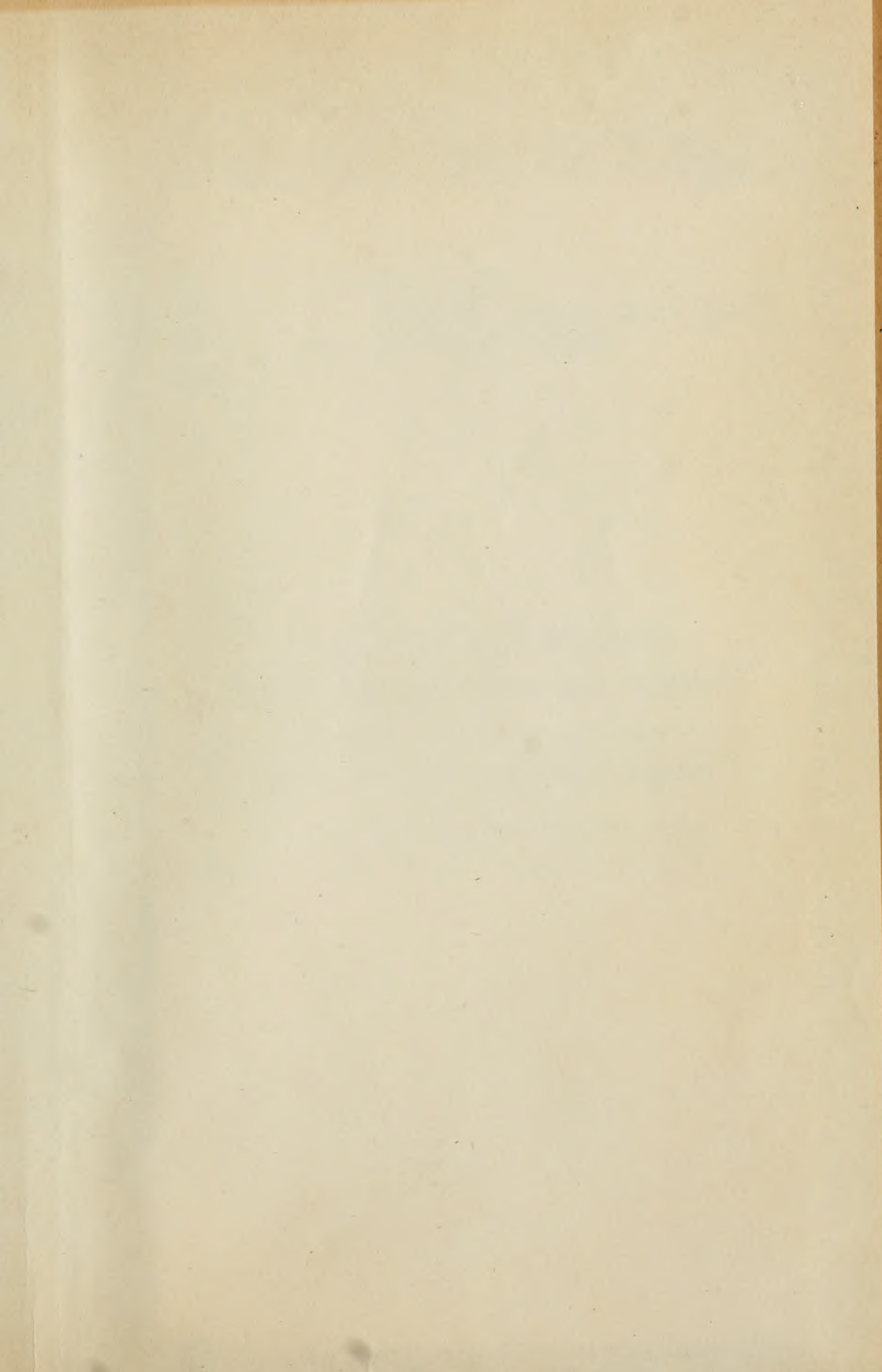

ممالك عثمانيه نك

تاريخ و

جغرافيا لغاتى

اثر

حميديه طابورى بيكباشيسى

على جواد

(قسم ثانى لغات تاريخيه)

جلد رابع

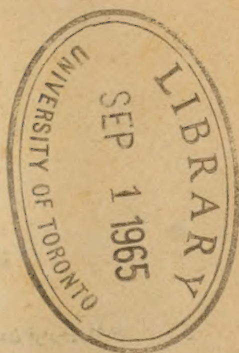
عموم مكاتب عسكريه يه قبولنه مجلس معارف عسكريه طرفندن قرار ويرلمشدر

معارف نظارت جليله سنك ١٥٢ نومرولى و ١٩ مايس سنه ٣١٢ تاريخلى
رخصتنامه سيله طبع اولنمشدر

استانبول

(قصبار مطبعه سى) باب عالى جاده سنده نومرو ٢٥

١٣١٧

UNIVERSITY OF TORONTO
LIBRARY
SEP 1 1965

حرف الالف

(آبازه محمد پاشا)

وزرای عثمانیه‌دن اولوب آبازه پاشا دینمکله کسب شهرت ایتمشدر. جانبولاد اوغلنك خدمتنده ایکن مشهور قیوجی مراد پاشانك ید سارتنه کرفتار اولمغله قتله محکوم اوله‌رق یکیچری آغاسی خلیل پاشا لرفندن قورتارلمش وبو صورتده خلیل پاشانك بنده‌لری صره‌سنه یچمش ایدی.

کندیسی صوك درجه‌ده شجیع وجسور اولدیغندن واسفار ومحارباتده فوق العاده پارلقلر کوستردیکندن خوتین سفرندن صکره روم ایلی بکلربکیلکی وبعده سیواس وارضروم والیلکیله امتیاز بولمش ایدی.

یکیچریلرك اوته‌دن بری اطوار ومشوار سرکشانه‌لرینی چکه‌مدیکندن کلیتلی سکبان عسکری تدارکیله ارضروم وسیواسده بولنان یکیچریلری قلعه‌دن اخراج ایتدکدن صکره طلب دم عثمانی بهانه ایدرك یر یر طوائف یکیچریانی قیرمغه باشلادی.

قلاون یوسف پاشا ایله دردولتدن آبازه جمعیتی طاغتمغه مأمور ایدیلان مرتضی وطیار محمد پاشالر دخی معیتنه التحاق ایدرك جمعیتی تکثر وکسب قوت ایتدیکندن صدراعظم چرکس محمد پاشا ومؤخراً خسرو پاشالر قوهٔ کلیه ایله اوزرینه کوندرلمش ایدی.

نهایت خسرو پاشا آبازه‌یی درعلیه‌یه کتورمکه موفق اولمش وقباحتنی عفو ایله سلك مصاحبانه ادخال قلندیغی حالده بر آرالق

روم وارمنیلر بیننده تکون ایتمش اولان بر مسئلهٔ مذهبیه مداخله‌سندن طولایی جزای سزاسی ویرلمشدر .

آبازه محمد پاشا اسمنده دیکر بر ذات دخی اولوب عصر مصطفی خان ثالثده روم‌ایلی اسفارو محارباتنده خیلی یارلقی کورلدیکی وبالآخره مقتولاً ارتحال ایلدیکی مسطور صحایف تواریخدر .

(آجه خلیفه)

اونجی عصر هجری علمای بنامندن اولوب اسمی یعقوب ومولدی اناطولیده‌کی حمید آباد سنجاغی‌در بو جهتله اسمنه حمیدی دخی دنیلور ایدی .

علماء عصردن مقدمات علومی تحصیل ایتدکدن صکره علاءالدین علی قناریدن تکمیل نسخ ایتمش وآقشهر ، قونیه واغراس و مغنیسا مدرسه‌لرینه مدرس نصب وتعیین قلنمش ایدی .

تاریخ رحلتی ٩٢٨ سنهٔ هجریه‌سیدر .

(آجه زاده)

سلطان بایزید ثانی وسلیم اول دورلری علماسندن بر ذات اولوب اصل اسمی محی‌الدین بن یوسفدر .

خطیب زاده طلابندن اولدیغی حالده برقاچ دفعه مدرس وقاضی اوله‌رق ٩٢٤ تاریخنده دیار آخرته انتقال ایلدی .

(آذری چلبی)

اسمی مولا ابراهیمدر سلیمان‌اول دوری علماسندن وابوالسعود مرحومك تلامیذندن اولوب پدری سلیم خان اول علمای بنامندن معلمزاده در .

بدایت حالنده نشانجیلق مسلکنه وصکره طریق قضاته دخول

ایدرك تیره ودها سائر مواقعده قاضی اولمش و ٩٩٣ سنه‌سی حما قاضیسی ایکن انتقال ایلدکده تاریخن ـ دیدیلر لجدی آذری چلبی.
تاریخی موجبنجه وفات ایدرك خارج شهرده دفن اولنمشدر .
شعر و انشاده ماهر برذات ایدی . مرتب دیوانی ونقش خیال آدلو برمنظومه‌سی واردر .

(آرسلان بك)

بدایت تأسس دولت عثمانیه‌ده ابراز خدمات مهمه ایتمش غازیلردن برینك اسمیدر .
کوتاهیه‌ده مدفوندر .
بواسمده یانیه بکلرندن برایکی ذات دها واردر .

(ارسلان پاشا)

سلطان محمد خان ثالث وزراسندن یانیه‌ده والیلك ایتمش مشهور برذات اولوب بونك احفادی تپه‌دلنلی‌یه قدر یانیه‌ده والیلك ایتمشدر.
الیوم شهر مزبورده برجامعی ودرکاه و مدرسه‌سی واردر .

(آرناؤد)

روم ایلیٔ شاهانه‌ده مسکون برقوم اولوب تفصیلات ایچون لغات جغرافیه‌یه مراجعت بیوریله .

(آشجی محمد پاشا)

سلطان احمد ثالث زمان سلطنتنده ایکی دفعه مسند قپودانی‌یه صعود و ١١٢٧ ده مصرده والی اولدیغی حالده ارتحال ایتمش اولان ذاتدر .

(آصف افندی)

محمد امین آصف افندی دیاربکرلی بر ذات اولوب پدریله شامه ومؤخراً درسعادته کلمش واوراده ارتحال ایلمشدر .

شعر وانشاده مهارتی وزماننده خیلی شهرتی وار ایدی .

《 آصف بك 》

عصر سلیم ثالث قضاة وحکامندن ادیب بر ذات اولوب ترسانه امینی زاده دینمکله مشتهردر .

برچوق شهرلرده والك صکره اسکدارده نائبلکی واردر .

تاریخ رحلتی ١٢٥٩ در .

《 آصفی 》

سلطان سلیمان دوری شعراسندن رندمشرب وقلندر سیرت ذوق وصفایه منهمك ایدی .

حلبده ارتحال ایتمشدر .

《 آغا ابراهیم پاشا 》

دور سلیم ثالثده مسند صدارت عظمایی احراز ایتمش وزرادن برذات اولوب اصل اسمی حلمی ابراهیم پاشادر .

بوذات اوجاق ضابطاندن محمد آغا اسمنده برینك اوغلی اولوب ١١٦٠ تاریخندن اسکدارده والده عتیق محله سنده طوغمش وصغرسنده یکیچری اورطه لرینه دخول ایله اوجاقده نشو ونما بولمش ایدی . کنج یاشنده ایکن غایت نحیف وضعیف اولدیغی ایچون کچی بوینوزی نامیله معروف ایکن بالآخره لحم وشحم صاحبی اولمغله پهلوان ابراهیم آغا دیو کسب شهرت ایلمشدر .

ارباب رشد ودرایتدن اولمغله آز وقت ایچنده قطع مراتب ایدرك قندیه وطربزون کبی بعض مواقعده آغالق ایتدکدن صکره درسعادته عودتله یکیچری آغاسی اولمش وبر مدت صکره ١٢٢١ تاریخنده اسماعیل پاشانك عزلی اوزرینه صدارته کچمش ایدی .

روسیه محاربه‌سنك ظهورنده اردوی همایونی مستصحباً طونه ساحلنه عزیمت ایتدیکی اثناده سلیم ثالثك فراغتی وقعه‌سنده اختفایه مجبور اولمشدر .

بعده اختفاکاهندن چیقوب بوسنه والیلکنده بش آلتی سنه قدر بولنوب حج شریفه دخی عزیمت ایلمشدر .

نهایت ۶رق تاریخنده درسعادتده وفات ایدرك اسکداروده مسکینلر درکاهنك قاشوسنده‌کی صوفه‌ده دفن اولنمشدر .

(آغا پاشا)

اواخر سلطنت سلیم خان ثالثده یکیچری آغاسی اولان پهلوان پاشادر . مشار الیه بلغراد سنجاغنده بوسنه حدودنده صو قول نام قضا قراسندن بر قریه اهالیسندن ایکن مظهر هدایت رحمان ومرور ازمان ایله درسعادته کلوب یکیچری اورطه‌لرندن اللی آلتی بلوکك یولداشلغیله شادان وبرمدت مرورنده اوجاق بازرکاننه حمله‌جی اولوب ایکی یوز سفرنده مرقومك یساقچیلغی خدمتیله پویان ایکن اللی طقوز بلوکك چورباجیلغی محلول اولوب مرقومك اثر اقدامیله ال اوپه‌رك بلوکه چورباجیلق ایله نائل عز وشان ورفته رفته یولی یوریوب طورناجیلق وسکسونجیلق وزغرجیلقدن قول کتخدالغنه نقل ایله کامران واول هنکامده یکیچری آغاسنك جبه علی سمتنده وقوعبولان حریقده بالای بامدن سقوطیله عازم سوی جنان اولمسی اوزرینه درکاه عالی یکیچریلری آغالغیله خندان و وایه‌دار عنوان مسلم البرهان اولدی .

اشبو طور مرغوب ووضع محبوب اوزره اردوی همایون ایله سلستره‌یه وارمشکن یکرمی ایکی سنه‌سی اوائل رجبنده ولی نعمتی

حقنده تصمیم ایلدیکی اهانتك جزاسی بولوب کندی قازدیغی قیویه ینه کندیسی دوشمشدر .

ضبط وربطه قادر تهدیدینی ایقاعه مقتدر جری و جسور ووجیه ووقور بر آغای مشهور ایدی .

(آغا حسین پاشا)

یکیچری اوجاغنده نشو و نما بولەرق آغالغه قدر ترفع ایتمش بر ذات اولوب موخراً بوغاز محافظی نصب اولنمش ایدی .

یکیچری اوجاغنك الغاسنده حسن خدمتی کوریلەرك عساکر منصورۀ محمدیەنك تشکلنده برنجی دفعه اولەرق سرعسکر نصب بیورلمش ایدی .

سرعسکرلکه خسرو پاشانك تعیینی اوزرینه صاحب ترجمه ادرنه والیسی ومصر وقعەسنده سرعسکر و قوماندان نصب اولنەرق حلب اوکنده منهزم اولدی برقاچ دفعه ودین والیلکنده بولنوب ١٢٦٥ ده اوراده ارتحال ایلمشدر .

(آغا حسین حسنی پاشا)

دور مصطفی خان ثالثده یکیچری آغالغندن مسند قپودانی‌یه نائل و١١٨٦ تاریخنه قدر اول منصبی محافظه ایتمش اولان ذاتدر .

قندیەده مدفوندر .

(آغا محمد پاشا)

آنف‌الترجمه آغا حسین‌حسنی پاشادن اول قپودانلق‌ایتمش وبرسنه قدر قپودانِ دریالق ایتمش اولان ذاتك اسمی‌در .

(آغازاده)

ابوالسعود مرحومك تلامیذندن اولوب بعض مهم مدرسەلك و قاضیلکلرده بولنمش وزماننده جهل ونادانی ایله اشتهار ایلمشدر .

اسمی محمددر .

(آفتابی)

ابوالفتح سلطان محمد خانك زمان سلطنتلرنده یتشمش بر شاعر اولوب مرزیفونده تولد ایتمش وعلوم متداوله‌یی بعدالتحصیل طریق صوفیه‌یه بالانتساب کوشهٔ انزوا وقناعتی اختیار ایتمشدر .

سلطان بایزیدك شهزاده‌لکی هنکامنده آماسیه‌ده مظهر توجهی اوله‌رق مصاحبت مرتبه‌سنه قدر چیقمش ایسه‌ده بر آرالق توجهدن ساقط اولمش ایدی. بالآخره تقدیم ایلدیکی مصنع بر قصیده اوزرینه ینه مظهر توجهلری اولدی .

آتیده‌کی بیت جملهٔ اشعارندندر :

دیش یاره‌سی وار سیب زنخدانده
ینه شفتالی یمشلر کبی بستانده

(آفتابی)

اونجی عصر هجری علماسندن حسن افندی اولوب حسن خطده تفرد ایتمش ایدی . شعری دخی وار ایدی .

شو بیت زادهٔ طبعیدر .

بولمهٔ حسن ایله که سن نور بصرسك
یوزویرمه‌ایکی‌زلفکه کیم نوری بصرسك

٩٨١ تاریخنده ارتحال ایلدی .

(آق بیق)

فتح قسطنطینیه‌ده بولنمش اولان مظنهٔ کرامدن اولوب سلطان احمد جوارنده اسمنه منسوب بر محله‌سی واردر .

(اقسرای)

غازی خداوندکار زماننده قونیه‌اقسراینده کائن مدرسهٔ سلسله‌ده

مدرس اولان اعاظم مشایخ وعلمادن برذات اولوب اصل اسمی شیخ جمال الدین محمددر .

مشار الیه علوم عربیه وفقهیه وشرعیه‌ده فرید عصر اولوب خلقهٔ تدریسنده فضلا وعلمای عصردن برجم غفیر حاضر اولور ایدی .

مدرسهٔ سلسله‌نك بانیسی اولان ذات مدرس انتخابنی صحاح جوهری‌یی ازبردن اوقویه‌جق اولان ذاته تعلیق ایتمش اولدیغندن مشار الیه بوشرطی تماماً بالاجرا مدرس نصب اولنمش ایمش .

تقریر وافاده‌سی خارق العاده اولدیغندن تلامیذی صوك درجه‌ده تفسیر کشافه حاشیه یازمش وانموذج ایله ایضاحی شرح ایتمشدر .

سیدشریف جرجانی علامه‌نك صیت وشهرتنی ایشتدکده لاجل الملاقات بلاد رومه کلمش ایسه‌ده اقسرایه عزیمتی شیخك یوم ارتحالنه تصادف ایلمشدر .

شیخ حضرتلری تلامیذینی اوچ صنفه آیروب بر صنفه یولده دیکرینه خارج مدرسه‌ده اوچنجیسنه داخل مدرسه‌ده اجرای تدریسات ایدرمش . ملا فناری دخی شیخ جمالك تلامیذندن ایدی .

﴿ آق شمس الدین ﴾

کبار اولیاء اللهدن واعاظم مشایخدن برذات اولوب اسمی محمد بن حمزه‌در .

دمشق الشامده تولد ایله دیار رومه کلوب اوراده نشو ونما بولمشدر . علوم ظاهریه وباطنیه‌ده صاحب یدطولا وعلم طبده مهارتی تصدیقکردهٔ پیر وبرنا ایدی .

عثمانجق قصبه‌سنده مدرس اولمشدر .

علوم باطنیه تحصیلی وطریق صوفیه‌یه انتساب هوسنه دوشدیکنده

شیخ حاجی بایرام‌ولی حضرتلرینه مراجعت ایدرك مظهر قبول اولمش ومشارالیهك ارشاد ودلالتیله آز مدتده تصفیهٔ درون ایله واصل کمالات اولمشدر .

استانبول فتحنده حضرت فاتح ایله برلکده بولنوب پادشاه مشارالیهك مظهر احترامی اولدیغندن بالمکاشفه مرقد ابا ایوبی تعیین ایلمش‌در .

پادشاه حضرتلرینك شیخ حقنده احترامی زیاده اولوب نصایح وحکمیاتندن مستفید اولملریله بر آرالق انابت ایتمکی تصمیم بیورمشلر ایسه‌ده حضرت شیخ ممانعت ایتمشدر .

بعدالفتح وطن اتخاذ ایتدکاری کوینك قصبه‌سنه عزیمت ایدرك اوراده ذکر وعبادات وتشفیهٔ مرضا ایله اوقاتکذار اوله‌رق ٨٦٤ تاریخنده رحلت بقا بیوردیلر .

علوم طبیه‌یه دائر بر رساله‌سی وتصوفه متعلق براثری و طریقت صوفیه‌یه قارشو دیکر براثری واردر .

اولادندن نورالهدی جذبهٔ رحمانه مظهر ویوسف ذلیخانك ناظمی حمدالله انتساب علم ومعرفتله مشهوردر .

تربه‌سی کوینکده‌در .

﴿ آق قیونلی ﴾

ترکستان عشیرتلرندن اولدیغی حالده سکز عصر اقدم ایران وعراق وآناطولی جهتلرینه مهاجرتله اولدقجه قوتلی بردولت تشکیل ایتمش اولان برحکومت اولوب بونلرك دولت علیهٔ عثمانیه ایله اولدقجه مهم ماجرالری مسبوق اولدیغندن لغات تاریخیهٔ عثمانیه‌ده ذکری الزمدر.

آق قیونلیلر قره قیونلیلرله برابر آرغون خان زماننده ترکستاندن

آزوربایجانه هجرت ایدرك قره قیونلیلر ارزنجان سیواس و آق قیونلیلر دیار بکر طرفلرینی اشغال ایله برر حکومت وجوده کتورمشلردر .

آق قیونلیلرك برنجی حکمداری طور علی بك که بوکا علاءالدین ترکمانی دخی دیرلر . موصل و آمد جهتلرنده کسب استقلال ایلدی .

تاریخ عثمانیده اسمی مذکور وفاتح مرحوم ایله محاربات مشهوره‌سی مسبوق اولان اوزون حسن ٨٤٨ تاریخنده مسندنشین اولان جهانکیرك برادری ایدی .

مشهور اسماعیل صفوی بو حکومته خاتمه چکدی .

﴿ آق محمد پاشا ﴾

سلطان محمد خان رابع دورنده بولنمش اولان وزرادن اولوب ١٠٦١ ده شام والیسی ایدی .

﴿ آق محمود پاشا ﴾

آوجی سلطان محمد عصری وزراسندن اولوب ١٠٦٥ ده بغداد والیلکنده بولنمشدر .

﴿ آكاه افندی ﴾

شعرای عثمانیه‌دن اولوب اصل اسمی محمددر .

بو ذات درسعادتده طوغوب مقدمات علومی تحصیلدن صکره طریق کتابته سلوك ایدرك سلیمانیه جامعی وقفی روزنامه‌جیسی اولمش و ١١٥٨ تاریخنده رحلت ایلمشدر .

﴿ آكاه پاشا ﴾

دورمجید خانیده بروسه شام، حجاز والیلکرنده بولنوب اشقودره والیسی ایکن ارتحال ایلمش اولان بر وزیردر .

اسمی عبدالعزیز ایدی .

(آکهی)

اوننجی عصر هجری اواخرنده یتشمش شعرادن اولوب منشأی سلانیکده کائن واردار یکیجه‌سی‌در .

تحصیل علم وکمالاتدن صکره طریق قضاته دخول ایدرك برچوق قضالرده بولنمش و٩٨٥ده ارتحال ایلمشدر .

اشعاری لطیف ومعنیداردر :

جکدیروب فرقتنی بزدن ایراغ اولدك سن
بحر فرقتده نیجه قورطنه‌لر چکدم بن

(آنقروی)

کبار مشایخ مولویه‌دن شیخ اسماعیل حضرتلریدر .

بو ذات اوننجی عصر هجری‌ده آنقره‌ده تولد و تکمیل علوم ایتدکدن صکره طریق تصوفه سلوك ایله مولوی طریقنده اکتساب درجات ایلمش ومثنوی شریفه یدی بیوك جلددن مرکب مکمل براثر یازمش ایدی .

غلطه‌ده اسکندر پاشا زاویه‌سنده مثنوی خوان اولدیغی حالده ١٠٤١ده ارتحال ایلدی .

(آنقروی شیخ حسام الدین افندی)

انقره‌ده اوننجی عصر هجریده دنیایه کله‌رك کبار مشایخدن احمد ساربانه انتساب ایتمش و مشار الیهك وفاتنده مقام عالیسنه صعود ایله سجاده نشین اولمشدر .

انجق جذبهٔ رحمانه مستغرق اولدیغندن ظاهراً مخالف شرع مبین بعض اوضاعی مشاهده اولنمسی اوزرینه طرف شرعشریفدن حبس اولنمش اولمغله ایرتسی کون کوشهٔ محبسده میت اوله‌رق کورلمشدر .

(آنقروی شیخ احمد چلبی)

کبار مشایخ خلوتیه‌دن واونجی عصر هجری رجالنده‌ن مشهور
برذات اولوب دور ممالك وسیاحته مهتمك ایدی .

اواخر عمرنده انقره‌ده اختیارعزلت ووعظ ونصیحت ایله مشغول
اوله‌رق ٩٥٠ تاریخنده داربقایه ارتحال ایلدی.

(آنقروی محمد افندی)

آوجی سلطان محمد خان دورونده مسند مشیخت اسلامیه‌ده
بولنمش اولان مشاهیر علمادن اولوب ١٠٢٨ ده انقره‌ده دنیایه گلمش
وعلی‌الاصول طریق تدریسه داخل اولدقدن صکره بروسه مصر
قضالرینه وبعده‌استانبول قاضیلکنه‌نائل وبعده عزل اولنوب ١٠٩٦ ده
مسند مذکوره واصل اولمشدر .

١٠٩٧ تاریخنده شیخ‌الاسلاملق مسند جلیلنه نائلیتله مظهر
اعزاز واکرام اولدقدن صکره ١٠٩٨ تاریخنده حلول اجل موعودیله
ارتحال داربقا ایلمشدر .

سلطان سلیم جوارنده قوغه‌جی دده تربه‌سی پیشگاهنده مدفوندر .
عالم وفاضل ومتقی برذات‌اولوب کتاب تنویره برحاشیه‌سی‌ومدرسه
کبی آثار خیریه‌سی واردر .

(آهی)

اونجی عصر هجریده یتشمش اولان اعاظم‌شعرای عثمانیه‌دن‌اولوب
مسقط رأسی نیکبولی قصبه‌سیدر .

تذکرهٔ شعرانك روایتنه نظراً آهینك پدری سیدی خواجه
نامنده غایت زنگین بر تاجر ایمش .

پدرینك ارتحالنده اکتساب علم وعرفان واکمال تحصیل ایلمك

اوزره درسعادتده کله‌رك طریق علمی‌یه سالك اولوب بر خیلی مدت ملازمت ایلمش وبر آرالق خسرو وپرویز نامیله مشهور اولان منظومه‌یی وجوده کتوره‌رك یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینه تقدیم ایلمش ایدی .

شهریار مشارالیه آهینك بو منظومه‌سنده‌کی اقتدار ادبیسنی تقدیر ایتدیکندن سنی ورتبه‌سنی سؤال ایتمش وترفیع رتبه‌سنی فرمان بیورمشدر .

اولوقت آناطولی قاضی‌عسکری اولان ابن کمال مرحوم برموجب ارادهٔ پادشاهی آهی‌یه بروسه‌ده‌کی بایزید مدرسه‌سنی عرض وانها ایتمش ایسه‌ده آهی روم ایلی قاضیعسکری اولان زیرك زاده‌نك ربودهٔ دام اغفالی اولمغله بایزید مدرسه‌سنی رد ایلمشدر .

بونك اوزرینه خاطر پادشاهی آهیدن رنجیده اولمغله خیلی زمان فیضی مسدود قالمش ایسه‌ده بر آرالق قره فریه‌یه مدرس نصب اولنمش ایدی .

آهی اواخر عمرنده مناستره عزیمت واورادهحاورینك همشیره‌سنی تزوج ایله رحمت رحمانه واصل اولدی .

آهی شعرای عثمانیه میاننده نادر الامثال برذات اولوب خسرو وشیرین وناتمام اولان حسن دل منظومه‌لرندن اقتدار شعریه‌سی منفهم اولور :

مکر کیم صبحدم بو زال کردون
سپهرك دامنن قیلمشدی پر خون
مکر کیم وضع حمل ایتمشدی ناهید
آنك چون قان ایچنده طوغدی خورشید

طوغردی صبحدم بانوی دوران
بر آلتون باشلی صرمه صاچلی اوغلان
الی دوشمشدی سرمادن چنارك
اياغی دونمش ایدی چشمه سارك

*
* *

نه مصاحب بولنور درد وغم یار کبی
نه فراغت یری وار کوشهٔ خمار کبی
کوتروب نقطه کبی اورته یه آتدی بنی چرخ
بشلدی کندی قبی چزمکه پرکار کبی
اول قیامت بنی فردایه صالوب آهی ینه
یارنه قالدی ایشم وعدهٔ دیدار کبی

*
* *

جاهلك فخری جاه و مالله‌در
عارفك عزتی کمال ایله در
عشق وشوق اهلی وجد وحال ایستر
نه کمال ایستر و نه مال ایستر
بزی کور کیم نه حالمز واردر
نه کمال و نه مالمز واردر.

﴿ آیاس پاشا ﴾

دور سلطان سلیمان خان قانونیده درت سنه قدر مسند صدارتده بولنمش اولان وزرای عظامدندر.
کندیسی آرناود اولوب سلیم اول دورنده حرم همایوندن آغالقله

طشره چیقمش ویکیچری آغاسی اولدیغی حالده مصرسفرنده بولنه‌رق شجاعت وجسارتی وعقل ودرایتی منظور و مقبول شهریاری اوله‌رق مظهر عاطفت اولمش ایدی.

سلطان سلیمانك ابتدای سلطنتلرنده جانبرد غزالی وقعه‌سی اوزرینه شام والیسی اوله‌رق ردوس فتحنده‌دخی خدمات مبروره‌سی کورلمشدر.

بر آرالق مظهر غضب اولمغله وزارتی رفع و کندیسی حبس اولنمش ایسه‌ده بر مدت صکره ینه عفو و اطلاق ایله رتبه‌سی اعاده اولنمشدر.

بغدان سفرنده وباربا‌روس ایله برابر قورفو محاصره‌سنده یارارلغی کوریلمکله وزیر ثانی و٩٤٢ ده صدراعظم نصب اولندی.

درت سنه قدر اول مقام عالیده بولندقدن صکره ٩٤٦ ده درسعادتده ظهور ایدن طاعوندن متأثراً وفات ایلدی.

زنه مائل وسائر اخلاقی معتدل کثیر الاولاد برذات ایدی.

ایوب سلطانده مدفوندر.

﴿ آیاس پاشا ﴾

فاتح یمن سنان پاشانك برادری اولوب سلطان سلیمان قانونی دورنده ارضروم بکلربکیسی ایدی.

﴿ آیدین بك ﴾

دولت سلجوقیه امراسندن اولوب علاء الدین کیقبادك وفاتنده والی اولدیغی حالده دولت ابدمدت عثمانیه‌نك بدایت تأسسنده شمدیکی آیدین سنجاغنده بر حکومت مستقله حالنده بولنمش اولان حکومتك مؤسسی ایدی که مذکور حکومته آیدین اوغللری حکومتی و مملکته آیدین ایلی نامی ویریلور.

آيدين بك آياسلوغى مركز حكومت اتخاذ ايتديكى وكندندن صكره اوغلى محمد بك وآندن صكره عيسى بك مقام رياسته كچديكى ومزبور عيسى بك ييلدرم بايزيد خانه مملكتنى تسليم ايلمسى اوزرينه ازميره والى نصب وتعيين قلنديغى مرويات تاريخيه‌دندر.

(آيدين پاشا)

دور مراد رابع وزراسندن اولوب جده حبش وحجاز واليلكلرنده بولنمش ايدى .

(آبدال خان)

سلطان ابراهيم بن محمد خان عصرنده بتليس حاكمى اولوب رفع لواى عصيان ايتمش اولمغله ملك احمد پاشانك واليلكنده تأديب وتربيه اولنه‌رق درسعادته اعزام قلنمش و مشاهده اولنان بعض اوضاع نامرضيسنه بناءً مؤخراً قتل اولنمشدر .

(آبدال موسى)

بروسه فاتحاننده برذات مجاهد اولوب تربه‌سى شهرك ايچنده‌در .

(ابراهيم آغا)

ابراهيم خان دورينك صدراعظمى اولان هزار پاره احمد پاشانك برادرى و مصاحبه حوبيار قادينك زوجى اولوب صدارت عظمى كتخداسى ايدى آنجق عيش وعشرته صوك درجه‌ده منهمك وسفاهته مجبور اولديغندن برادرى طرفندن حبس اولنمش ايدى.

موسى پاشا يرينه بغداد واليلكنه نصب اولديغى حالده برادرينك سقوطى اوزرينه بوده عزل اولندى .

(ابراهيم آغا)

داماد شهيد على پاشانك كتخداسى اولوب غايت مكار و حيله‌كار بر آدم ايدى .

مساوئ احوالنه بناء بلغراد اوكنده اعدام اولنمشدر .

(ابراهيم آغا)

آندرون همايون اغواتندن صاحب علم و عرفان بر ذات اولوب خدمهٔ خاصه معلمی و شام شريفده جامع امويه متوليسی اولمش و١٠٢١ ده وفات ايتمشدر.

(ابراهيم احسائی)

احسا علما وفقهای بنامندن ومظنهٔ كرامدن برذات اولوب علوم ظاهريه وباطنيه‌ده يد طولا صاحبی ايدی .

مكهٔ مكرمه مفتيسی كبار مشايخ كرامدن عبد الرحمن مرشديدن اخذ انابت ايتدكدن صكره احسايه عودتله تاج الدين هندی‌يه انتساب ايله واصل درجات كمال اولمش وتصوفه و سائره‌يه دائر آثار متعدده يازمشدر .

نظم الاجروميه شرحی ايله دفع الاس فی اذكار الصبح والمسا جملهٔ تأليفاتندندر .

تاريخ رحلتی ١٠٤٨ در .

(ابراهيم اطاس)

اسم ديكری برهان الدين‌در .

مسقط رأسی حمص قصبه‌سی اولوب اوائل تحصيلنده مصره كيتمش واوراده تكميل علوم ايله اخذ اجازت ايدرك وطننه عزيمتله تدريسات ايله مشغول اولمش و اواخر عمرنده طرابلس شام مفتيسی اولديغی حالده ١١٩٦ ده ارتحال ايلمشدر .

(ابراهيم افندی)

مراد رابع مرحومك هنكام سلطنتلرنده دفتردار اولان مشهور برذات اولوب عن اصل موستارليدر .

پادشاه مشارالیهك ایام حکمرانیلرنده ظهور ایدن روان سفری اثناسنده ارضرومده اقامتله لوازم سفریه‌نك تهیه وتدارکی خصوصاتنه بذل مجهود ایتمکده ایکن صدر اعظم وقت اولان طیانی یاصی محمد پاشانك وسوسه واندیشه‌سنی موجب اوله‌بیله‌جك بعض اوضاع واطواری ظهور ایتمسنه بناءً قتل واعدام اولنمشدر .

عفیف ومستقیم ودرایتلی آچیق کوز برذات ایدی .

《 ابراهیم افندی 》

روز نامچه‌جی ابراهیم افندی دیو معروفدر .

بو ذات دخی موستارلی اولوب روز نامچه‌جیلك مسندینی اواخر عمرینه قدر محافظه ایتمش ایدی .

کندیسی عاقبت بین ودورانديش بر ذات اولمغله پادشاه وقتك مظهر نوازش وتوجهی اولدیغی حالده بیوك مسندلره طالب اولمدیغندن وقتنی رقیبسز کچورمش ایدی .

بغداد سفری اثناسنده موصل جوارنده ارتحال دار بقا ایلدی .

《 ابراهیم افندی 》

شیخ الاسلام ابو سعید زاده فیض الله افندینك مخدومی اولوب علم وفضلی وحسن اخلاقی سببیله شهزاده سلطان محمود اولك معلملکنه تعیین قلنمش و ١١١٤ ده قاضیعسکر اولمشدر .

《 ابراهیم نسیم افندی 》

سلطان سلیم ثالث عصرینك اك پارلاق رجالندن اولوب ابراهیم کتخدا نامیله معروفدر افندیٔ مومی الیه خوتینده کائن آیاصوفیه جامعی امامی احمد افندینك مخدوم درایت موسومی اولوب هنکام صباوتنده پدری ارتحال ایتمکله جدمادریسی خوتین عربه‌جی باشیسی

محمد آغانك تحت صحابت وحمايتنده دورهٔ صباوتنی امراراتمش وسكسان درت تاريخنده محمد آغا ايله برلكده درسعادته كله‌رك سكسان سكز تاريخنده مكتوبیٔ صدر عالی قلمنه چراغ بيورلدی .

مومی اليه امور مأموره‌سنه دوامه بذل ماحصل اقتدار ايله آز وقت ظرفنده درجهٔ قابليت واستعدادی السنهٔ اوليای اموردە متواتر اولمغه باشلادی ايكی يوز ايكی سنه‌سنده روسيه ونمچه سفری مناسبتيله اردوی همايونك خروجندن صكره افندیٔ مومی اليه كتخدای صدر عالی اولان الحاج ابراهيم افندی‌يه مهردار ورتبهٔ خواجكانی ايله قدری بالاتر اوله‌رق مغبوط صغار وكبار اولدی مكتوبی ركاب كامياب احمد افندينك ايلچيلك ايله نمچه مأموريتی سر خليفه مصطفی بكك مكتوبجيلق وكالتنه نصبنی ايجاب ايتمكله صاحب ترجمه دخی مومی اليهك وكالتيله كامور اولمشدر . افندیٔ مومی اليه ارباب عقل خداداد واصحاب رشد وسداددن بولنمغله بو مأموريتنده فوق العاده خدمات مهمه ومشكوره ابرازينه موفق وبيورلدی‌يه دخی مأذون اولمغله مكتوبجيلغی محو ايده‌جك درجه‌لرده كسب نفوذ وشهرت واول اثناده مؤتمن دولت اولان راشد افندی‌يه تحصيل انتما ومنسوبيت ايتمش ايدی .

اردوی همايونك درسعادته وصولنده بالطبع مأموريتندن معزول اولديسه‌ده راشد افندينك معيتنده بعض لوايح مهمه تبييض وسرائردن اولان موادی قلمه آلمق خدماتنده بولنمغله آراسی چوق كچمكسزين مكتوبیٔ صدر عالی سرخليفه‌لكی ايله نائل مأمول اولدی .

الحاج عزت محمد پاشانك صدارتنده دفعةً مكتوبجيلق مقامنه

اعتلا ودرت سنه قدر اول مسند عالیده ابراز اهلیت ایدرك مشار-
الیهك اواخر صدارتنده کتخدای صدر عالی نصب وتعیین قلندی .
آنجق اون سکز کون صکره عزت پاشانك انفصالی وقوعیله ضیا
یوسف پاشا مقام صدارته کچمکله افندیٔ مومی الیه بی صاحب کبی
قالمشکن پاشای مشار الیه مسندنده ابقاسی صورتنی تخصیص ایتمکین ینه
اول منصبده قرار ایلدی .

ضیا یوسف پاشا سردارلغیله اردوی همایونك مصره خروجنده
رکاب همایون کتخدالغیله کامیاب واردوی مزبورك درسعادته عودتنه
قدر بلا قصور ارائهٔ خدمات مهمه‌ده صرف مقدور ایتدکدن صکره
فرانسه مصلحتکذاریله مذاکره‌یه مأمور و اون یدی سنه‌سنده ثانیاً
کتخدای صدر عالی مقامنه نصب اولندی وعلاوهٔ مأموریت اوله‌رق
همشیرهٔ شهریاری بکخان سلطان کتخدالغی دخی دوش استحقاقنه
تحمیل قلندی .

اشبو ایکی مأموریتك افندیٔ مومی الیهك عهده‌سنده اجتماعی
تکثیر شهرت وتزیید نفوذ ومکنتنی موجب اولمغله محسود الاماثل
واقران ورجال دولت میاننده حائز شرف وشان اولمش ایدی .

اسماعیل پاشا مسند صدارت عظمایه اعتلا ایلدکده ابراهیم کتخدانك
شهرت شایعه‌سیله قولاغی طولمش ایدوکندن خدمت مستقلهٔ وکالت
کبراده کندویه رقیب عد ایله مومی الیه حقنده برکمال اولان توجه
شاهانه‌یی تحویله تشمیر ساق اهتمام و نتیجهٔ مساعیسی کارکر تأثیر
اولمدیغندن تخم نفاق و فسادی زیر پردهٔ خفادن صاچمغه اقدام ایلمکله
بو کیفیت افندیٔ مومی الیهك اخطاریله تبدل صدارتی و برکون صکره
دخی کندی عزلنی موجب اولمش در .

آنجق ابراهیم کتخدانك صداقت وحمیتی نزد شاهانه‌ده معلوم اولدیغندن اوزرنده‌کی توجه شهریاری کماکان باقی اولمغله آره صره باب عالی‌یه کیتمك وامور دولته نظارت ایلمك فرمان بیورلدی .

ابراهیم کتخدانك قدر منزلتی نقیصه‌دار اولمیوب کالاول مهام امور دولت ید اقتدارینه مسلم اولدیغندن حساد اقبالی زوالنه چارچشمله مترقب ایکن خائن موسی پاشا مسند قائممقامی‌یه بسط قالیچهٔ اهتدا ایلدکده مومی الیهك زوال اقبالنی تهیه اسبابنی احضاره دامن درمیان اقدام واسماعیل پاشانك صاچدیغی نائرهٔ فسادی اشتعاله اهتمام ایتمکله قواقلو فسادی ساحهٔ ظهوره کلمش ومشار الیه بو آتش فتنه ایچنده یانوب کیتمشدر .

قبری دکز ابدال سمتنده کائن سراج طوغان جامعی خطیره‌سنده کبار اولیاء اللهدن نفایس حسن افندی مرقدی جنبنده‌در .

مومی الیه خفیف اللحیه طلیق اللهجه تیز فهم دور اندیش عاقل بی تشویش سریع القلم کریم الهمم امور خارجیه‌ده صاحب ید طولا دقایق حالیه وزمانیه‌یه آشنا فقرا پرور مکارم کستر مائل بخشش وعطا راغب جود وسخا برذات مستجمع الصفات ایدی .

﴿ ابراهیم افندی ﴾

سلطان سلیم ثالث دورنده بحریه ناظری اولان الحاج ابراهیم افندی ایکی یوز ایکی سنه‌سی سرزدهٔ ظهور اولان روسیه محاربه‌سنده اردوی همایونده مسند افتایی احراز ایتمش اولان اسماعیل افندینك مخدومی اولوب بدایت حالنده موقوفات قلمنه و بعده مکتوبیٔ صدر عالی اوطه‌سنه چراغ بیورلدی .

آراسی چوق کچمدن رئیس الکتاب مصطفی افندی‌یه قرابت

صهریه پیداسیله دفعهٔ سرخلیفه‌لك مسندینه ارتقا وبعده مکتوبجیلق خدمتنه نقل ایله کامروا برمدت مروررنده خدمت مزبوره‌دن انفصال ایدرك براز صکره ینه مکتوبجیلغه نائل اولدی.

دفعهٔ ثانیه مکتوبجیلغنده مسقو سفری وقوعه کلمکله اردوی همایون ایله روسجغه عزیمت ایله اوراده رکاب همایون کتخداسی نصب اولنمشدر بو اثناده جزایرلی غازی حسن پاشا نائل صدارت عظمی اولوب حالبوکه پاشای مشارالیهله آرالری بوزوق اوله‌رق دائما محترز اولدیغندن صرهٔ همایون امانتی استدعا ایله جانب حجازه عازم وبعدالحج عودتده حسن پاشا ارتحال ایتمش اولدیغندن صاحب الترجمه دفع وحشت وباش محاسبه‌جیلکله کسب رفعت ایلمشدر.

ملك محمد پاشا صدارتنده کتخدای صدر عالی مسندینه واصل وبعدالانفصال مکرراً دفترداراق ترسانه اماتی ایراد جدید دفترداراغی حبوبات نظارتی مناصب جلیله‌سنی دور ایدرك اشبو ایکی یوز یکرمی ایکی سنه‌سی انکلتره دونماسنك درسعادته ورودنده ترسانه امینی نصب اولندی.

اشبو مأموریتنده امور مأموره‌سنه بذل ماحصل قدرت اوزره ایکن وقعهٔ سلیمی ظهورنده احراز رتبهٔ شهادت ایلدی.

ازهراللون کبود العین طلیق اللهجه غضوب الوجه فطین تهدیدنی ایقاعه قادر متانت وصلابتله مشتهر فن خوشنویسیده ماهر انجق حست وامساکده یکانه وکمال غداری وبی رحمی ایله معیوب زمانه ایدی.

﴿ ابراهیم افندی ﴾

سلطان عبدالحمید خان اول دورنده مسند معلای مشیخت اسلامیه‌یی احراز ایتمش اولان قره حصاری ابراهیم افندی قضاتدن عثمان افندینك

اوغلی اولوب ١١١٣ تاریخنده قره حصار شرقیده کهواره زیب عالم وجود و اون درت یاشنده درسعادته کله‌رك عموجه‌سی روم ایلی قاضیعسکری اولان زین العابدین افندینك معاونتیله ١١٣٠ تاریخنده ملازم اولمشدر.

بعده صاحب الترجمه زین العابدین افندی‌یه داماد اوله‌رق آنکله برابر مکهٔ مکرمه‌یه کتمش و عودتنده ١١٤٣ سنه‌سی مدرس و ٦٨ سنه‌سی سلانیك قاضیسی ٧٤ ده شام ملاسی ٨٢ ده استانبول قاضیسی ٨٤ ده اناطولی قاضیعسکری ٨٧ ده نقیب الاشراف ٩٠ ده مکرراً روم ایلی قاضیعسکری ٩٣ ده رئیس العلماء ٩٦ ده مسند مشیخت اسلامیه ایله کامروا اولدی.

سکز آی اول مسند معلاده بولندقدن صکره ١١٩٧ سنه‌سی طقسان یاشنده عازم دار بقا اولمشدر.

مرقدی سلطان سلیم جوارنده‌در.

《 ابراهیم افندی 》

داغستانی ابراهیم افندی سلطان سلیم ثالث دوری قاضیعسکرلرندن اولوب فاتح جامعنده بر مدت تدریسات ایله مشغول اولدقدن صکره صره‌سیله قطع مراتب ایدرك روم ایلی پایه‌سنی احراز ایتمش و ١٢١٠ تاریخنده ارتحال ایلمشدر.

《 ابراهیم افندی 》

دور سلطان محمود ثانی رجالندن اولوب شهرامینی ابراهیم افندی نامیله متعارف ایدی.

کندیسی ادرنه‌لی اولوب اوائل حالنده ضیق معاشدن ناشی درسعادته

کلەرك تحصيل علمه وسيما حسن خطه چالیشمش وخطاط شهير اسماعيل زهدی افنديدن يازى يازمشدر .

سلطان مصطفى رابع دورنده باش محاسبه جيلك مقامنه صعود وپادشاه مشاراليهك توجهنه مظهريتله تميز ايتمش ايسه ده وقعهٔ سليميه ده اختيار بی طرفی ايله ابراز صداقت ايتمسی محمود خان ثانى حضرتلرينك موجب محظوظيتی اولديغندن زمان سلطنتلرنده فوق العاده توجهلرينه مظهر اولمش ومشاور خاصلق درجه سنه اعتلا ايلمش ايدى .

مشهور حالت افندى يی نزد پادشاهى يه سوق ايله كندندن صكره موقع و نقودينی اكا ترك ايلمش ايدى .

١٢٢٨ ده شهر امينی ايكن ارتحال داربقا ايلدى .

﴿ ابراهيم افندى ﴾

تاتار شيخ ناميله متعارف اولوب مشايخ خلوتيه دن برذات ستوده صفات ايدى .

نورالدين زاده دن تكميل طريق ايله كوچك آياصوفيه ده كی زاويه سنده خلقی ارشاد وجوامع شريفه ده تفسير وحديث تدريسيله مشغول اولديغی حالده ١٠٠١ سنه سی عالم عقبايه روان اولمشدر .

﴿ ابراهيم افندى ﴾

جراح پاشا شيخی ديمكله مشهوردر . عن اصل بوليلی اولوب درسعادتده اكمال تحصيل ايله شيخ واعظ اشتيبی حضرتلرينه انتساب ايدرك طريقته سالك اولمش و آز زمان ظرفنده اكتساب كمالات ظاهريه وباطنيه ايتمشدر .

قاسمپاشاده پياله پاشا جامع وتكه سنده امامت و خطابت و مشيخت

جهتلريله متعيش وجراحپاشا جامعنده اجراى وعظ و نصيحتله احراز مثوباته ساعى ايدى .

سلطان عثمان ايله خوتين سفرينه عزيمت ايلمشدر.

وفاتى ١٠٤٢ ده در.

قوۀ حافظه‌سى غايت زياده اولوب علم فقهده تفرد ايلمش ايدى قاضى زاده ايله مناقشه‌لرى واردر .

(ابراهيم بك)

سلطان حميد اول دورنده ايكى دفعه مسند مشيختى احراز ايتمش اولان عوض پاشا زاده در .

١١٢٧ ده محمود اول وزراسندن فاتح بلغراد عوض پاشانك صلبندن درسعادتده تولد ايدرك ٤٦ ده طريق تدريسه داخل وصره‌سيله يكى شهر بروسه مدانيه شام قاضيلقلرينه نائل اولمش ٧٣ ده آناطولى پايه‌سيله استانبول قاضيسى اولوب ٧٥ ده آناطولى قاضيعسكرى ٨٠ و ٨٥ ده مكرراً روم ايلى قاضيعسكرى نصب اولنمشدر .

٨٨ و ٩٩ ده ايكى دفعه مسند مشيخته كتورلمش وبرنجيسنده اون وايكنجيسنده اوچ آى بولندقدن صكره حدت مزاجى سببيله عزل وانقرەيه نفى اولنوب سليم ثالث حضرتلرينك جلوسنده درسعادته كله‌رك منزويانه امرار حيات ايتمكده ايكن ١٢١٢ تاريخنده ارتحال ايلمشدر .

(ابراهيم پاشا)

جاندارلى سلاله‌سندن چلبى سلطان محمد خان حضرتلرى دورنده مسند جليل صدارتعظمايى احراز ومراد ثانى حضرتلرى دورنده دخى ابقا بيورلمش اولان ذات اولوب چلبيان وقعه‌سى ختامنده نزد

پادشاه جليل الشانه كلمش واولتاريخدن يعنى ٨١٥ : ٨٣١ سنه‌سنه قدر مقام صدارتده بولنمشدر .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

عصر بايزيد خان ثانيده ايكى سنه (٩٠٣ : ٩٠٥) صدارتده بولنمش وسالف الترجمه ابراهيم پاشانك تورونى‌اولان وزير بى‌نظيردر.

مشار اليه پدرى خليل پاشانك يكننددن حصه‌مند اولمغله بر آرالق برايش بولمغه چاليشمش وطريق علمى‌يه دخالته سعى ايتمش ايسه‌ده موفق اوله‌مامش ايدى .

آخرالامر آماسيه قاضيلغنه نصب اولندقده سلطان بايزيد خانه انتساب واوراده مشار اليهك توجهنه مظهر اولمغله حين جلوسلرنده اولا قاضيعسكر و ٩٠٣ ده صدراعظملغه اعتلا ايلمشدر .

غايت عادل معارفپرور و اجدادى طريقنه سالك بر ذات اولوب حين ضرورتنده كنديسنه بد معامله ايدن بروسه قاضيسنى صدراعظم اولديغى زمان تلطيف ايتمش ايدى .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

بوكا مقتول ابراهيم پاشا دخى ديرلر . عن اصل فرنك اولديغى حالده اسارتله برينك النه كچه‌رك سرايه تقديم قلنمش وآنجق ارباب عقل ودرايتدن اولديغندن آز وقت ايچنده قطع مراتب ايدرك خاص اوطه باشيلق وايچ شاهينجيلر آغالغى رتبه‌لرينه اعتلا ايلدى .

حضرت پادشاهك منظور نظر توجهلرى اولديغندن پيرى پاشانك تقاعدى اوزرينه مسند صدارتى احراز ايلمشدر ٩٢٩.

٩٣٠ ده مصره عزيمتله مسئلهٔ منازع فيهايى تسويه و ٣١ ده

قلندر وقعه‌سی ایچون آناطولی‌یه عزیمتله مظهر عاطفت شهریاری اولمشدر .

مجارستان وعراق سفرلرنده خدمات مشکوره‌سی مشاهده‌اولنمسی اوزرینه سرعسکرلك منصبیله دخی قدری ترفیع ودستور مکرم اولمق اوزره اعطا اولنان برات شریفه ایله حکم نفوذی توسیع بیورلمشدر.

بودرجه التفاته مظهریتك شکرینی حلم و تواضع ایله ادا ایتمك لازمهٔ حالدن ایکن مشار الیه بعض مغفللرك اعفـالاتنه قاپیلدیغندن بغداد سفرندن عودتده اسکندرچلبی‌یه غدراً اعدامی سبب‌ظاهریسیله ٩٤٢ سنه‌سی بغتةً اعدام اولنمشدر . مشار الیه دولت عثمانیه‌ده صوك درجه مظهر التفات پادشاهی اولمش اولان ایکی ابراهیم پاشالرك برنجیسیدر .

《 ابراهیم پاشا 》

عهد سلطان محمد ثالثده اوچ دفعه مقام صدارتی احراز ایتمش شرف صهریته نائل اولمش وزیراندن در .

مشار الیه عن اصل بوسنه‌لی اولوب مراد ثالث دورنده سلحدارلق یکیچری آغالغی روم ایلی بکلربکلیکی ایتمش و ٩٩٠ ده رتبهٔ وزارته واصل اولمشدر .

قپودان دریا قیلنجعالی پاشانك وفاتنده قپودانلق منصبنی دخی احراز ایلدی .

سلطان محمد ثالثك اوائل سلطنتلرنده قائممقام وبر سنه صکره صدراعظم نصب اولندی اکری سفر همایوننده معیت جناب شهریاریده بولنوب جغال زاده‌نك خدمات مشکوره‌سی اوزرینه مشار الیه

صدارته کچمکله صاحب ترجمه عزل اولنديسه‌ده قرق کون صکره ينه مقام صدارته کتورلمشدر .

١٠٠٦ سنه‌سی بتکرار تاتار خان ماده‌سی اوزرينه انفصال ايلدی ايسه‌ده ١٠٠٧ سنه‌سی اوچنجی دفعه اوله‌رق صدارتله مبجل اولدی.

بو دفعه مجارستان سرعسکرلکی دخی ضميمهٔ مأموريت اولمغله مجارستانه کيدوب بر ايکی سنه اوالحواليده خيلی ايش کورمش ولوفجه ايله قنيژه‌نك فتحنه موفق اوله‌رق ١٠١٠ سنه‌سی ارتحال ايلمشدر .

عاقل مدبر بر وزير ايسه‌ده غدارلغی علی الخصوص بعض اکابری لغرضٍ افنايه انهماکی مروی وبعض شيلرده لاقيدانه حرکاتی کبی سيئات احوالی صحايف تواريخده محکيدر .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

بوکا قره ابراهيم پاشا ديرلر .

عهد محمد خان رابعك ايام اخيره‌سنده مسند صدارتی احراز ايتمشدر . اصلاً بايبورتلی اولوب فراری مصطفی پاشا دائره‌سندن يتشمش وبعض وکلايه کتخدالق خدمتلرنده بولندقدن صکره ميرا-خورلق ورکاب قائممقاملغی وقپودانلق مناصبنه دخی اعتلا ايلمشدر .

١٠٩٥ ده صدارتی احراز ايلديسه‌ده مجارستان سفرينه عن قصد کيتمديکی رخاوت وجبانتنه حمل اولنه‌رق اولاً سکتهٔ عزله کرفتار وبعده رقباسنك القا آتيله مالی مصادره و کنديسيده ردوسده مخنوقاً رحلت کزين دار القرار اولمشدر .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

خواجه ابراهيم پاشا ديو اشتهار ايتمشدر .

بو ذات عن اصل ازمير حواليسندن اولوب اوائل حالنده خاصه

بوستانجیلرندن ایکن بر سببدن طولانی جزایره فرار ایتمش وبرسنه صکره درسعادته کلهرك قالیونجیلق وقایقجیلق ایله تعیش ایتمکده بولنمش ایدی .

احمد خان ثالث حضرتلری بر آرالق تبدیلاً صاحب ترجمهنك قایغنه بنمکله اول تاریخدن اعتباراً نزد پادشاهی‌یه تقرب حاصل ایتمش وقلایلی قوزك صدارته دعوت امری صاحب ترجمه ایله کریده ارسال قلنمش ایدی .

بو مأموریتی حسن ایفا ایتمسی اوزرینه قالیون قپودانلغنی وبعده صرهسیله دریا قپودانلغی مسندینه دخی ارتقا ایلدی .

کندیسی ذاتاً یالی اهالیسندن وبحریه ایشلرینه یرار زمرهدن اولدیغندن محاربات بحریهده ایجه ایش کورمش اولمغله کوندن کونه شهرتی آرتوب ۱۱۲٤ سنهسی دفعةً صدارته کتیرلمشدر .

آنجق امی وساده دل وامور دولتدن کلیاً غافل اولدیغندن صدارتی اداره ایدهمیوب داماد علی پاشا حقندهکی غرضکارلغی دخی سوء ادارهسنه انضمام ایتمکله سبب نکبتی اولهرق اعدام اولنمشدر .

(ابراهیم پاشا)

مقبول ابراهیم پاشا وسفیه ابراهیم پاشا دخی دیرلر .

سلطان احمد ثالث مرحومك دامادی ومقبول ومرغوب صدر اعظملری اولوب اون اوچ سنه یعنی ۱۱۳۰ : ۱۱٤۳ تاریخنه قدر بلا فاصله مسند نشین صدر وکالت اولمشدر .

عن اصل اورکوبلی اولدیغی حالده ۱۱۰۰ تاریخلرنده درسعادته کلوب تبرداران بلوکنه قید اولنمش واستعداد خدادادی مقتضاسیله

مدت قليله ايچنـده قطع درجات ايدرك سراى عتيق اوقاف كتابتنـه تعيين قلنمش ايدى .

كنـديسى نبضگير ومزاج آشـنا برذات اولديغندن اول اثنـاده شهزاده بولنـان احمد خان ثالثك مظهر توجهلرى اولديغنـدن حين جلوسلرنده دار السعاده آغاسى يازيجيلغنه نصب بيورديلر .

ايشته بو تاريخدن اعتباراً ابراهيم افنديك اطوار حسنه واخلاق مستحسنه‌سى سببيله منظور نظر عاطفت شهريارى اولوب اخص ندما صره‌سـنده اولمغله شـعشهٔ اقبالى كوندن كونه متزايد ومتعالى اولمغه باشـلدى و مأموريتيـله غير متناسـب اولان اعظم امور وابسهٔ نفوذ وتدبيرى اوله‌رق مرجع خواص وعوام بر رتبه‌يه اعتلا ايلدى .

ابراهيم افندى مكارم‌اخلاق صاحبى اولديغى جهتله حسود اقبالى اولنلرى دخى برر صورتله تطييبه بذل ماحصل غيرت ايتـديكى كبى مسـاند عليايه ارتقادن دخى بغايت توقى ايتمك صورتيـله دخى دور انديشانه بر فكره سالك اولمش ايدى .

حتى بر مدت صكره كوشهٔ عزلته دخى چكيله‌رك سا كتانه بر عمر كچورمكى تصميم ايلديكى حالده بر آرالق موقوفاتجى منصبى ايله ينـه مأمورين رسميه صره‌سنه ادخال قلنمشدر .

بوندن صـكره ابراهيم افندى روزنامچه‌جيلك مسـنديله سرايه آلنوب مؤخراً ميراخور اول وبعده كتخداى صـدر عالى و قائممقام ركاب همايون اوله‌رق رتبهٔ وزارت احسان وعلى‌پاشا متروكه‌سى فاطمه سلطانك تزويجيله دامادلق شرفنه نائل اولمشدر .

٢١٣٠ تاريخنده حقنده‌كى توجه شـاهانه ديكر بر صورتله دخى جلوه‌كر اولمق اوزره مسند صدارت عظمايه نصب اولندى .

ابراهیم پاشا اصلاحات داخلیه‌یه حصر نظر ایتمك اوزره صلحی حربه ترجیح ایدنلر زمره‌سندن اولدیغندن اون اوچ سنه دوام ایدن ایام صدارتنده دول متجاوره ایله اوزون بر صلح عقد ایتمش وانجق اصلاحاته حصر اقتدار ایده‌جکی یرده چراغان صفالری لاله باغچه‌لری حلوا صحبتلریله وقت کچیروب خلقی اولتاریخه دکین مألوف اولمدیغی سفاهته آلشدیره‌رق ایام اقبالی بر دور سفاهت حالنده کچمشدر .

نهایت ١١٤٣ تاریخنده بطرونه وقعه‌سی اوزرینه ایادئ اهل شقاوتده اقلیم عدمه عازم وجثه‌سی انشاکرده‌سی اولان شهزاده باشنده‌کی سبیلی خطیره‌سنده دفن اولنمشدر .

خیرات وحسناتی کثیر اولوب درسعادتك متعدد محللرنده متعدد چشمه‌لر انشا ایلمش‌ووطن اصلیسنده مآثرحسنه وجوده کتورمشدر .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

بوکا قبا قولاق ابراهیم پاشا دیرلر .

سلطان محمود خان اول دورنده سکز آی قدر صدارتده بولنمشدر .

اوائل حالنده بعض وزرانك خدمتنده بولندقدن صکره داماد محمد پاشانك توسطیله باش مقاطعه‌جی نصب اولنمش وبر آرالق بوسنه والیسی اولوب رتبهٔ میرمیرانی‌یی احراز ایلمش‌ایسه‌ده موخراً رتبه‌سی رفع اولنه‌رق ینه بعض وزرا کتخداقلرنده بولنمشدر .

محمود خان اولك اوائل جلوسنده بعض مقربینك توسطی ایله مسند صدارته کتورلدیسه‌ده کینه‌دار وغدار بر ذات اولدیغی اظهاره باشلامغله حقنده کفت وکو چوغالوب افندی زاده‌سنی نفی وتغریب ایچون حاضرلدیغی بر چکدیرمه‌یه بیندیریلوب تبعید اولنمشدر .

《 ابراهيم پاشا 》

شهرتی مصرلی زاده‌در .

طرابلس غرب اوجاغی دایی‌لرندن اولدیغی حالده درسعادتده ترسانه‌یه یازیله‌رق فن ملاحیده‌کی مهارتنه بناءً آز زمان ایچنده قالیون قپودانی ومؤخراً ١٠٩٧ ده قپودان پاشا اولمشدر .

١٠٩٩ ده اغریبوز محافظلغنه نصب اولنوب سلطان سلیمان ثانی دورنده ینه قپودان دریالق مقامنه دعوت اولندی .

بعده ثانیاً اغریبوز محافظلغی آناطولی‌والیلکی ساقز سرعسکرلکی کبی مهم مأموریتلرده بولندقدن صکره ١١٠٩ سنه‌سی نمچه سفرنده رتبهٔ شهادتی احراز ایلدی .

غایت شجیع جسور اولوب ترسانه‌ده ابتدا سفینه انشاسنه همت ایتمشدر .

《 ابراهيم پاشا 》

کتخدا ابراهیم پاشا وموره‌لی ابراهیم پاشا دخی دیرلر .

عن اصل موره‌لی اولوب تربولیچه‌ده طوغمشدر .

چورلیلی علی پاشانك کتخداسی ایکن پاشاسنك عزلی اوزرینه مسند قپودانی‌یی احراز (١١١٨ سنه) وبعده مصر وحلب وقدس والیلکلرنده وقندیه‌ده بولنوب بر آرالق امیر الحج دخی اولمشدی جانم خواجه‌نك ایلك دفعه عزانده ینه قپودان دریا اولوب قندیه‌ده ارتحال دار بقا ایلدی .

《 ابراهيم پاشا 》

اورصه پوچه — ابراهیم خواجه دخی دیرلر .

سلطان احمد ثالث دورنده قپودان پاشا وصدر اعظم اولمشدر .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

اگريبوزلى ابراهيم پاشا ١١٨٦ تاريخنده قپودان پاشا اولمشدر اواخر عمرنده مسقط رأسى اولان اغريبوزه چكيلهرك اوراده ارتحال دار بقا ايلمشدر .

﴿ ابراهيم پاشا ﴾

مصردهكى ادارهٔ حاضرهنك مؤسسى اولان محمد على پاشانك بيوك اوغلى وياخود عموجهزادهسيدر .

١٢٠٤ تاريخنده قوالهده طوغوب محمد على پاشا ايله برابر مصره كيتمش واوراده صعيد عربانى تأديب وتربيهسنده حسن خدمتى كوريلهرك وهابيلرك تنكيلى مأموريتيله جدهيه كيدوب رتبهٔ وزارته نائل اولمش وخطهٔ حجازيهيى اشقياى وهابياندن بعد التطهير مصره عودت ايله سودان ونوبه جهتلرينى ضبط وتسخير ايدرك حدود مصريهيى توسيع ايلمشدر .

بو آرالق موره اغتشاشاتى ظهور ايتديكندن ابراهيم پاشانك موفقياتى نظر دقته آلنهرق مشار اليه مورهيه مأمور ايدلمكله قوتلى دونما وعساكر ايله مورهيه كيدوب فسادى باصدرمش ايسهده اوروپا دولتلرى طرفندن دونماسى و عثمانلى سفاينى ناوارينده خلاف عهد احراق اولنمغله ابراهيم پاشا مصره عودته مجبور اولمشدر .

خسرو پاشا مادهسندن طولايى محمد على پاشا ايله باب عالى آراسنده تحدث ايدن مسئلهٔ معلومه اوزرينه ابراهيم پاشا سوريهيى ضبط ايله آناطولىيه يوريمكده ايكن اوروپاليلرك مداخلهسى اوزرينه كوتاهيهده توقفه مجبور اولدى .

كوتاهيه قرارنامهسى وجهله ابراهيم پاشا شام و آطنهيه والى نصب

اولندیسه‌ده محاربه‌نك یکیدن علولنمسی اوزرینه نزیبده ابراهیم پاشا دولته قارشو حربی قزانمش وایلرولمکه تشبث ایتمکده ایکن دول متفقه طرفندن جبراً مصره اعاده قلنمشدر بونك اوزرینه صاحب ترجمه اوروپا ودرسعادتی زیارت ایدرك صحتی مختل اولان پدرینك یرینه امر اداره‌یی درعهده ایتمك اوزره مصره عودتنده پدرندن ایکی آی اول وفات ایلمشدر .

فعال غیور و امر ادارهٔ عسکریده علی الخصوص فن حربده فوق العاده ماهر بر وزیر ایدی .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

سلطان محمد خان ثالث دورنده رتبهٔ وزارت ومصر والیلکنی احراز ایتمش اولان وزرادندر .

بو ذات ابتدا قضاتدن ایکن دفتردار وحلب والیسی اولمش وقره یازیجی وقعه‌سنده عدم موفقیتی اوزرینه سکتهٔ عزله اوغرامش ایدی. مصر ویرکوسنك درسعادته صاحب ترجمه ایله ارسالی اوزرینه مصره والی اوله‌رق اوراده وفات ایتمشدر .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

سرخوش ابراهیم پاشا دیو مشهور اولوب بوسنه‌لیدر .

لالا محمد پاشانك مجارستان سفرینه عزیمتی اثناسنده عساکر کلیه ایله خرواتستانه دخول و آوستریانك قوهٔ کلیه‌سنی هزیمت فاحشه‌یه کرفتار ایتدکدن صکره نمچه‌نك جکرکاهنه قدر آقینلر اجراسیله پك کلیتلی مال غنیمت اخذینه موفق اولمش ایدی .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

آوجی سلطان محمد خان دوری وزراسندن اولوب ١٠٩٥ سنه‌سی

بدون محافظه‌سنه تعیین اولنمش واوراده فوق العاده ابراز شجاعت وحسن خدمت ایدرك سردارك وفاتنده سر عسکرلك دخی کندیسنه توجیه قلنمش ایدی .

بو مأموریتنده دخی صوك درجه‌ده چالیشمش واعدایی آیلرجه اشغال ایتمش ایسه‌ده حسب الوظیفه دشمن قوماندانیله مخابره‌سی دردولته اعداسی طرفندن اهانت وخیانت‌شکلنده اشعار اولنمغله بلغراد مشتاسنده اعدام اولنمشدر .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

دور قانونی وزراسندن صاحب الخیر متقی متدین بر ذات ایدی سیلوری قپوسی جوارنده جامع مدرسه ومکتب انشا ایتمش وتربه‌سی دخی جامعی جوارنده در .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

دلی ابراهیم پاشا نامیله مشتهردر .

اوچنجی سلطان محمد خانك ابتدای سلطنتلرنده مساویٔ سابقه‌سی نظر تأمله آلنه‌رق یدی قله‌ده بعد الاختناق دریایه آتیلمشدر .

﴿ ابراهیم پاشا ﴾

مدت مدیده دفترداراتی جهتیله دفتردار ابراهیم پاشا نامیله اشتهار ایلدی .

عن اصل بروسه‌لی اولوب دمشقده توطن ایتمش واورادن حجه دخی کیتمش ایدی .

بعض ارباب نفاقك غمز وسغایتیله احتلاسنه حکم اولنه‌رق ١٠٤٣ ده محبسده قتل اولنمشدر .

علم وفضلی وزهد و تقواسی مرویدر .

《 ابراهيم پاشا 》

قوانوز ابراهيم پاشا دخی دنيلور. دور ابراهيميده عسكر سورمك ماموريتيله آناطوليده بولنديغی اثنـاده حركات غدارانه‌سی مسموع اولمسنه بناءً درسعادتده جلبله جزاسی ويرلدی.

《 ابراهيم پاشا 》

دور ابراهيميده بغداد واليسی اولوب صدراعظم مقتول صالح پاشانك خزينه‌دارلغندن چيقمه‌در.

افنديسـنك ارتحالی اوزرينه بغدادده داعيهٔ تفرد و اسـتقلاله دوشه‌رك نهايت موسی پاشانك متسـلمنی شهره قويمامش وطوپلاديغی عربان وكوله منلرله بغداد يكيچريلريله محاربه‌يه باشلامش ايدی.

بونك اوزرينه بغداد واليلكی صالح پاشـا برادری مرتضی پاشايه ويرلمش ايسه‌ده درسعادتدن هر ايكيسنك دخی جزاسی ويرلمك اوزره مخصوصاً آدملر كوندريله‌رك ايكيسيده اعدام اولنمشدر.

《 ابراهيم پاشا 》

ايلچی ابراهيم پاشا ديو اشتهار ايتمشدر.

سـلطان مصطفی خان ثالث دورنده مأموريت مخصوصه وسـفارتله نمچه قرالی نزدينـه كيتمش واوائل حالنـده بعض وزرای عظامك كتخداالقلری خدمتنده بولنمش ايدی.

《 ابراهيم پاشا 》

كرد ابراهيم پاشا ديو مشهوردر.

سـلطان مصطفی خان ثانی دورينك پارلاق وزراسـندن اولوب وزير مكرم عنوانيله مباهی ايدی.

١١٠٩ ده يكيچری آغاسی ايكن بودين بكلر بكيسی اولمش

ومؤخراً قبرپسه ومرعشه تحویل مأموریت ایدرك مدت مدیده مرعش بكلر بكیلكنده بولنمشدر .

ایران محارباتنده مكمل برقوهٔ امدادیه ایله تبریزه كیدوب دیاربكر وطربزون والیسی دخی اولمشدر .

(ابراهیم پاشا)

سلطان احمد ثالث دورنده لاابالیانه بر عمر سورمش اولان اصیلزادكان وزرادن اولوب پدری دخی سلحدار حسین پاشا نامنده وزرادن بر ذات ایدی .

١١١٦ده سلحدار شهریاری اولدیغی حالده شهر زور والیلكنه وبعده ارضروم والیلكی وقافقاسیا سرعسكرلكی مأموریتلرینه تعیین قلنمش ایدی .

سرعسكرلكنده تفلیس وكنجه‌یی ضبط ایتمش ایسه‌ده مائل ذوق وصفا برذات اولدیغندن ایران محارباتنده دولتك دلخواهی وجهله حركت ایده‌مدیكندن روسیه‌لویه باكویی قاپدرمش وبوبابده‌كی رخاوتی سبب عزلی اولمش ایدی .

كندیسی شعرادن اهل پرور برذات اولوب شاعر مشهور نابینك ممدوح ومتبوعی ایدی .

نابیٔ مرحوم ایله مشاعره‌لری واردر .

(ابراهیم پاشا)

اولونیه خاندانندن اولوب قورد پاشانك دامادی وخلفی اولمشدر . تپه‌دلنلی علی پاشا ایله بینلرنده عظیم منافرت اولدیغندن علی پاشا برآرالق بونی اله كچوروب محبسه آتمشدر .

《 ابراهيم پاشا 》

سیروزلیدر . دور سلطان محمود وعبدالمجید خانیده بوسنه قونیه وسلانیك والیلكلرنده بولنه‌رق سلانیكده وفات ایلدی .

《 ابراهیم جنینی 》

اون برنجی عصرده یتشمش اولان علمادن اولوب ١٠٤٠ ده جنین‌ده طوغمشدر وسوریه ومصرده اكمال تحصیل ایلمشدر .

علم انساب واسامئ كتبی ومؤلفین حقنده معلوماتی واسع اولوب ابن حزمك تاریخنی اكمال ایتمش وسائر رسائل یازمشدر .

《 ابراهیم حصكفی 》

حلبده مهد آرای عالم وجود اولوب پدری احمد حصكفیدن وسائر علماء وقتدن اخذ علوم ایله تكمیل ایتمش و ١٠٠٠ تاریخنده حجه دخی كیدوب حلبده اختیار عزلت ایدرك ١٠٣٠ ده وفات ایلمشدر .

« الدرر والعزر » نامنده اولان اثری مقبولدر .

《 ابراهیم حقی 》

معرفتنامه صاحبیدر .

كبار علما ومشایخیندن اولوب حسن قلعه قصبه‌سنده طوغمش وعلوم ظاهریه‌یی زمانی علماسندن تحصیل ایدرك شیخ اسماعیل حضرتلرینه انتساب ایله علوم باطنیه‌یی دخی اخذ ایدرك ذوالجناحین بر انسان كامل وعارف بالله اولدقدن صكره شیخنك وفاتنده مقامنه كچمشدر .

الهیاته دائر اشعار لطیفی ومعرفتنامه‌سی متداول ومرغوبدر .

《 ابراهیم حلبی 》

اعلم علمای حنفیه‌دن و طقوزنجی عصر هجری اعاظمندن اولوب حلبده تولد وشام ومصرده تحصیل وتعلم ایتدكدن صكره قانونی مرحوم

زماننده درسعادته کلوب علمای قسطنطینیه‌یی خیرتده براقه‌جق صورتده تدریساته دوام ایده‌رك ٩٥٦ ده ٩٠ یاشنده اوله‌رق ارتحال دار بقا ایلمشدر.

ملتقی الابحر حلبی وطبقات الفقها نامرنده مهم مهم آثار یازمش و آثار مزبوره الیوم ایادئ طلابده برر موقع ممتاز احراز ایتمکده‌در .

(ابراهیم حلبی)

ابن مصطفی اون ایکنجی عصر علمای بنامندن اولوب عالم اسلامیتده فضائل مخصوصه ایله اشتهار ایتمشدی .

حلبده تولد ومصر وسوریه‌ده مشاهیر و اعاظم علمادن علوم عقلیه وفقهیه‌یی تعلم ایلدکدن صکره جانب حجازه عزیمت ایتمش ودرسعادته دخی کلوب صدر وقت اولان قوجه راغب پاشایه خواجه‌لك ایتمشدر .

راغب پاشا خواجه‌نك درجهٔ علم وفضلنه خیران اولدیغندن حقنده فوق العاده حرمت ورعایت ایدرك مصره ملا نصب ایلدیسه‌ده مومی الیه مدت مدیده درسعادتده قالوب سلطان سلیم و آیاصوفیه جوامعنده تدریس وتعلیم ایله مشغول اوله‌رق ١١٩٠ ده دار بقایه رحلت ایله ایوبده جوار حضرت خالدده دفن اولنمشدر .

درره حاشیه‌سی شرح جواهر الکلام نظم السیر شرح لغز البهاء العاملی آدلو آثاری ووفق ومعما وسائر علومه دائر تألیفاتی الیوم متداول ومقبولدر .

(ابراهیم خیاری)

مدینهٔ منوره علماسندن اولوب ١٠٣٠ ده تولد ایله علوم متداوله‌یی عصرینك مشاهیر علماسندن علی الخصوص سید میر ماه بخاری وعیسی مغربی‌دن اخذ و تعلم ایله مدینه مدرسه‌لرندن برنده تدریسه باشلامش ایدی .

بعده درسعادت وشام ومصره کیدرك بلاد مزبوره علماسیله مباحثات فنیه‌ده بولنمش وعلمای زمانه‌نك مظهر توقیر واحترامی اولمشدی .

درسعادتده بولندیغی مدت صدر اعظم مرزیفونی مصطفی پاشانك رعایت وحرمتنه مظهر اولوب مصر اموالندن مستوفی معاش تخصیص قلنمش وابوالسعود مرحوم ایله‌دخی کوریشه‌رك فضائلنی تصدیق ایتدرمش نهایت مدینهٔ منوره‌یه عودتنده فجأةً وفات ایتمشدر ١٠٨٣ .

﴿ ابراهیم صارم پاشا ﴾

دور عبدالمجید خانك اواسطنده مسند صدارتعظمایه نائل اولمش وزرادن آیاصوفیه تربه‌دارلرندن موسی افندینك صلبندن ١٢١٦ تاریخنده درسعادتده تولد ایتمش وصغر سننده علوم ابتدائیه‌یی بعدالتحصیل دیوان همایون قلمنه چراغ اولنمش و بو اثناده صنعت کتابت وفن حد سندیسیده اکتساب مهارت ایدرك سلیمان نجیب افندی‌یه داماد اولمغله ٣٨ده خواجکانلق رتبه‌سنی احراز ایلمشدر .

مؤخراً آمدی خلفالغی بعده آمدجیلك منصبلرینه و بعض وزرانك قپو کتخدالغنه نصب اولنوب روسیه محاربه‌سندن صکره مملکتینه مأمور اولمش و لوندره پارس سفارتلریله بر خیلی نظارتلرده ابراز کارآکاهی ایلیه‌رك ٦٤ ده صدارتی احراز ایدرك اوچ بچق آی قدر اول مقام عالیده قالدقدن صکره خداوندکار طربزون والیلکلرنده وبعده معزولاً درسعادتده کلوب حلول اجل موعودیله ١٢٧٠ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

مرقدی اسکدارده مسکینلر تکه‌سی قارشوسنده کائن صفه‌ده‌در .

(ابراهيم صالحى)

شامده يتشمش ادبا وشعرادن اولوب ١٠٠٨ ده تولد و١٠٨٨ ده ارتحال ايتمشدر .

هجو واديسنده ايلرويه كيتمشدى .

(ابراهيم فتال)

شامشريف علماسندن اولوب مشهور عبدالغنى النابلسينك خواجه‌سى ايدى . ١٠٩٨ده وفات ايلدى .

(ابراهيم كلشنى)

كبار مشايخدن اولوب طريق كلشنينك مؤسسيدر .

آذربايجانده تولد ايله تبريزده سيد يحياى شروانى خلفاسندن عمر روشنى‌يه انتساب ايله علوم باطنيه‌ده واصل درجات كمال اولمشدر .

شيعيتك ايرانده صفوى يادكارى واسطه‌سيله احداثى اوزرينه مصره كلوب بر مدت اقامت ايلدى .

ياوز سلطان سليم خان مصره توجه بيوردقلرنده شيخى توقير وابجالده مبالغه ايله مؤيديه‌نك قارشوسنده بر عرصه تمليك ايتمش وبو عرصه‌يه بر دركاه بنا اولنمشدر .

سليمان خان قانونى شيخك شهرت وشايعه‌سنى ايشتدكده درسعادته تشريفلرينى آرزو بيورمغله صاحب ترجمه استانبوله دخى كله‌رك مظهر اعزاز خسروانى اولمش ايدى ٩٣٥ .

٩٤٠ تاريخنده مصرده رحمت رحمانه واصل اولدى .

غايت عالم وفاضل وعلم حديث و تصوفده يكانه اولوب اهل مصر وعلماى عصر فضل وكمالات وكراماتنه قانع ايدى .

آثارندن مثنوى‌يه نظيره اولان قرق بيك بيتلى معنويسى مشهوردر .

﴿ ابراهيم كورانى ﴾

برهان‌الدين ابراهيم كورانى بيك تاريخنـدن صـكره كلان اعاظم علمادن اولوب شهر زورده تولد ايدرك مصر و شام ومدينهٔ منوره‌ده اتمام تحصيل ايتمش وفصاحت و بلاغت وتقرير وبيانده زمانننك فريدى اولديغى جهتله درسنه برچوق علما حصر اولور ايدى .

يوزى متجاوز تأليفاتى واردر .

﴿ ابراهيم لقانى ﴾

كبار علما ومشاهير مصنفيندن اولوب منشأى مصردر .

ظاهر وباطنى مكمل وخلقك توجه وحسن ظننه مظهر اولوب مسائل شرعيه‌يى بلا مزاحم حل وبيان ايدر ايدى .

﴿ ابو السعود افندى ﴾

اسمى احمد بن محى الدين بن مصطفى العماديدر.

سردفتر علماء روم اطلاقنه سزاوار اولان اعظم فضلاى كرامدن اولوب اوتوز سنه قدر مقام معلاى مشيخت اسلاميه‌ده بولنمشدر .

پدرى عماديه‌لى اولوب كنديسى درسعادته جوار اولان مدرس قريه‌سنده دنيايه كلمشدر.

استعداد فوق‌العاده‌سى دها كنجلكنده نزد اكابرده تحقق ايتمكله خواجه‌سى اولان مؤيد زاده‌يه داماد اولمش و سلطان بايزيد خان حضرتلرى كنديلرينه يومى ٣٠ اقچه وظيفه تعيين بيورمشدر.

طريقه دخولندن صكره درسعادت و طشره‌ده دور مدارس ايله ٩٣٨ ده استانبول قاضيسى و٩٤٤ ده روم ايلى قاضيعسكرى و ٩٥٢ ده شيخ الاسلام اولمشدر.

٢٩٨٨ ، قدر اشبو مقام عالیده کمال موفقیتله ابراز خدمت ایتدکدن صکره ٨٧ یاشنده ارتحال داربقا ایلدی.
تربه‌سی ایوبده صفهٔ مخصوصه داخلنده‌در.
غایت عالم وفاضل علوم شرعیه وعلی‌الخصوص فقه وتفسیرده وادبیات‌عربیه وترکیه‌ده یکانهٔ زمان ایدی .
ابن کمالدن صکره کلان علما میاننده بر مثلنه دها تصادف اولنمامشدر ارشاد العقل السلیم الی مزایا القرآن العظیم نامنده‌کی تفسیری بلاد رومده دکل قطعهٔ حجازیه‌ده بیله غایت معتبر ومقبولدر.
پادشاه وقت سلطان سلیمان قانونی حضرتلری اشبو تفسیری دها اکمال اولنمقسزین مطالعه ایله جناب ملانك اوچیوز اقچه یومیه‌سنی بشیوزه ابلاغ ایتمش وختام اثرده یوز اقچه دها ضم ایتمك صورتلریله ابراز قدردانی بیورمشلردر.
فتاوای هدایه شرحی وکشاف شرحی دخی آثار معتبره‌سندندر .

《 ابو سعید افندی 》

سلطان ابراهیم ومحمد رابع حضرتلری ایام سلطنتلرنده اوچ دفعه مسند مشیخت اسلامیه‌ده بولنمش اولان ذاتدر.
مورخ شهیر خواجه سعد الدین افندی مرحومك حفیدی وشیخ الاسلام اسعد افندینك نجل نجیبی اولوب ١٠٠٣ تاریخنده درسعادتده تولد ایتمشدر. تحصیل لازمی اکمال ایتدکدن صکره شام بروسه مولویتلرینه وایکی دفعه استانبول قاضیلغنه وبعده آناطولی و روم ایلی قاضیعسکرلکنه صره‌سیله نائل اولدقدن صکره ١٠٥٣ و١٠٦٢ و١٠٦٤ سنه‌لرنده احراز رتبهٔ مشیخت ایدرك بش سنه‌دن زیاده دفعات ثلثه‌ده بومقامده بولنمش واواخر ایامنده ایکی دفعه کلیبولی‌یه کوندریله‌رك

١٠٧٢ ده درسعادتده ارتحال ایله ایوبده مدفن مخصوصنه دفن اولنمشدر.

﴿ ابو المحاسن بن تغری بردی ﴾

مشاهیر مورخین و مؤلفیندن «امیر کبیر جمال الدین یوسف»ك اسمی‌در . بو ذات مصرده تولد ایدوب نشو و نما بولمش و مورخ مشهور مقریزیدن اخذ علوم ایلمش و٨٧٤ ده وفات ایلمشدر.

مصرك ابتدای اسلامدن ٨٥٧ سنه‌سنه قدر مکمل و مفصل بر تاریخنی قلمه آله‌رق النجوم الزاهرة فی ملوك مصر و القاهرة نامیله میدان استفاده‌یه وضع ایتمش وبالآخره بو اثرینی الکواکب الباهرة من النجوم الزاهرة نامیله تلخیص ایلمش ایدی.

بواثر یاوز سلطان سلیم خان حضرتلرینك مظهر تقدیری اوله‌رق ابن کمال مرحومه ترجمه‌سنی امر بیورمش واولوجهله مشارالیه طرفندن ترجمه ایدلمشدر .

اوروپا لسانلرینه دخی ترجمه ایله دفعات ایله طبع اولنمشدر .

دیکر آثاری شونلردر : حلیة الصفات فی الاسماء و الصناعات ، المنهل الصافی ، المستوفی بعدالوافی ، و مقریزینك السلوك لمعرفة دول الملوك کتابنك ذیلی وسائره .

﴿ ابه زاده عبدالله افندی ﴾

سلطان احمد ثالث دورینك شیخ الاسلاملرندن اولوب طریقه دخولندن صکره علی الاصول دور مدارس ایدرك حلب مصر ادرنه مکه مولویتلرنده بولنمش و١١٠٦ ده آناطولی و١١٠٨ده روم ایلی قاضیعسکرلکنه نائل اولمشدر .

سلطان احمد ثالثك اوائل سلطنتلرنده خصمی اولان شیخ‌الاسلام

سابق فيض الله افندينك ارتحالنى طويار طويمز منفاسندن بلا استيذان كلديكى ايچون ينه بروسه‌يه اعاده اولنديسه‌ده براز صكره مظهر عفو وينه روم ايلى قضاسنه نصب بيورلمش ايدى .

١١١٩ و١١٢٢ تاريخلرنده ايكى دفعه‌ده درت سنه‌يه قريب مقام فتواده بولندقدن صكره اون ايكنجى شارل مسئله‌سندن طولايى عزل وطربزونه ارسال قلنمش ايكن اثناى طريقده كميسنك غرقندن طولايى مغروقاً ارتحال ايلدى .

احمد خان اول

احمد خان بن محمد خان ثالث حضرتلرى دولتك اون دردنجى پادشاهى اولوب اون درت ياشنده تخته جلوس واون درت سنه سلطنت سوردكدن صكره يكرمى سكز ياشنده ارتحال ايتمك كبى غرائب تصادفاته مظهر اولمشلردر .

٩٩٨ تاريخنده تولد ١٠١٢ ده جلوس و١٠٢٦ ده وفات ايتديلر . عهد همايونلرنده نمچه وايران ايله محاربه ظهور ايدرك آناطولى وعربستان دخى بر طاقم دره بكلر حركات باغيانه‌لريله مختل بر حالده ايدى .

مجارستانى نمچه‌دن تخليص مقصديله خروج ايدرك مجار قراللغى ادعا ايدن پرنس بوچقايك حمايه‌سى ايچون آچيلان نمچه سفرنده اردولرمز غالب كله‌رك مجارستان حمايهٔ دولتده قالمق اوزره غايت نافع معاهده عقدينه موفق اولديغى كبى شاه عباسه قارشو قيوجى پاشا مظفر اولوب پك پارلاق بر مصالحه امضا ايتدرمش ايسه‌ده شاه مشار اليه وعدينه وفا ايتميوب ايران ايشلرى سورنجمه‌ده قالمشدر ولايتده‌كى

عصاة قپوجی وزیرك تدابیر حکیمانه و سیاست مدیدهسی سایهسنده قهر وتدمیر اولنمشدر.

سلطان احمد مرحوم یك کنج ایکن ١٠٢٦ ده حمای محرقهدن وفات ایدرك انشا ایتدکاری جامع مشهورلری جوارندهکی تربهٔ مخصوصهلرنده مدفوندر.

شهریار مغفورحضرتلری غایتعابد وزاهدواولیاء اللهه فوق العاده حرمت ورعایت ایله موصوفاولوب حرمین محترمینه برچوق خدماتده بولنمش و نشانهٔ وجه کریم نبوی اولمق اوزره شبچراغی محتوی بر لوحهٔ مرصع اهدا ایلمشدر.

کندیلری بالذات ادارهٔ امور دولت ایدن پادشاهلردن اولوب هرایشی اهلنه تفویضده موفقیتی وانسان سچمکده اصابتی وارایدی.

پیر طریق حلوتی عزیز محمود هدایی حضرتلرینه انتسابی اولوب دائما عزیز مشارالیهك شرف مصاحبتلرندن لذتیاب اولورلر ایدی.

احمد خان ثانی

سلطان ابراهیم خانك اوغلی و دولتمزك یکرمی برنجی پادشاهی اولوب برادرلری سلیمان ثانی یرینه جالس سریر عثمانی اولمش وعهد همایونلری اسلافندن قلان ونديك نمچه روسیه محاربهلریله کچمشدر .

جلوسی متعاقب صدر اعظم مصطفی پاشا بلغراددن زمون یاقهسنه کچوبصالانقمش جوارندهدشمنله شدتلی برمحاربهیه طوتوشوب شجاعت وبسالتی وحسن تدبیری سایهسنده دشمن اردوسنك بر باشندن اوبر باشنه کچهرك کرکی کبی دشمنده آثار هزیمت رونما اولمشکن صدر اعظمك برقورشون اصابتیله شهید اولمسی عساکر عثمانیهنك بوزلمسی موجب اولدی .

هرسك جهتنده وندیکلیلرله‌ده غوغا اوزایوب دونماسی ساقز جزیره‌سنی آلدی .

بوانناده اوچ سنه سکز آی یکرمی‌بش کون سلطنتدن‌صکره سلطان احمد خان مرتحل روضهٔ رضوان اولمشدر .

احمد خان ثالث

ابن محمد خان رابع یکرمی اوچنجی پادشاه اولوب ١١١٥ ده سلطان مصطفی ثانی یرینه ادرنه وقعهٔ‌مشهوره‌سنی متعاقب سریرسلطنت عثمانیه‌یه جلوس بیوردیلر .

ادرنه وقعه‌سنده سرکاری اشغال ایتمش اولان دربدرلرك برر برر جزای سزاسی ویریله‌رك آسایش تماماً اعاده اولندقدن صکره روسیه‌لو ماده‌سنه برقرار ویرلمك اوزره ایکن روسیه محاربه‌سی کشاد اولنمشدر .

عثمانلیلر آراسنده آق‌بیق پترو نامیله مشهور اولان روسیه‌چاری دلی‌پترو بروقتدنبری اسوچ قرالی تیمورباش نامیله معروف اولان اون ایکنجی شارله مغلوب اوله‌اوله نهایت‌اوقرانیا ایالتنه قدرکلمش واوراده روسیه طرفندن مغلوب ایدلمش ایدی .

تیمور باش خصمنه تسلیم اولمقدن ایسه ممالك محروسه‌یه دخالتی ترجیح ایتمکله اوزی والیسنه التجا ایدرك اولوجهله بندرده اقامتنه موافقت اولندی .

تیمور باشی تعقیب ایدن قزاق‌فرقه‌لرینك حدودخاقانی‌یی تجاوزینه نقض عهد نظریله باقیله‌رق روسیه‌یه اعلان حرب اولنمش وصدروقت وسرعسکر اولان بالطه‌جی محمد پاشا پروت صویی قربنده دلی پترو ایله

عساكرينى قلنج چكمكسزين بر مانورهٔ حربيه ايله تضييق ايله مجبور امان ايلدى .

بومانوره ايله روسيه چاريـنه ياتسليميت وياخود كاملاً تلف اولمقدن غيرى چاره قالمامش ايدى .

بوموفقيت اوزرينه پترو شان‌دولته غايت موافق برمعاهده امضايه مجبور اولدى .

بو معاهده‌يه تيمور باش ايله قريم خانى مخالف اولمغله روسيه‌لونك بالآخره عهدنامه‌يه عدم رعايتى آنلرك اصابت فكرينى اثبات ايلمشدر .

بوفرصتى فوت ايتديكى ايچون بالطه‌جى پاشا معزول اولمشدر .

اون ايكنجى شارل برمدت بندرده وبعده ديمتوقه‌ده اقامت‌ايله حقنده طرف دولتدن حرمت ورعايت كوسترلمش و مرضيسى اولان اعادهٔ حربدن مأيوس اولدقده ١١٢٦ تاريخنده اردل طريقيله مملكتنه كوندرلمش ايدى .

١١٢٧ ده صدراعظم داماد على پاشانك رأييله ونديكه اعلان حرب اولنوب اوچ درت آى ظرفنده موره شبه جزيره‌سى كاملاً قبضهٔ تصرفه آلندى .

موره‌نك ضبطى اوزرينه قارلوفچه معاهده‌سى بوزلدى ديه‌رك اعادهٔ حربه قيام ايدرك نمچه اردولرى ايلرولمكه و اكتساب غلبه‌يه موفق اولديغندن صدراعظم داماد ابراهيم پاشا صلحه ميل كوستردى وبلغراد وطمشوار آوستريالولره قالمق ونديكلو موره‌دن ال چكمك شرطيله بساروفچه معاهده‌سى عقد وامضا اولندى (١١٣٠) .

بساروفچه مصالحه‌سندن صكره بر خيلى زمان محاربه‌سز وقت

تحوریلدیکی جهتله داماد ابراهیم پاشانك اقدامیله اصلاحات داخلیه یه تشبث اولنه‌رق جابجا چشمه‌لر یاپیلدی، صو یوللری تعمیر ایدلدی، معارفه رغبت کوستریلوب استانبولده ایلك دفعه اوله‌رق مطبعه کشاد اولندی .

بونکله برابر خلق ذوق وسفاهته طاله‌رق کاغدخانه و بهاریه عالملری، حلوا صحبتلری کبی اکلنجه‌لر ترتیب اولنوب نوبنیاد و باغ فرح نامليله طرح وتزیین اولنان کوشك و یالیلرك توصیفی شعرایه سرمایهٔ مقال اولدی الحاصل سفاهت قپولری آچیلوب برلالهٔ صوفانی بیك آلتونه قدر صاتیلمغه باشلادی.

ایرانده متحدث اغتشاشاتدن استفاده ایدن نادر علی مملکتی دشمن مستولی اولان افغانیلردن تطهیر ایتدکدن صکره دولت طرفندن اولجه ضبط ایدلمش اولان ایالات غربیه‌نك استردادی ایچون تجاوزاتده بولنمغله ایرانه قارشو بربیوك اردو حاضرلنمقده ایکن سلطان احمد خان کوشهٔ استراحته چکلدی (١١٤٣) .

احمد خان

سلطان بایزید ثانینك بیوك اوغلی اولوب یاوز سلطان سلیم خان مرحومله آرالرنده وقایع حربیه جریان ایتمش ایدی .

اورخان غازی

دولتمزك ایکنجی پادشاه ذیشانی اولوب عثمان غازینك نجل نجیبی وخداوندکار شهیدك پدر بزرکواریدر .

٦٨٧ سنهٔ هجریه‌سنده طوغوب ٧٢٦ ده عثمان غازینك ارتحالنده ٣٩ یاشنده ایکن مقام پدره جالس اولمشدر برادر اکبرلری اولان علاء الدین پاشایی وزارت مقامنه اقعاد وکندیلری زمام سلطنتی ید

مؤید خسروانیلرینه اخذ ایدرك هنوز تأسس ایتمکده اولان سلطنت عثمانیه‌نك اعلای شان وسطوتنه جداً اهتمام بیوردیلر.

علاء الدین پاشا ارباب حرب و ضربدن دکاسه‌ده فن تدبیر ملك و اداره‌ده پك بیوك بر مهارت کوستروب دولتك شان عظمت واستقلالنی تأمینه خدمت ایلمشدر.

اول تاریخه قدر الده متداول اولان سکه سلچوقیلر نامنه محکوك ومضروب اقچه‌لر اولوب مستقل بر دولته برنجی دفعه لازم اولان سکه ضربنه وقت وزمان غیر مساعد اوله‌مدیغندن استقلال سلطنت عثمانیه ایچون بوکیفیت برنقیصه‌دن معدود ایدی.

پاشای مشارالیه ٩٢٧ تاریخنده سکه ضرب ایتدردی و یکیچری نامیله معلم وموظف پیاده و آقنجی وسواری بلوکاری تشکیل والبسه نظامی وضع ایدرك دولتمزی منتظم بر دولت حالنه ایصال ایلدی.

کندیلری دخی بالذات امراسیله فتوحاته دوام ایدرك بر چوق مملکت فتح و آلنان یرلره فاتحنك نامنی اعطا ایتمك کبی تزیید مساعی وغیرتلرینه چالیشوردی ٧٣٨ تاریخنه قدر ایدیلان محاربات متوالیه ثمره‌سیله آناطولیده قیصر اداره‌سنده قالان قلعه‌لر کاملاً آنه‌رق اللرنده آنجق بیغا ایله آلاشهر قالمشدی.

عثمانلیلر سیف جلادتلریله آلدقلری ممالك رعایاسنه اجرای عدالت ایله جلب قلوب برابایه چالشدقلری قیصرلرك ادارهٔ مستبده‌لری آلتنده ازیلمکده اولان روملرك موجب انتباهلری اولمغله قیاصره‌نك ربقهٔ اسارتلرندن قورتلمق ایچون فوج فوج ادارهٔ عادلهٔ عثمانیه‌یه التجا ودخالت ایتمکه باشلامشلردر.

ایشته عثمانلیلر بر الده شمشیر جلادت دیکر الده قانون عدالت

اولدیغی حالده اون اون بش سنه ایچنده قوجه بر دولتك آسیا مستملکه‌سنه قولایجه صاحب اولدیلر .

علاء الدین پاشانك ارتحالنده غازی سلیمان پاشا مقام عم بزرکواره اقعاد اولنمش وبوده اثر مشارالیهه تبعیتله دولته خدمات مهمه ابرازینه چالیشمقده بولنمشدر .

بر کیجه مشار الیه آیدنجقده صاللر یاپدیره‌رق ایچلرینه سکسان قدر بهادر قویه‌رق روم ایلی یاقه‌سنه کچدیلر وکلیبولی وحوالیسنی ضبط وبی‌دربی آناطولیدن جلب عساکر ایله توسیع دائره فتوحاته اهتمام ایلدیلر بر مدت صکره غازی مشار الیه ارتحال ایتمکله قلوب اصدقا اویله بر وزیر عدو تدمیرك غیوبتنه قان آغلدی ایسه‌ده عساکر عثمانیه ینه غیرتنه فتور کتورمیوب اولاح روم بلغاردن مرکب بر قوهٔ مهیبهٔ صلیبیه‌یی درحال دکزه دوکو ویردیلر .

آراسی چوق کچمه‌دن اوغلنك ارتحالی الیله غازی اورخان حضرتلری دخی عازم خلدبرین اولمشدر .

مدت سلطنتلری یکرمی بش سنه‌در .

حرف الباء

﴿ بابا يوسف ﴾

مظنهٔ کرامدن و سفر بحصاردن مستجاب الدعوه بر ذات عالیقدر اولوب سلطان بایزید خان ولینك فوق العاده مظهر احترامی اولمش وایفای فریضهٔ حج شریف ایچون مدینهٔ طاهره‌یه کیتدیکی زمان ظهور ایدن اشارت معنویه موجبنجه عصای پیغمبری‌یی آلوب اوچ بلوك ایدرك برینی امیر سلطان دیکرینی حاجی بایرام ولی حضرتلرینك تربهٔ شریفه‌لرینه اوچنجیسنی دخی مأمور بیورلدیغی محله کتورمشدر.

﴿ بابائی ﴾

آناطولیده تورهمش اولان برطائفهٔ ملحدیه ویرلمش براسم اولوب رئیسلری اولان بابا الیاس نامنده بر عجم آماسیه‌ده ادعای مشیخت ایدرك باشنه بك چوق مرید طوپلامش و سلطان اورخان زماننده اشتهار ایدرك مشارالیهله کسب مناسبت ایلمش ایدی.

مرقومك اوضاع واطواری داعئ شبهه اولدیغندن ممالك عثمانیه‌دن طرد واخراج قلنمشدر.

﴿ بارباروس ﴾

قبودان نامور غازی خیرالدین پاشانك اوروپالیلر نزدنده مشهور اولان لقبی اولوب بابا اوروجدن غلط ویاخود قرمزی صقال معناسنه اولمسی مظنوندر.

تفصیلات ایچون خیرالدین ماده‌سنه مراجعت اولنه.

﴿ پاشا ﴾

ترك لساننده بیوك اوغله اطلاق اولندیغی حالده صکره‌لری مراتب ملکیه وعسکریه‌دن بعضلرینه تخصیص قلنمشدر.

سلطان عثمان غازی حضرتلری بیوك اوغلی علاءالدینه پاشا دیو خطاب وامور دولتده استخدام ایدر ایدی.

مؤخراً سلیمان پاشا حضرتلری دخی بو عنوان ایله معنون اولدیغی کبی کیت کیده خیرالدین پاشا وسائره یه دخی اولاد مقامنده اولمق اوزره پاشا دینلمش نهایت امور دولتده استخدام اولنان ذواته دخی تخصیص اولنمغه باشلادی.

مأمورین دولتدن پاشا عنوانی حائز اولانلر: مشیران ووزارت رتبه سنده بولنانلر ایله فریقان ومیرلوالر و ملکیه دن روم ایلی بکلربکی ومیرمیران ومیرالامرالردر.

پاشا لفظنك پای شاهدن مخفف اولمسی حقنده کی روایات طوغری دکلدر.

﴿ پاشا یکیت ﴾

شجعان وغزاة عسکریهٔ عثمانیه دن وغازی خداوندکار امراسندن برذات اولوب ییلدرم بایزید خان دورنده بوسنه ایچرولرینه قدر صولتله اطراف ممالکه دهشت صالمشدی.

ادرنه ولایتنده اسمنه منسوب بر ناحیه واردر.

﴿ باقی افندی ﴾

اعاظم علما و شعرای عثمانیه دن اولوب اونجی عصر هجرینك مابه الافتخاری اولان ذاتدر ٩٣٣ تاریخنده فاتح جامعی مؤذنلرندن بر ذاتك صلبندن دنیایه کلمش وصغر سننده سراج چراقلغنه کیرمشدر.

آنجق استعداد خدادادی وعلو طبعی طریق علم وادبده تعالیسنی ایجاب ایتدیکندن تبدیل طریق ایله تحصیله ابتدار و آز زمان ایچنده اکمال فنون ایدرك بین الاقران تمیز واشتهار ایلدی.

٩٦٣ ده حلب ٧٢ ده سیلوری قصبه‌سنده پیری پاشا مدرسه‌سی مدرسی وده‌ها صکره سلیمانیه مدرسی اولدی.

بر آرالق درسعادتدن تباعدینی موجب بر تهمتله اتهام اولندیسه‌ده ینه مظهر عفو اوله‌رق مکه و استانبول قضاسی و بعده صره‌سیله آناطولی و روم ایلی قاضیعسکرلکیله کامیاب اولوب ١٠٠٨ ده داربقایه رحلت ایلدی.

مرقدی ادرنه قپوسی خارجنده‌در.

عالم وفاضل برذات اولوب مواهب لدنیه ایله قطب مکینك الاعلام فی احوال بیت الله الحرام کتابنی ترجمه ایتمشدر.

شعر وادیسنده عثمانلی شعراسنك مابه الافتخاری اولوب مرتب دیوانی واردر.

آثار شعریه‌سندن بعضیلری شونلردر:

تیغ برانیله ویراندر الامان ایللری
رحمی اوجندن خراب ایران توران ایللری

جامع ایچره کوره تاکیملره همزانوسك
شکل سقاده کزر دیدهٔ کریان صف صف
قدرینی سنك مصلاده بیلوب ای باقی
طوروب ال بغلیه‌لر قارشوکه یاران صف صف

مداح اوله‌لی چشم غزالاتنه باقی
اوکرندی غزل طرزینی رومك شعراسی

بو دور ایچنده بنم پادشاه ملك سخن
بکا صونیلدی قصیده بکا ویرلدی غزل
میخانه‌لر بیت الحرام . . .

بیتی بوستان زاده‌نك سبب اتهامی اوله‌رق مشارالیهك عزلنی موجب اولمش ایدی.

(بالی افندی)

اونجی عصر هجری رجالنـدن ومظنهٔ کرامدن حلوتی طریقتـه منسوب برعزیز اولوب ۹۶۰ تاریخنده وفات ایلمشدر.

علوم ظاهریه وباطنیه‌ده مکمل اولوب تصوفه دائر آثار معتبره‌سی واردر . محی‌الدین عربینك فصوص شرحی غایت مقبولدر .

صوفیه‌نك خارجنده‌کی تربه‌سی زیارتگاه خواص وعوامدر.

(بالی پاشا)

سلطان بایزید ولی وزراسـندن شرف صهریته دخی نائل اولمش برذات اولوب هما سلطان بنت بایزید خانك زوجی ایدی .

استانبولده آثار خیریه‌سی واردر.

(بالی بك)

مالقوچ زاده دیمکله مشهور شجعان عثمانیه‌دن برذاتدر .

سلطان بایزید ولی عهد سلطنتلرنده‌کی امرانك نامداری اولوب محاربات وغزواتده خارق‌العاده یرارلغی کورلمش و له عسکرینی بغدانده فنا حالده بوزوب قرق بیك سـواری ایله له مملکتنی آلتی اوستنه کتوره‌رك حسابسز اموال غنائم اخذ ایتمش ایدی.

(بالی خلیفه)

بین الناس سرخوش بالی دینمکله کسب شهرت ایتمش بر ذات اولوب عشـق الٓهیله مدهوش و جذبات سبحانیه‌یه مسـتغرق اولمسی سرخوش لقبنه بادی اولمشدر .

اوائل حالنده شهزاده احمدك خواجه‌زاده‌سی وکپنکجی مدرسه‌سنك

مدرسی ایکن کوردیکی بر رؤیا اوزرینه شیخ رمضان افندی‌یه انابت ایتمش وجوهری مخلصیله شعر سویلمکه باشلامشدی.
کراماتی باهر ایدی.

(بامیه اوجاغی)

چلبی سلطان محمدك احداث ایتمش اولدیغی بر نوع سواری صنفی اولوب افرادی بامیه انباتیله معروف آماسیه شجعانندن عبارت اولمغله بو اسم ایله مسمی اولمشدر.
مرزیفون اهالیسندن مرکب لحنه اوجاغی ایله برلکده تأسیس اولنمش ایدی.
بو اوجاقلر مؤخراً دها زیاده توسع وترقی ایله محاربانده محسناتی مشاهده قلنمشدر.

بایزید خان اول

سلاطین عدالتقرین عثمانیه‌نك دردنجیسی اولان ییلدیرم بایزید خان حضرتلری مراد خداوندکار مرحومك فرزند مکرمی و چلبی سلطان محمد حضرتلرینك پدر عالیکهرلریدر.
٧٦١ تاریخنده بروسه‌ده کهواره زیب وجود اولوب قوصوه معرکهٔ مشهوره‌سنده پدرلرینك رتبهٔ جلیلهٔ شهادتی احرازینی متعاقب سریر شوکت مصیر خسروانی‌یه جلوس بیورمشلردر ٧٩١.
جلوسلرینی متعاقب دول متفقه‌ایله حربه دوام اولنوب صربیه‌نك تحت اطاعته آلنمسی وصرب بکی استفانك قیز قرنداشنك حرمسرای سلطنته ادخالی پارلاق صورتده اجرا قلندی.
شرق قیصری اولا حکومتندن عزل ایله اوغلی مقام پدره اقعاد اولنوب مؤخراً اعطای ویرکویه متعهد اولمسندن استرحامی قبول

اولنه‌رق حکومتده ابقا واوغلنه سلوری ارکلی سلانیك شهرلری اعطا قلندی .

آناطولیده آیاسلوغ صاروخان منتشا نیکده اقسرای قیصریه سیواس اماسیه شهرلری ضبط وقره‌مان اوغلی مغلوب ایدیله‌رك قره‌مانیلره برکوشمال تأدیب ویرلدی .

روملره متعلق اولان آلاشهر ، ینه روم عسکری واسطه‌سیله تسخیر ایتدیرلدی .

٧٩٨ ده نیکبولی محاربه‌سی وقوعه کلوب دول متفقه بکلری ازجمله فرانسه اصیلزاده‌لری اسیر ایدلدی .

موره وتسالیاده برچوق مملکتلر وصربستان تماماً تسخیر اولنوب آناطولینك شرقنده کائن ملاطیه کنغری بهسنی کماخ بلده‌لری ضمیمهٔ ملك عثمانی قلندی .

استانبول حقنده اولان تصور شاهانه‌نك موقع فعله اخراجنه زمان مساعد اولمامش ایسه‌ده شهر یدی سنه قدر تحت تضییقده بولندیرلمشدر .

احمد جلایری ایله قره یوسف کبی حکمداران تیمورك سیلابهٔ هجومندن درکاه شهریار اعدا شکاره التجا ایتمسی پادشاه مشارالیهك بونلری اعاده ایتمامسی اوزرینه تیمورلنك ممالك شاهانه‌یه هجوم ایتمکله انقره‌ده عظیم برمحاربه وقوعه کلوب تیموریلرك مغلوبیتنه رمق قالمشکن بعض مرتبه یولسزلقلر ییلدیرم خانك اسارتنی موجب اولدی .

یدی سکز ماه صکره ٨٠٤ ده حمای محرقه‌دن آقشهرده ارتحال بیوردیلر .

بايزيد خان ثانی

سلاطین عثمانیه‌نك سكزنجیسی ومشهور ابو الفتح سلطان محمد خان حضرتلرینك مخدومی و یاوز مرحومك پدر عالیكهری اولوب ۸۵۱ تاریخ هجریسنده تولد ایتمش و ۸۸٦ ده فاتحك ارتحالی اوزرینه سریر سلطنت عثمانیه‌یه جلوس بیورمشلردر .

اوائل سلطنتلرنده جم غائله‌سی وچرا كسه‌نك ممالك ذوالقدریه‌یه تسلطی وقوعه كلمشدر چرا كسه‌یه قارشو كوندریلان اردولر امرانك احتیاطسزلغی وذوالقدر اوغلنك وفاسزلغی اوزرینه چار ناچار مغلوب اولدی .

مجارستان محارباتی اوزرینه ایكی جسیم اردومز دالماجیا ولهستانی چیكنه‌یوب كلیتلی اسیر آلندی .

متون وقورون وناوارینك ضبطی اوزرینه وندیك جمهوریتی اوروپادن استمداد ایتمكله اسپانیا فرانسه پاپا ومجارلیلردن مركب برهیئت صلیبیه تشكل ایدرك آق دكزه قوتلی بر دونما سوق ایتدیلر ایسه‌ده كمال رئیسك صولت دلیرانه‌سی اوزرینه فراره مجبور اولدیلر شاه اسماعیل صوفیلری آناطولی اهالیسنی اغفال واخلال ایچون اطراف ممالكه طاغیلدقلرندن اهالیدن شیعیتی تحقق ایدنلر روم ایلی‌ده یكی ضبط اولنان موره الكاسنه نقل اولندی اسماعیل صفوی ذوالقدر زاده‌یی تأدیب ایچون آناطولیدن كچوب مرعشی اوردی وبوحركات عسكریه‌دن مقصدی طرفدارانه سطوت عسكریه‌سنی كوسترمك ایدی (٩١٤) .

استانبولده بیوك برزلزله اولوب ٥٠٠٠ انسان تلف ویوز بوقدر

مسجد ایله قلعه دیوارلرینی خراب ایدرك قرق بش کون سوردی وشهری یانغین یرینه چویردی .

درحال آناطولی وروم ایلیدن عمله واوسته‌لر جلب اولنوب ایکی آیده خراب اولان محللر تعمیر ایدلدی .

سلطان سلیم اولك مقام حکمرانی‌یه صعودینی متعاقب بایزید خان لاجل الاستراحه دیمتوقه‌یه کیدرکن حوصه‌ده ارتحال ایلدی (٩١٨) .

﴿ بدرالدین محمود ﴾

قاضیٔ سماونه دیمکله مشهور برذات اولوب علاءالدین سلجوقینك برادرینك حفیدی ایدی .

سماونه قصبه‌سنده قاضی وحاکم اولوب لاجل التحصیل مصره عزیمتله سید شریف جرجانی ایله شریك اوله‌رق مبارك شاهدن وشیخ اکمل حضرتلرندن اخذ علوم ایله مکهٔ مکرمه‌یه کیتدی واوراده دخی شیخ زیلعیدن تکمیل نسخ وکمالات ایدرك سلطان برقوقه معلم تعیین قلندی .

بر آرالق تیمورلنك حضورنده‌کی مباحث علمیه‌یی فصل وحسم ایتدکدن صکره موسی چلبینك قاضی عسکری اولدی .

چلبی سلطان محمد غائلهٔ چلبیانی ازاله ایله مستقلاً تخت سلطنته قعود بیوردقده صاحب ترجمه‌یی ازنیقده اقامته مأمور ایلمش ایدی .

مشار الیه بلدهٔ مزبوره‌ده تدریسات وتألیفات ایله مشغول ایکن کتخداسی اولان بورکلوجه‌نك شیخ نامنه خروجی شیخ مشارالیهك موجب خوفی اولدیغندن همان ازنیقدن فرار واسفندیار دیارینه فرش سجادهٔ قرار ایلدیسه‌ده اسفندیار بك خوف سلطانی ایله شیخی ملکنده آلیقویه‌میوب روم ایلی‌یه کوندردی وآخرکار بورکلوجه جمعیتی شیخی

اوکلرینه قاتوب لشکر پادشاهی ایله دلی اورمانده حربه قیام ایتدکلرندن شیخ اسیر وعونه‌سی قهر وتدمیر قلندقدن صکره سیروز بازارنده صلب اولندی .

شیخ مشار الیه مظنهٔ کرامدن وارباب فضیلتدن بر ذات اولوب علوم ظاهریه وباطنیه‌ده صاحب یدطولی ایدی .

فقهدن لطائف الاشارات تسهیل جامع الفصولین وتصوفدن مسرة القلوب واردات کبری نام آثاری واردر .

﴿ پرتو پاشا ﴾

دور قانونی وزرای بنامندن اولوب سلیم ثانی عصرنده وزیر ثانی اولمشدر .

صنغون دونمهاسی دیو السنهٔ تواریخده مشهور اولان محاربهٔ بحریه‌ده دونما سرداری اولوب موره ساحلنده قلنج علی پاشا دخی برابر اولدیغی حالده ایدیلان محاربه‌ده محضا قپودان دریا مؤذن‌زاده‌نك خودسرانه حرکتی اوزرینه دشمن سفائنی ایکیوزه قریب عثمانلی کمیلرینی اسیر ایلدی .

علی پاشا شجاعت ومهارتی سایه‌سنده فرقه‌سنی قورتاروب وبر خیلی دشمن سفائننی دخی یدکلیوب ساحل سلامته چیقمسی اوزرینه قپودان دریا نصب اولندی .

﴿ پرتو پاشا ﴾

دور محمود ثانینك اك پارلاق وزراسندن اولوب ملکیه ناظری ایدی . کندیسی داریجه‌لی اولوب باب عالی‌یه چراغ اولنمش وآمدی اوطه‌سنده یتشوب صدارت کتخداسی دخی اولمش ایدی .

١٢٥٣ تاریخنده ادرنه‌ده مخنوقاً وفات ایلدی .

شعری دخی واردر .
مرحوم عاکف پاشانك تبصره‌سی صاحب ترجمه حقنده‌در .
سلیمیه درکاهنه خیلی خدمت ومعاونتی اولوب مکمل بر کتبخانه دخی انشا ایلمشدر .

(پرتو پاشا)

عصر اخیرده قسطمونی والیلکنده بولنه‌رق اوراده ارتحال ایتمش اولان فضیلتمندان وزرادن اولوب داماد خلیل پاشا دائره‌سندن یتشمش ومکمل صورتده تحصیل کورمشدر .
اوروپا لسانلرندن بر قاچنه آشنا ایدی .
متعدد آثاری واردر .
ازجمله اطلاق الافکار فی‌عقد الابکار عنوانلی اثری تعدد ذوجات علیهنده اوروپالیلرك زهابنی رد ایچون یازلمش مکمل براثردر .
تاریخ رحلتی ١٢٨٨ سنهٔ هجریه‌سیدر .

(بشیر آغا)

محمود اول دورینك متنفذانندن دار السعاده آغاسی اولوب ١١٥٩ ده وفات ایتمشدر .
اصحاب خیر وحسناتدن اولوب باب عالی اتصالنده جامع زاویه ومدرسه‌سی ومدینه‌ده برچوق مآثر خیریه‌سی واردر .
مهماندار رسول کبریا ابا ایوب الانصاری رضی عنه الباری حضرتلری تربه‌سی اتصالنده مدفوندر .
بشیر آغا اسمنده دیکر بر دارالسعاده آغاسی دها واردر .

(بکر صو باشی)

بر خیلی مدت بغدادده ضابطه ریاستی ایتمش نفوذلی وطرفدارانی

چوق بر كمسـنه اولوب واليلر بونك شر ومضرتندن بر ايش كوره‌مزلر ايدى .

بر آرالق يوسف پاشا مرقومى ازاله‌يه تشبث ايتدكده بكر صو باشى دها تدبيرلى طاورانمغله پاشايى اعدام ايدرك بغدادى بتمسـه‌مكه باشلدى .

بونك اوزرينه سليمان پاشا تحقيق ماده ضمننده اوجانبه كوندرلدى ايسـه‌ده مرقوم صو باشى شهره قويمديغنـدن كركى كبى عصيانى اكلاشلمغله ديار بكر واليسى حافظ احمد پاشا مأمور ايديله‌رك بغدادى محاصره ايلدى .

بكر صو باشى ايشك نتيجه‌سنى اكلادقده ايرانه التجا وبغدادى تسليم ايده‌جكنى شاه عباسه عرض وانبا ايلمكله برفرقه ايران عسكرى بغداده كلدى .

بونك اوزرينـه حافظ پاشـا اعمال لطائف الحيل ايله بكر صو باشى‌يه واليلك فرمانى كوندرديكندن مرقوم املنه نائل اولدم قياسيله ايرانلويى اشغال ايلديكندن شاه عباس بالذات بغداده كلوب شهرى ضبط وبكر صو باشى‌يى اخذ كرفت ايدرك شـط اوزرنده بر سفينه ايچنده احراق ونجه سنيلرى قلنجدن كچوردى .

﴿ يوركلوجه مصطفى ﴾

شيخ بدرالدينك كتخدالغنى ايتمش و موخراً بر فسـاد جمعيتى تداركيله خلقى اضلاله باشلامش اولان بر شخص شقاوت پيشه اولوب شيخ بدر الدينك وفاتندن صكره ازميرده طوتيلوب جزاسى ترتيب اولنمشدر .

مرقومك باشنده اون اون بش بيك قدر عونه‌سى وار ايدى .

﴿ بویالو محمد پاشا ﴾

اونجی قرن هجری اواخرنده نشانجیق مسندنده بولنمش اولان فضیلتمندان وزرادن برذاتدر . ایکی دفعه نشانجیلق و حلب والیلکی وقبه وزارتی مأموریتلرنده بولنمشدر .

قلمی متین قریحه‌سی واسع وشعری رونقداردر .

سلطان سلیمان نامنه یازدیغی تاریخ مشهوری مطبوعدر .

ادرنه قپوسی قربنده جامعی خطیره‌سنده بولنان تربه‌ده مدفوندر .

﴿ بهاء الدین عمر ﴾

مستغرق جذبات سبحانیه عاشق بالله برذات اولوب نماز قیلارکن عدد رکعتی اخطار ایچون یاننده آدم بولنور ایدی .

وفاتی ٨٥٧ تاریخنده‌در .

﴿ بهائی افندی ﴾

١٠٥٦ و ١٠٦٢ تاریخلرنده ایکی دفعه مشیختی احراز ایتمش اولان اعلم علما وظرفادن بر ذات اولوب خواجه سعد الدین وابو السعود افندیلرك حفیدیدر .

زادکان طریقك خلافنه اوله‌رق مکمل بر تحصیل ابتدائی کوردکدن صکره حلب بغداد ادرنه استانبول قضالریله آناطولی وروم ایلی صدارتلرینی بعد الاحراز ١٠٥٦ و ١٠٦٤ تاریخلرنده ایکی دفعه نائل مشیخت اسلامیه اولدی .

متنوع فنلره واقف تألیفاتی معتبر بر ذاتدر .

توتونك حلنه دائر فتواسی مشهودر .

شعری دخی اولوب آتیده‌کی بیتلر جملهٔ اشعارندندر .

که بکا که اول خنجر برانه بقارسـك
مقصودك اکر جانه ایسه جانانه بقارسك

هر وعدی ایدرسك نجه بیك عهد ایله محکم
اما ینه نه عهده نه پیمانه بقارسك

(بهجت افندی)

حکیم باشی خیرالله افندی‌زاده صدوردن برذات‌دراینسمات اولوب، سلطان سلیم ثالثه سرطبیب اولمش وسلطان محمود خان وقتنده دفعاتله روم ایلی قاضیعسکری اوله‌رق لاتین وایتالیان لسانلرینه واقف رأی وتدبیری سدید امور خارجیه‌سی بولنده ایدی بوجهتله اکثر مکالمات دولیه‌ده بولنمشدر .

یکیچریلرك الغاسنده حسن خدمتی کورلدیکندن مظهر عاطفت پادشاهی اولمش ایدی فن طبه دائر متعدد ترجمه‌لری واردر .

(بهلول پاشا)

دور محمود ثانیده بایزید متصرفلغنده بولنوب ارضروم والیسنك ایرانی الاصل برینی بایزیده تعیین ایتمسنه مقابل صاحب ترجمه ممانعت ایتدیکندن یرنده ابقا اولندی .

(پیاله پاشا)

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك خدمت بحریه‌سنده یوز آغرتمش قپودان دریا اولوب اون درت سنه بو خدمتده بولنمش وبحر سفیدی سفائن اعدایه طار ایتمش ایدی .

بو ذات مهاج محاربه‌سنده آلنمش مجار اسراسندن اولوب کوچك ایکن سرای همایونه آلنه‌رق اوراده تربیه ایدلمش واستعداد ذاتیه‌سی سببیله آز وقت ایچنده قپودان اولمش ایدی .

سجليا واسپانيه دونمالرينك طراباس غربه هجومنى ايشتدكده همان اوزرلرينه واروب نصفى احراق وغرق وبيكلرجه اسير ايله درسعادته عودت ايلدى (٩٦٨) .

موخراً شرف صهريته ورتبهٔ وزراته دخى نائل اولدى .

قاسم پاشا درهسنده برجامعى ومدرسه‌سى و آثار سائرهسى دخى واردر .

﴿ پياله پاشا ﴾

بوكا اوزون پياله دخى ديرلر .

١٠٥٢ ده قپودان دريا ايدى . بودهنامداشى كبى امور بحريه‌ده مشاهير زماندن برى اولوب اسپانيا سواحلنى اوروب آق دكزده اعدانامنه كيمسه‌يى طولاشدرمز اولدى .

بر آرالق طرابلس غرب اوجاغى دايسى محمد داينك دردولته تقديم ايلديكى هداياى عظيمه‌يى كتم ايتديكندن طولايى جزاسى ويرلدى .

﴿ بيراقدار مصطفى پاشا ﴾

علمدار مصطفى پاشا مادهسنه نظر اولنه .

﴿ بيراقدار دده ﴾

مجاذب آلهيه‌دن برذات اولوب مولويخانه قپوسى جوارنده مدفوندر .

حرف التاء

﴿ تاتار ابراهیم افندی ﴾

علوم ظاهریه وباطنیه رجالندن آیاصوفیه‌ده خلقه وعظ و نصیحت وتفسیر وحدیث نقلنه مواظبت ایتمش بر ذات ستوده صفات اولوب سورهٔ نوره بامر پادشاهی تفسیر یازمش ایدی . وفاتی(١٠٠١).

﴿ تبردار ﴾

مراد ثانی بن محمد چلبینك احداث بیوردیغی بر اوجاق اولوب آناطولی خلقنك کنج و توانالرندن منتخب اشخاصدن تشکیل اولنمش ایدی .

بونلر اردونك اوکنجه کیدر وشمدیکی طابورلرده کورلدیکی اوزره عسکره یول آچمغه ومانع‌مشی وحرکت موانعی برطرف‌ایدرلر ایدی و اردوکاهده چادر قورمق دخی بونلره مفوض ایدی .

فتح قسطنطینیه‌ده بواوجاق ایکی‌یه آیریلوب بری زلفلی بالطه‌جیلر دیکرینه اسکی سرای بالطه‌جیلری دینلدی .

صکره‌لری ایشلری سرای خدمتکارلغنه منحصر قالدی .

﴿ تبردار محمد پاشا ﴾

احمد خان ثالث ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ تپه‌دلنلی علی پاشا ﴾

عصر سلطان محمود ثانیده یانیه وجواری ممالکده متنفذ بروالی اولوب اوائل حالده حسن خدمتی کورلمش و معیتی چوق اولدیغندن هرکوندریلان یرده یوز آغرتمش ایدی .

انجق صکره مرکز حکومت رجالندن توحش ایتدیکندن تزیید

قوت و مكنته باشلامسى عصيان وفسادينه حمل اولنمغله فرمانلى اولوب خورشيدپاشا واسطه‌سيله اعدام‌اولنديـغنده حالت افنديـنك اوياندرديغى شوماده موره وقوعاتنى توليد ايلدى .

(ترخان سلطان)

سلطـان محمد خان رابعك والده‌سى وابراهيم خانك زوجه‌سى صاحبة‌الخيرات برمخدرهٔ زمانه ايدى .

يكى جامع مشاراليها طرفندن اكمال واتمام قلنمش ايدى .

(تنظيمات خيريه)

ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك تأمين اداره‌سى ضمننده وضع وتأسيس اولنه‌جق اولان قوانين جديده ومهمه‌نك اساسى اولان مال و جانك امنيتى عرض و ناموسـك وقايه و تأمينى ويركو و عسـاكرك ترتيب وتعيينى كبى مواد اصـليه‌نك اجراسى اراده و تعهـداتنى مبين قانون اصليدر .

١٢٥٥ تاريخنـده بالجمله عسـكرى و ملكى مأمورين ورؤسـاى ملل كلخانه ميداننده تجمع ايله رشـيد پاشـا طرفندن برخط همايون قرائت ايدلمش و پادشـاه زمان عبدالمجيد خان حضرتلرى دخى قصر عالى پنجره‌سندن رسم عالى‌يى تماشا بيورمشدى .

(تيمور باش)

اسوج قرالى اون ايكنجى شارلك ممالك عثمانيه‌ده‌كى نامى اولوب پولتاوه محاربه‌سنده دلى پترويه مغلوب اولمغله ممالك محروسـه‌يه التجا ايلمش وبرمدت مديده ممالك شاهانه‌ده اقامتدن صكره مرفهاً مملكتنه ارسال قلنمش ايدى .

《 تیمور طاش پاشا 》

مؤسس دولت ابد مدت عثمانیه سلطان عثمان بی‌مدانینك پدرعالی گهری ارطغرل غازی‌ایله برابر دیار رومه گلمش اولان حمصه چاوشك اوغلی اولوب خداوندکار غازی زماننده امرای عسکریه ایچنده مهم بر موقع احراز ایتمش ویلدیرم‌خانه دخی حسن خدمتی سبقت ایتمش وروم ایلی بکلربکلکنده بولنمشدر.

بر آرالق آنقره‌ده بولندقده قرەمان اوغلی علی بك بغتةً باصوب صاحب ترجمه‌یی اسیر ایلدیسه‌ده مؤخراً اسارتدن خلاص بوله‌رق عسکریله واروب علی بکی طوتمش ولاجل‌الانتقام اولدرمشدر.

تیمور طاش پاشا تیمورلنك طرفندن طوتیله‌رق کوتاهیه‌ده مدخر بولنان اشیا وامواڵی غارت اولنمغله تیموره قارشو متجلدانه جواب ویرمشدر.

تیمور طاش پاشانك اولادی دخی محاربانده ابراز مردانکی ایتمشدر.

《 تیمورلنك 》

مغول پادشاهلرندن و دنیانك اك بنام جهانکیرلرندن اولوب ترکستانده کش شهرینك امیرلکنی استحصال ایدرك ٧٧٢ده بلخده اعلان استقلال ایلدی.

اطراف وحوالیده واقع کوچك کوچك حکومتلری بر بر محو ایتدکدن صکره ایران وبحر خزرك سمت شرقیسنی وروسیه‌نك جنوبنی تسخیر ایله بغداده یوریدی و حاکمنك مصره فرار و دخالتی اوزرینه اوراسنی دخی یغما وطقسان بیك انسان کله‌سندن قله یاپدیروب ٨٠٠ تاریخنده هیمالایا طاغلرینی آشه‌رق تکمیل هندستانی ضبط ایلدی.

قندهار جوارنده یوز بیك کشی‌یی خاك هلاکه سردکدن صکره حلب شام وبتون سوریه‌یی تحت اطاعته آلدی.

٨٠٤ تاریخنده فرمانفرمای روم اولان بایزید خانه ملتجیلرك اعادەسی ایچون تکالیف شدیده و متوالیەده بولندیسەده سلطان مشارالیه تیموره قارشو سرد جوابلر اعطا ومرقومك تکالیفنی شدیداً رد ایتمکله مخابرات ومراسلات توالی ایلدی وتیمور هردفعەسنده بردەنی الچالدوب نهایت برترضیه اعطاسنه قدر تنزل ایلدی .

عاقبت الامر محاربه تحقق ایدرك آنقره جوارنده تقابل صفوف وقوعبولەرق عساکرجنکیزیەیه هزیمت توجه ایتمك اوزره ایکن یلدیرم خان عسکرنده بولنان بعض وفاسزلر عار فراری ارتکاب و طرف تیمورده طوران بکلرینه التحاق ایتدیکندن محاربەیی تیمور قزاندی ویلدیرم قید اسارته کرفتار اولدی .

تیمور آنقره محاربەسندن صکره ازمیر و ادرمیدی شوالیەلردن ضبط ایتدکدن صکره کرجستانی چیکنیوب اورادن سمرقنده چکلدی . برسنه صکره ٢٠٠٠٠٠ عسکر تهیەسیله چینه سفر ایتمك اوزره یوله چیقمش ایکن سیحون نهری کنارنده کائن اترارنام موقعده ٧١ یاشنده ارتحال ایلدی .

تیمور غایت خونریز ومرحمتسز بر مخلوق اولوب هنکام تغلبنده تلف ایتدیکی ویاخود سببیله تلف اولان انسانلرك عددی اوچ میلیونه بالغ اولور .

آنجق محب علما اولوب اك غضبلی بر وقتده بیله لاجل الزیاره کلان علمایه صوك درجەده حرمت ورعایت کوسترر ایمش .

تیمور وقایعنه دائر تیمورنامه اسمنده برطاقم تاریخ قلقلو اثریازلمشدر . تیمور کندی ترجمهٔ حالنی یازوب مظالم واقعەسنی حقلی کوسترمکه چالشمشدر .

حرف الثاء

« ثابت »

اون ایکنجی عصر هجریده یتشمش اولان عثمانلی شاعرلرندن اولوب بوسنه‌نك اوزیجه قصبه‌سنده طوغمش ودرسعادته کله‌رك طریق قضایه دخول ایله بوسنه قونیه دیاربکر مولویتلرینه نائل اولدقدن صکره ١١٢٤ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

اشعاری لطیف وطرز افاده‌سی سلیس و ضروب امثال ایرادینه منهمکدر .

آتیده‌کی ابیات جملهٔ اشعارندندر :

نسخه‌ك مرض عشقه علاج ایلمدی هیچ
ای شیخ کرامات فروش ازده صوین ایچ

« ثاقب افندی »

آخسخه‌لی علمادن بر ذات اولوب درسعادتده قره مصطفی پاشا مدرسه‌سنده تحصیلنی اکمال ایدرك سلیمانیه‌ده طب‌خانه مدرسه‌سنده تدریس طبابت ایله مشغول اولوب ١٢٦٩ تاریخنده وفات ایلدی .

« ثانی »

شعرای عثمانیه‌دن حسن جماله مالك بر کنج اولوب بایزید ثانی دورنده نشو ونما بولمش و کوزللکندن ناشی یوسف ثانی نامنی آلمش ایدی .

عاشقانندن بریسی قیصقاندیغندن ناشی کندیسنی تلف ایتمشدر .

« ثانی »

بیك تاریخی شعراسندن اولوب قول طائفه‌سندن برینك اوغلی ایدی .

اوائل شبابتنی عیش وعشرتله کچیرمش ایسەده صکرەلری توبه ایدوك صلاح حال کسب ایتمش ایدی .

(ثروت افندی)

اون ایکنجی عصر هجری شعراسندن عثمان ثروت افندی اندرون همایوندن یتشمش و ١١٨٠ تاریخنده وفات ایتمشدر .

شو بیت جملهٔ اشعارندندر :

مکر کلك قدر اول طفل ابجدخوانك ای ثروت
جلی خطیله یازمش لوحهٔ رخسارینه تمت

(ثریا پاشا)

متأخرین وزرای عثمانیەدن اولوب کمرکجی عثمان پاشانك صلبندن ١٢٤١ تاریخنده درسعادتده تولد ایتمش و کنجلکنده باب عالی دیوان همایون قلمنه دوام ایله بعض مهم مأموریتلرده بولنمش از جمله پارس سفارت سنیەسی ایکنجی کاتبلکنده و مملکتین قومیسرلکنده قدس متصرفلغنده ابراز حسن خدمت ایلمشدر .

١٢٨٠ ده رتبهٔ وزارتی احراز ایله حلب والیسی ٨٣ ده آیدین والیسی اولمش وبرمدت معزول قالدقدن صکره احکام عدلیه اعضالغنه وخداوندکار والیلکنه دفعهٔ ثانیه اولەرق حلب آیدین والیلکیله آنقره وسیواس ولایتلرینه نصب اولندی .

١٢٩٦ تاریخنده سیواس والیسی ایکن حلول اجل موعودیله ارتحال ایلدی .

آثار قلمیەسی وفرانسزجه لساننده مهارتی وار ایدی .

﴿ ثنائی ﴾

مغنیسه‌لی اولوب شهزاده مصطفی خانك توجهنه مظهر اوله‌رق برلکده اماسیه‌یه کیتمش ایدی .

﴿ ثنائی ﴾

بالیکسرلیدر . روضة‌الابرار نامنده منظوم بر اثری واردر .

شو بیت جملهٔ اشعارندندر :

اویانمز شمع اقبالم کورنمز اول قمر طلعت
بنی بوقاره کونلرده قویان بخت سیاهمدر

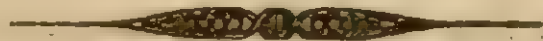
﴿ ثیابی ﴾

ترزیلکله تعیش ایتدیکندن بومخلصله تخلص ایتمشدر .

عن اصل مرزیفونلی اولوب امی ایسه‌ده طبیعت شعریه‌سی وار ایدی .

مشهور بیتی شودر :

الفلر سرو رنکین کل کبی سینه‌مده داغم وار
محبت سبزه زارنده ینه بر تازه باغم وار

حرف الجيم

﴿ جامی ﴾

سلطان بایزید ثانی دورنده قاضیعسکرلك ایتمش برذات معارفسمات اولوب حاجی حسن زاده دیمکله مشهوردر .

٩١١ سنه‌سی درسعادتده رحلت ایله بنا کرده‌سی اولان مسجد جوليسنده دفن اولندی .

شعری دخی واردر .

﴿ جامی ﴾

طقوزنجی عصر هجری شعراسندن اولوب عزلت وانزوایه مائل بر ذاتدر .

مشهور ملا جامیله ملاقات ایتمك اوزره ایرانه کیتمش ایدی .

آتیده‌کی بیت زادهٔ طبعیدر :

نیجه بر نفسه اویوب بر سکه سکبانلق ایده‌م
یریدر فقر و فنا سلکنه سلطانلق ایده‌م

﴿ جزایرلی غازی حسن پاشا ﴾

اعاظم وزرای سلطنت سنیه‌دن و شجعان بحریه‌دن اولوب ایکی دفعه قپودانلق وبردفعه صدراعظملق منصب جلیلنی احراز ایتمشدر.

عن‌اصل چرکس اولوب تکفور طاغلی برتجارك ازادلیسی ایدی.

روم‌ایلی محارباتنده شجاعت وبسالتی کورلمش وبر آرالق جزایره کیدوب تلمسان بکی اولمش ایدی .

اسپانیوللره قارشو ایتدیکی محاربات بحریه‌ده موفق اولمغله عربلر بیننده ابوالبروت دیه شهرت قزانمش ایدی.

جزایر والیسی صاحب ترجمه‌نك شهرتنه حسد ایتمکله سوء قصد اجراسنه تشبث ایتمك اوزره ایکن اسپانیایه فرار ودورسلطان مصطفی خانیده در دولته التجا ایلدی .

اولتاریخده صدر اعظم اولان مشهور قوجه راغب پاشا صاحب ترجمه‌یه التفات ایتمش ایسه‌ده جزایر والیسنك خلاف واقع شکایتی اوزرینه مالی مصادره اولندی .

آنجق بو اشتکا بالآخره افترا اولدیغی تبین ایدرك مالی اعاده اولنه‌رق خدمت بحریه‌یه آلنمش و فیلپون سواریلکی ویرلمش ایدی .

روسیه ایله ٨١ سفرنده چشمه‌ده وقوعبولان دونما جنکنده امیرال کمیسنی اطرافه تصدی ایله هر ایکی سفینه بردن اشتعال ایتمکله کندیسنی دکزه القا ایتمك صورتیله نفسنی تخلیص ایلدی .

بوفداکارلنی ومؤخراً لیمنی‌یی استردادی اوزرینه میر میرانلق رتبه‌سی و آلتون چلنك ایله غازیلك عنوانه نائل اولمشدر .

٨٤ و ٨٨ سنه‌لرنده قپودان دریا اولوب ترسانه‌جه خیلی اصلاحات اجرا ایلدی .

سلطان سلیمك اوائل سلطنتلرنده اسماعیل سرعسکری اولوب روسیه‌لویی طونه‌ده مغلوب ایتمسنه مبنی ١٢٠٤ تاریخنده شمنی‌ده مسند صدارته اعتلا ایلدیسه‌ده عمری وفا ایتمیوب اوچ بچق آی صکره ٨٠ یاشنی متجاوز اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر .

شمنی‌ده انشا کرده‌سی اولان زاویه‌ده مدفوندر .

شجاعت وجسارتی ایله برابر تاریخلر خونیلکنی یازییورلر .

﴿ جزری ﴾

قاسم پاشا وصافی ماده‌لرینه مراجعت اولنه .

(جعفر بك)

سلطان بايزيد ثانينك اواخر ايامنده مسند قپودانىيه صعود ايتمش اولان امراى بحريه‌دن اولوب ياوز سلطان سليم زماننده ٩ سنه قدر بومقامده بولندقدن صكره سليمان خانك جلوسنده قتل اولندى .

(جعفر پاشا)

خادم جعفر پاشادر .

سليم ثانينك خدامندن غضنفر آغانك برادرى اولوب اصلاً مجار اسراسندن ايكن برادريله برابر سرايده تربيه اولنمش وايران محاربا تنده يارارلغى واوز دمر عثمان پاشا معيتنده ايشكذارلغى كورلمش ايدى .

(جعفر پاشا)

امراى بحريه‌دن اولوب قليج على پاشانك رفقاسندن ايدى . ١٠١٥ ده قپودان پاشالق مقامنه كتورلديكى حالده بر سنه صكره عزل اولنمشدر .

(جعفر پاشا)

بوستانجى باشيلقدن قپودان پاشالغه صعود ايتمش اولان امرادن اولوب موفقيتسزلكى اوزرينه عزل ونفى وبعده اعدام اولندى .

بو اسمده برقاچ ذات دها قپودانلق مقامنده بولنمش ايسه‌ده مشاهيردن اولمدقلرندن تحريرندن صرف نظر اولندى .

(جعفر چلبى)

شعرادن تاجى‌نك اوغلى اولوب تاجى زاده ديو شهرت بولمشدر . رومك الك مقتدر شعراسندن و خطاط و منشيانندن اولوب دور سليم اولده محمود پاشا مدرسى ايكن مظهر توجه پادشاهى اوله‌رق نشانجيلغه ومصاهرت شرفنه نائل اولدى .

اماسیه‌ده تحریك تهمتیله اعدامنه فرمان قضا جریان صادر اولمغله ایجابی اجرا قلنمشدر .

آثار شعریه‌سندن :

بن شهید تیغ عشق اولدقده راه یارده
یومه‌دن دفن ایلکز تندن غباری کیتمسون

وسایم خانك جلوسنه سویلدیکی قصیدهٔ فارسیه‌سندن :

جان آفرین که بر کف ما نقد جان نهاد
بهر نثار مقدم شاه جهان نهاد

بیتلری شعرینك درجه‌سنی تعیینه کفایت ایدر .

﴿ جغاله زاده سنان پاشا ﴾

مشاهیر وزرادن وعثمانلی سردارلرندن اولوب جنویزلی قپودان سیغاله‌نك اوغلیدر .

پدریله برابر پیاله پاشا طرفندن اسیر ایدیله‌رك سرایده تربیه اولنمش واسمی اولان ایسکیپیون یرینه سنان تسمیه قلنمش ایدی .

سرایده سلحداراق ایتدکدن صکره یکیچری آغالغیله طشره چیقمش وبرچوق ولایتلرده والیلکده بولنوب بر آرالق قپودان دریا دخی نصب اولنمش ایدی . اکری سفرنده شیخ الاسلام سعد الدین افندینك سوق وتعریفیله منفاسی اولان قونیه‌دن جلب وخدماتی مشاهد اولدیغندن صدارته اصعاد اولنمشدر .

۱۰۰۶ : ۱۰۱۰ تاریخنه قدر تکرار قپودانلقده ابراز کارآگاهی ایتمش و ۱۰۲۱ شرق سردارلغیله ایرانه کوندرلمشدر .

آنجق بو سفرده بر ایش کوره‌مدیکندن مغلوباً دیار بکره کلوب اوراده کدرندن وفات ایلمشدر .

نعشی استانبوله نقل ایله مهرماه جامعی خطیره‌سنه دفن اولندی.

(جفائی)

شعرای عثمانیه‌دن بایزید وسلیم قدیم دورنده بولنمش اولان ایکی شاعردر .

(جلالی)

سلطان سلیم قدیم زماننده آناطولیده تورەمش ومهدیلك دعواسنه قالقیشمش اولان بر محله منسوب طوائف باغیه و سرسریه‌یه تواریخ عثمانیه‌ده ویریله کلن اسمدر .

مرقوم شیخ جلال توقاد قراسندن ترحالده ظهور و خروج ایله قره حصاری ضبط و آنقره اوزرینه یوریمش ایدی .

شهسوار زاده واسطه‌سیله اخذ وقتل وجمعیتی طاغیدلدی .

بوندن صکره آناطولیده اعصار مختلفه‌ده ظهور ایدن ارباب بغی فساده بو اسم ویریلور ایدی .

(جمالی)

همایونـنامه آدلو منظومه‌نك صاحبی اولوب ابو الفتح زماننده یتشمش وبایزید خان ثانی زماننده نشو ونما بولمش ایدی .

عن اصل بروسه‌لیدر .

دفتردار زاده جمال بشقه‌در .

(جمیل پاشا)

وزرای عظامدن نامق پاشا زاده حلب والیسی جمیل پاشا مکتب حربیه‌دن نشأتله یاوران شهریاری سلك ممتازنده قطع مراتبله بر آرالق مابینجیلك دخی ایتمشدر .

فرقه قوماندانلقلرنده وروسیه محاربهٔ سابقه‌سنده ابراز خدمات

ایله حلب وحجازده دخی قوماندانلق مأموریتلرنده بولندقدن صکره ١٢٩٩ ده رتبهٔ مشیری ایله حلب والیسی اولوب یدی سنه مذکور والیلکده بولنمشدر .

٣٠٦ ده درسعادته کلەرك تفتیش عسکری قومیسیونی اعضالغنده ایکن ٣٠٧ ده چاملیجەدەکی کوشکنده فجأةً ارتحال ایلدی .

﴿ جمیل پاشا ﴾

صدر اسبق مصطفی رشید پاشانك بیوك اوغلی اولوب پارس وسائر مراکز حکوماتده اکمال تحصیل ایله مدت مدیده پارس سفارتنی ایفا ایلدی .

١٢٩٢ تاریخنده خارجیه ناظرلغیله درسعادته جلب اولنوب روسیه ایمپراطورینك یالطه یه عزیمتنده طرف حکومت سنیەدن خوش آمدی مراسمنی اجرا ایچون اول طرفه کیدوب کلور ایکن شمندوفرده فجأةً وفات ایلدی .

﴿ جنابی پاشا ﴾

حرم خاصهٔ شاهانەده نشو ونما بولەرق دور قانونیده چاشنکیر باشیلقله اخراج اولنمش وآناطولی امیرالامراسی دخی اولمش ایدی .

٩٦٦ تاریخنده ارتحال ایلدی .

طبیعت شعریەسی دخی واردر .

﴿ جنانی ﴾

شعرای عثمانیەدن بایزید اول دورنده اشتهار ایتمش برشاعردر . کندیسی اصحاب تیماردن وارباب سیف وقلمدن اولوب ٩٠٠ تاریخنده مالقوچ زاده معیتیله له سفرینه کیدرك اوراده شهیداً وفات ایلدی .

(جنانی)

رضوان زاده دیو معروف اولوب سلطان سلیم قدیم ایامنده ارتحال ایلدی .

(جنانی)

مراد ثالث دوری شعراسندن علم وفضل ایله مشهور بر ذات اولوب بروسه‌لیدر .

(جنانی)

سمندره‌لی اولوب سپاهیلر زمره‌سندن صاحب وجد وحال بر ذات ایدی .

(جنجی خواجه)

جنجی حسین افندی دور ابراهیمیده قاضیعسکرلك مقامنه قدر ارتقا ایتمش وزماننده اصحاب نفوذدن بولنمشدر .

عن اصل زعفرانبولیلی بر شیخزاده اولوب آز وقت ایچنده فوق‌العاده نفوذ و ثروت پیدا ایلیه‌رك وظیفه‌سی اولمیان ایشلره قاریشمغه باشلامش و قره مصطفی پاشا کبی بر صادق دولتك افناسنه سبب اولمش ایدی .

سلطان محمد خان رابعك جلوسنده مساوئ سابقه‌سی سبب اعدامی اولدی .

(جنید بك)

آیدین اوغللرندن اولوب ازمیر بكلكنه تعیین اولندیغی حالده اول حوالی‌یی تحت اداره‌سنه آله‌رق چلبیان وقعه‌سندن استفاده‌یه چالشمش ومؤخراً شهزاده سلیمان‌طرفندن مغلوب ایدلمش ایدی .

چلبی سلطان محمدك جلوسنی متعاقب اعلان عصیان ایتدیسه‌ده ممالکی الندن آلنوب کندوسی مظهر عفو سلطانی اولدی .

دوزمه‌مصطفی وقعه‌سنده مرقومك رئیس حکومتی اولوب وقعه‌نك مروج و مسهللرندن ایدی .

بر آرالق دوزمه‌یی دخی یالکز براقه‌رق لیلاً فرار و آیدین حوالیسنده غوائل موجوده‌دن طولانی بر خیلی مدت شقاوت ومفسدتده اصرار ایلدیسه‌ده بایزید پاشانك برادری حمزه‌بك معرفتیله قتل ایدیله‌رك بایزید پاشایه ایتدیکی اهانتك جزاسنی بولدی .

﴿ جودت پاشا ﴾

متأخرین وزرا وعلمای عثمانیه‌دن اولوب عن‌اصل لوفجه‌لی اولدیغی حالده اوائل ایامنده طریق علمیه‌ده قطع مراحل ایتمش و بر آرالق تبدیل طریق ایدرك ملکیه صنفنه کچمش ایدی .

برچوق خدمات دولتده ولایات والیلکلرنده مجالس ریاستنده عدلیه نظارتنده بولنمش وبرچوق آثار وجوده کتورمشدر .

مجلس خاص وکلایه مأمور ایکن ارتحال دار بقا ایلدی .

مجلهٔ احکام عدلیه‌نك ترتیبنده‌کی همتی علی‌الخصوص وقعه‌نویسلکنده یازدیغی اون ایکی جلد تاریخیله قصص انبیا وتاریخ خلفاسی سهل ممتنع اولوب کمال وقدرت علمیه وادبیه‌سنه دالدر .

﴿ جوری ﴾

اونبرنجی عصر هجری اوائلنده یتشمش اولان شعرای عثمانیه‌دن ابراهیم جوری افندی ادرنه‌ده تولد ایتمش و پدری ایرانلی اولوب سلیم اوله بالانتساب برلکده بلاد رومه هجرت ایلمش ایدی .

عالم وفاضل انشـاسی قوتلی بر ذات اولوب برده تاریخ یازمش
ویو تاریخده بالخاصه ادرنه حقنده مکمل معلومات ویرمشدر .
وفاتی ١٠٦٥ دهدر .

﴿ جوهری ﴾

سرخوش بالینك مخلصی اولوب بالی ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ جهانکیر ﴾

قانونی سلطان مرحومك مخادیمندن اولوب علم وادب ونکته شناسیده
یلك ایلرویه وارمشدی .

بیوك برادری شهزاده مصطفانك قونیه‌ارکلیسنده وفاتی مسئله‌سندن
طولایی کدرندن وفات ایلدی .

جهانکیر جامعی نامنه اولمق اوزره مؤخراً پدری طرفندن بنا
اولندی .

حرف الجيم

﴿ چتالجەلی علی افندی ﴾

سلطان محمد رابع واحمد ثانیده ایکی دفعەده اون اوچ بچق سنەیە قریب مسندملای مشیخت اسلامیەده بولنمش علمادن اولوب ١٠٤١ تاریخنده چتالجەده طوغمش ومنقاری زادەنك درسنەمداومتله تکمیل نسخ ایتدکدن صکره کرید سفرنده اردو قاضیلغنده وسلانیك ومصر قضالرنده بولنمشدر .

١٠٨١ ده روم صدارتنه واوچ سنه صکره خواجەسی منقاری زادەدن صکره مشیختنه اعتلا ایلدی .

علم وفضلی ایله برابر عفت واستقامتی وخاطر وکوکله باقیەرق امور شرعیەیی اجرایه ساعی اولمسی و مراسم طریقه صوك درجەده رعایتی مشهوردر .

فتاوئ علی افندی نامیله الیوم ایادی ناسده دائر اولان فتوا مشارالیهکدر.

﴿ چرخەجی علی پاشا ﴾

سلطان محمود ثانینك اواخر ایاملرنده قپودان پاشالق ایتمش ومؤخراً بعض ایالاتده والیلکده بولنمشدر .

عن اصل کولەمنلردن ومعهود الفینك آزادکردەلرندندر .

یوسف ضیا پاشا معیتیله درسعادته کلمشدر.

ملاطیەده وفات ایلدی .

﴿ چرکس محمد پاشا ﴾

سلطان محمد خان رابع دورینك صدراعظملرندن عفیف ومستقیم

بر ذات اولوب حرم همایونده تربیه اولنه‌رق سلحدار شهریاری اولمش وبعده شام والیلکنه نصب اولنوب ١٠٣٣ ده صدارته کچمشدر.

مشهور آبازه پاشانك تنکیلی ایچون اوزرینه کوندریله‌رك قیصریه قربنده آبازه جمعیتنی پریشان ایتدکدن صکره توقادده وفات ایلدی.

﴿ چلبی علی پاشا ﴾

عثمان خان ثانی دورنده مسند صدارتی احراز ایتمش وزرادن اولوب جد مادریسی طرفندن سیادتی وار ایدی.

تونس‌ده و سائر بر چوق ولایتلرده والیلك و ایکی دفعه قپودان دریالق ایتمش واسفار بحریه‌ده یوز آغرتمشدر.

خلیجك انجماد ایتدیکی ١٠٣٠ تاریخنده مرض مثانه‌دن وفات ایلدی.

﴿ چلبی مصطفی پاشا ﴾

سلطان مصطفی دورنده صدارته کچمش اولان بر ذات اولوب یکیچری زمره‌سندن یتیشمش و ادرنه‌ده آغالق مقامنده اهلیتی کورلدیکندن انکلیز دونماسنك بوغازدن مرورنده درسعادته جلبله بوغاز محافظی نصب اولنمش ایدی.

علمدار پاشادن اقدم صدارته کچورلدیسه‌ده عدم اهلیتی اکلاشلدیغندن علمدار پاشا جبراً مهری النّدن آلمش ایدی.

بعده اسماعیل سرعسکرلکنه نصب اولندیسه‌ده اوراده دخی حسن اداره‌یه موفق اوله‌مامشدر.

﴿ چورلیلی علی پاشا ﴾

احمد خان ثالثك اوائل سلطنتلرنده مسند صدارته نائل اولان اعظم وعقلای وزرادن اولوب چورلیده طوغمش و سرای همایونده

تربیه اولنه‌رق سلحدارلق وبرچوق ولایت والیلکلرنده وصدارت وقائممقاملقله قبهٔ همایون وزارتنده ابراز کار آکاهی ایتمشدر.

صدارتنی کمال عدل وحقانیت دائره‌سنده ایفا ایتدیکی حالده ارباب نفاقك غمز وحیانتیله خرمن عمرینه قرق یاشنده ایکن بادفناایریشدیرلمشدر.

ارباب خیراتدن اولوب حلبده ودرسعادتده خرقهٔ سعادت وبرمق قپوده جامع ومدرسه‌لری واردر.

《 چیوی زاده 》

اعلم علمادن برذات اولوب اسمی محی الدین‌در .

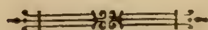
عصر سلیمان قانونیده وطنی اولان منتشادن درسعادته کله‌رك ناجی زاده وملا فناریدن درس اوقومش و ٩٤٥ ده شیخ الاسلام اولمشدر .

کبار صوفیونه تعریضی سبب عزلی اولمغله حجه کیتمش وعودتنده مدارس ثمانیه مدرسی وقاضیعسکرلك دخی ایتمشدر .

《 چیوی زاده 》

محمد افندی چیوی زاده محی الدین افندینك اوغلی اولوب ایکی دفعه مسند مشیختی احراز ایتمشدر .

بوده پدری کبی عالم وفاضل ومتورع ایدی .

حرف الحاء

﴿ حاجی بکتاش ولی ﴾

کبار اولیاء اللهدن صاحب کرامات بر پیر روشن ضمیر اولوب اسمی محمد ومولدی خرسانده کائن نیشابور شهریدر .

کندیسی سادات کاظمیه‌دن اولوب شیخ نعمان خراسانیدن اخذ رشادت وعلوم باطنیه ایتمشدر .

مقامات عالیاتی طولاشدقدن وقرق سنه قدر اعتکاف و ریاضاتده بولنه‌رق تکمیل سلوك ایلدکدن صکره دیار رومه کلوب برچوق خلفا یتشدرمش و ٧٣٨ تاریخنده ارتحال داربقا ایلمشدر .

بکتاشیه لفظی تاریخیدر .

دولت عثمانیه‌نك یکیچری اوجاغی حین احداثنده پیر مشار الیهك دعاسی التماس اولنمغله اوجاغك دوام وترقیاتنه دعا ایتمسی اوجاغ ملغانك بکتاشیه‌یه انتسابنی موجب اولمش ایدی .

﴿ حاجی بیرام ولی ﴾

کبار اولیادن وطریقت علیه پیرانندن باهر الکرامات بر عزیزدر .

آنقره قربنده صول فضل قریه‌سندن نشأت ایله اوّلا طریق تدریسه داخل اولمش ایسه‌ده قیصریه‌ده شیخ حامد اقسراییدن اخذ علوم باطنیه ایدرك طریق تصوفه دخول ایتمش وشیخ مشار الیهله برابر شام وحجازه دخی کیتمش ایدی .

بر آرالق مریدانی تکثر ایتمکله بو کیفیت مقام حکومته صورت دیکرده بیلدیرلمکله بروسه‌یه جاب بیورلمش ایسه‌ده حضور همایونه چیقدیغی آنده شهریار دقیقه‌دان حضرتلری شیخك کمالی تقدیر

ایدرك حقنده حرمت ورعایت اولنمسنی امر ایتمش وجامع عتیقده وعظ ونصیحت ایلمسنی فرمان بیورمش ایدی .

ارتحالی ۸۳۳ تاریخنده‌در .

طریقت بیرامیه مشار الیهدن ابتدا ایدر .

《 حاجی علی پاشا 》

سلطان احمد ثانی دور سلطنتنده صدارته نائل اولان وزرادن اولوب صدر اعظم مرزیفونی قره مصطفی پاشانك همشهریسی اولمغله آنك واسطه‌سیله قپوجیلر کتخداسی وچاوش باشی اولمش و ۱۱۰۲ ده عربه‌جی علی پاشانك یرینه صدر اعظم نصب اولنمش ایدی . مؤخراً بلغراده کیدوب ترمیمات وتحکیماته مشغول اولوب ادرنه‌یه عودتنده صدارتدن بالاستعفاء اوّلا چکمجه قربنده‌کی چفتلکنده وبعده بروسه‌ده اقامت وصکره کریده مأمور اوله‌رق اوراده وفات ایلدی .

《 حاجی کرای خان 》

قریم خانلرندن قریم کرایك اوغلی اولوب ویانه محاصره‌سنده حسن خدمتی کورلدیکی حالده عودتده سد راه اولمق ایستیان اهلولری پریشان ایدرك قریمه عودت ایتمش وبخل وامساکی السنهٔ تاتارده کسب شهرت ایلمش ایدی .

۱۱۰۰ تاریخنده ردوسده وفات ایلدی .

《 حافظ احمد پاشا 》

احمد پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

《 حافظ پاشا 》

چرکس محمد پاشا دخی دیرلر . سلطان محمود ثانی وعبدالمجید خان

حضرتلرینك ایام سلطنتلرنده اردو قوماندانلقلرنده بولنمش اولان مشیراندن اولوب نزیب وقعه‌سنده مغلوبیته سبب مستقل اولمش ایدی .

(حافظ عثمان)

خطاط شهیر حافظ عثمان افندی بیك تاریخندن صکره یتشمش وشیخ وادیسنده حسن خطه مالك اولمش برذات اولوب سنبل افندی درکاهی درویشانندن ایدی .

یازمش اولدیغی کلام قدیمی اخیراً فطوغرافله اخذ واستنساخ اولنه‌رق نسخه‌لری تکثیر ایدلمش ایدی .

(حافظ علی پاشا)

محمود خان ثانی دوری وزراسندن اولوب طربزون والیلکندن قپودان دریا اولمش ودونما ایله بحر سیاهه چیقمش ایدی .

کندیسی آماسیه‌لیدر .

(حافظ محمد آغا)

عینتاب اعیانندن حصیرجی زاده دیمکله مشهور برذات اولوب شعر وانشاده مهارت تامه‌سی وار ایدی .

شو بیت آنکدر :

دهر سفلیده غریب اولدیغمه چوق آجیرم
خاطره کلدیکی دم عالم بالای وطن
آدم اسکندر وقت اولسه دخی غربتده
جلوه ایلر ینه کوکلنده سراپای وطن

(حالت افندی)

سلطان محمود خان ثانی حضرتلرینك دور سلطنتی رجالندن محمد سعید حالت افندی امنیت واعتماد شاهانه‌یه صوك درجه‌ده مظهر ورجال عصرك

نائل اولەمدیغی نفوذ وحیثیتە نائل اولمش بر ذات اولوب اوائل حالدە قسار بکلری کتابتندە وبعض وزرا کتخدالقلرندە بولندقدن صکرە بکلکجیلك کیسەدارلغنە وپارس سفارتنـە ورکاب همایون ریاستنە نائل اولمشدر . حضرت پادشاهك مشارالیهك رأی وتدبیرینـە مراجعتلە اکثر اولوجهلە ارادە بیورلمسی کبی امنیت شاهانەیی سوء استعمال ایلە تیەدلنلینك اعدامنە ومورە عصیاننە سبب مستقل اولمسی سلب امنیتی موجب اولمغلە قونیەیە تغریب واورادە اعدام ایدلدی .

مولوی طریقتـە منسوب اولدیغنـدن سر مقطوعی قلە قپوسی مولویخانەسندەدر .

﴿ حالتی ﴾

عزمی زادە مصطفی حالتی افندی صدوردن عزمی افندینكاوغلی اولوب شیخ‌الاسلام سعدالدین افندیدن اخذ علوم ایلە صنف تدریسە داخل ومصر ، حلب ، شام قاضیلکلرندە بولندقدن صکرە یاوز مرحومك مظهر التفاتی اولمش ایدی .

آثار معتبرەسی واردر .

﴿ حامد افندی ﴾

مشهور شیخ‌الاسلام چیوی زادەنك دامادی اولوب قونیەلیدر . ابوالسعود افندیدن صکرە مسند مشیختە کچمش و ٣ بچق سنە اول مقامی حسن ادارە ایلمشدر .

﴿ حامی پاشا ﴾

اطبای عثمانیەدن ومحرریندن اولوب مکتب طبیۀ عسکریەدن چیقوب میرلوالق رتبەسنە نائل اولمش وکوچك کوچك رسالەلر یازمشدر .

(حسام الدين پاشا)

قپودان دريا جانم خواجه‌نك حفيدى اولوب ١١٨٢ ده قپودان پاشا اولمشدر .

دونما ايله آق دكزه كيدركن كاليوليده وفات ايلدى .

(حسام بك زاده على پاشا)

سلطان محمد رابع زماننده ايكى دفعه مسند قپودانيه‌ده بولنمش مسبوق الخدمه بر وزيردر .

ونديك دونماسى بوغازى محاصره ايتديكى اثناده خط محاصره‌يى ياروب دونمايى ليلاً طشره اخراج ايلمش ايدى .

(حسام زاده عبدالرحمن افندى)

دور محمد رابعده ١٠٦٥ تاريخنده مشيختى احراز ايتمش علمادن اولوب ٣٤ كون اول مقامده بولنمش ايدى .

(حسبى)

شعراى عثمانيه‌دن معما ده اشتهار ايتمش برذاتدر .

(حسن پاشا)

خادم حسن پاشادر .

اندرون همايوندن يتشمش و ٩٩٨ ده رتبهٔ وزارتله مصر واليسى اولمش و مؤخراً شيروان واليلكيله اقصاى شرقه كتمش ايدى .

اكرى سفر همايوننده پاى تختده قائممقام اولوب يكى جامعك وضع اساسى كونى وفاتى وقوع بولمشدر .

(حسن پاشا)

بوكا يمشجى حسن پاشا ديرلر .

زلفلى بالطه‌جيلر زمره‌سندن ايكن دور مراد ثالثده ايكى دفعه

يكيچرى آغالغى ايتمش ومؤخراً رتبهٔ وزارتله شروان واليلكنه نصب اولنەرق ١٠١٠ ده صدارته كچمشدر .

مجارستان سفرنده بطائتى ويكيچريلرله فساده اتحادى مظالمى سببيله قتل اولنمشدر .

اعدامنه ظرفاى زمانه شويولده تاريخ ديمشلردر :

حسنك عزلى حسن قتلى دخى مستحسن
نوله قتل اولسه يمشجى احسن

« حسن پاشا »

اوخريايدر سلطان عثمان ثانى دورنده ١٠٣٠ ده مسند صدارته كچوب خوتين سفرنده بطائتى سببيله كوزدن دوشمش وبالآخره برفتنهٔ هائله يه قربان اولمشدر .

« حسن پاشا »

سلطان احمد ثالث دورينك صدر اعظملرندن شرف مصاهرته نائل اولمش بروزيردر . برچوق مهم مأموريتلرده وولايت واليلكرنده بولندقدن صكره ازميده زوجهسى سلطان عاليشان ايله برابر اختيار تقاعد ايله اقامت ايلمشدر .

« حسن پاشا »

بوكا جنازه حسن پاشا ديرلر .

سليم ثالث دورينك مسبوق الخدمه وزراسندن اولوب برچوق خدمات مهمهده بولنمش ومسند صدارتى دخى احراز ايلمشدر .

« حسن پاشا »

روسجقلى در . بوكا شريف حسن پاشا دخى ديرلر .

دور سلیم ثالثده ودین وراخوه محافظی ایکن اثنای سفرده جزایرلی حسن پاشانك وفاتیله مسند صدارته کتورلمشدر .

انجق مأمول ایدیلان فائده مشاهده اوله‌مدیغندن وهوای هوسه کثرت اتباعندن ناشی صدارتی اداره ایده‌میوب عاقبت الامر دشمندن استخلاصنی وعد ایتدیکی مواقعی آله‌مدیغندن شنیده جزای ترتیب اولنه‌رق سرمقطوعی درسعادته‌بالارسال‌هدایی درکاهنده دفن اولندی.

(حسن پاشا)

١٠٣٥ده قپودان دریا اولمش وقره‌دکزده حسن خدمتی کورلمش بروزیردر . شرف صهریته دخی نائل اولمشدی .

(حسن پاشا)

مشاهیر غزاة کرامدن قنیژه محافظی نامیله شهرتشمار اولان تریاکی حسن پاشادر .

سلطان احمد خان دوری رجالندن اولوب قنیژه‌یی دشمندن استخلاص ونمچه قوماندانی ارشیدوق شارلی کلیاً مغلوب ایتمکله مظهر التفات پادشاهی اولمش ایدی .

(حسن پاشا)

ابن بارباروس خیرالدین غازی مشاهیر بحریوندن اولوب طورغود پاشانك دامادی وجزایر غرب والیسی ایدی .

(حسن پاشا [آبازه])

آبازه حسن پاشا نامیله معروفدر. ترکمان ایلی ویووده‌سی ایکن طریق شقاوته سلوك وابشیر پاشا و سائر زوربا باشیلرله بالاشتراك آناطولی‌یی افساد ایتمشدر .

آخرالامر حلبده مرتضی پاشا واسطه‌سیله جزاسی ویرلدی .

《 حسين افندى 》

شيخ الاسلام آخى زاده در .

دور مراد رابعده دفعةً استانبول قاضيسى اولوب قطع مراتب ايله ١٠٤٣ده شيخ الاسلام اولديسه ده اوج سنه صكره ارباب نفاقك غمز وسعايتيله عزل اولندى .

آيا ستفانوسده ساحل بحرده مدفوندر .

《 حسين افندى 》

دور ابراهيم ومحمد رابعده منجم باشيلقده بولنمش وفنده معلومات لازمه‌يى اكتساب ايتمش بر ذات اولوب منزويانه استتيه‌ده امرار حيات ايتمكده ايكن قتلنه قرار ويرلديكنى طويديغندن فرار ايتمك اوزره ايكن بوغاز ايچنده اخذ وكرفت اولندى .

《 حسين پاشا 》

مصطفى خان اوّل دورنده ايكى دفعه مقام صدارته كچمش بر ذات اولوب ارناود جنسنه منسوب ايدى .

《 حسين پاشا عموجه زاده 》

كوپريلى محمد پاشانك برادر زاده‌سى اولوب كوپريليلر فاميلياسنه مخصوص مآثرى جامع اولمغله ١١٠٩ ده صدارته نصب اولنمش ايدى . تام بش سنه بومقامده كمال عدل وحقانيت اوزره اجراى خدمتدن صكره بالاستعفاء چفتلكنه چكلمش وبر سنه صكره وفات ايلمشدر .

《 حسين پاشا [*] 》

دولت عليه‌ده اوج دفعه قپودان دريا اولمش ومحمد رابع دورنده

[*] دلى حسين پاشادر .

كريد محاربانده بك بيوك خدمتى كورلمش اولان ذات اولوب صدارت دخى توجيه اولنديسه‌ده مهر واصل اولمقسزين تكرار عزل ايدلمش ايدى .

قوت بازو وجلادت وشجاعتله دخى معروف ايدى .

كوپريلى محمد پاشانك اصلاحاتنه قربان اولمشدر .

(حسين پاشا)

مزو مورتو ديرلر .

مشاهير بحريوندن اولوب مصطفى خان ثانى دورنده قپودان دريا اولمشدر .

ساقزك استخلاصى و آق‌دكزده ونديكليلرى مغلوب ايتمسى جهتيله مظهر عاطفت خسروانى اولمش ايدى .

ساقزده مدفوندر .

ايتاليانجه نيم مرده معناسنه اولان مزو مورتو لقبى صاحب ترجمه‌نك ونديك محارباتنك برنده دكزه دوشمسى و نيم مرده حالنده چيقارلمسى سببيله اعطا اولنمش ايدى .

(حسين پاشا)

سليم ثالث دورينك اك متنفذ ومشاهير بحريونندن اولوب برخيلى مدت قپودانپاشالق ايتمش واسما سلطانك تزوجيله دخى شرف مصاهرته نائل اولمش ايدى . كوچك حسين پاشا ناميله متعارفدر .

وفاتى ١٢١٨ تاريخنده‌در .

ايوبده مدفوندر .

(حشمت)

شعراى عثمانيه‌دن هزل وهجوه مائل برذات اولوب قوجه راغب پاشايه معاصر ايدى .

راغب پاشا ايله ملاطفه‌سى السنهٔ ناسده دائردر .
ردوسده مراد رئيس تربه‌سنده مدفوندر .

(حليمكراى)

قريم خانلرندن اولوب حاجى سليم كراى زاده سعادت كرايك اوغليدر .

ايكى سنه قدر دور عثمان ثالثده خانلق ايتمش واختيارلغى وعجزى سببيله مؤخراً عزل اولنمشدر .

(حليمى چلبى)

ياوز سلطان سليمك شهزاده‌لكلرنده خواجه‌سى اولوب علم وفضل ايله فريد زمانه ايدى .

هنكام سلطنتلرنده پادشاه مشار اليه صاحب ترجمه‌يى يانلرندن آيرماز وصحبت والفتلرندن مستفيد ومتلذذ اولورلر ايدى .
شو بيت صاحب ترجمه‌نكدر :

اليمه كيرمش ايدى لطف ايله اول ذلف دوتا
صانكه دستمده ايدى مملكت چين و خطا

(حمدالله)

مشاهير خطاطين عثمانيه‌دن اولوب اماسيه‌لى شيخ مصطفى افندى زاده اولمله شيخ وابن الشيخ ديمكله دخى معروفدر .

حسن خط وفن سياحت وتير اندازلقده فوق العاده مهارتلرى اولوب بايزيد خان ثانينك حسن خط معلمى ايدى .

اسكداردن سرايه كيتمك لازمكلسه يوزه‌رك قارشويه كچرايمش .
٩٢٠ده ارتحال ايدرك اسكدارده قره‌جه احمد مزارلغنده مدفوندر .

(حمدالله)

مشاهیر اولیادن آق شمس الدین مرحومك اوغلی اولوب بایزید ثانی دورنده یاشامش و ٩١٤ تاریخنده وفات ایتمشدر .

عالم وفضل وهنرله موصوف اولوب کوشهٔ قناعتی اختیار ایتمش وآثار ادبیه‌سنی صانمق صورتیله کچنورمش .

یوسف زلیخا قیافتنامه لیلی ومجنون مولدجسمانی مولدروحانی نامنده بش عدد منظوم اثری واردر .

یوسف زلیخاسی پك سلیس اولوب ابن کمالك :

شعر موزون ونظم زیباسی
حمدینك یوسف زلیخاسی

دیو تقریضی واردر .

(حمدی پاشا)

متأخرین وزرای عثمانیه‌دن اولوب صدارت مقامنی احراز ایتمش وشام والیلکنده ١٣٠٠ تاریخنده وفات ایلمشدر .

حرف الخاء

﴿ خورشيد پاشا ﴾

سلطان محمود دورينك صدراعظملرندن واول دورك پارلاق رجالندن اولوب اوائل حالنده تاتار جنسندن برذاتك كوله‌سی ايكن راسخ افندی‌يه وكوچك حسين پاشايه انتساب ايتمش ومشار اليهك سوق وتعريفيله اسكندريه محافظی اولمش ايدی .

فرانسزلرك مصردن اخراجی اوزرينه رتبهٔ وزارتله مصر واليلكی صاحب ترجمه‌يه توجيه قلنديسه‌ده بالآخره مذكور ولايت محمد علی پاشايه ويريله‌رك خورشيد پاشا شرقه سردار تعيين قلندی .

١٢٢٧ تاريخنده صاحب ترجمه صدارته كچوب ايكی بچق سنه قدر اول موقع عاليده بولندقدن صكره موره سرعسكری نصب وتپه‌دلنلی اوزرينه مأمور ايدلمشدر .

خورشيد پاشانك بوسفرده دخی حسن خدمتی كوريله‌رك علی پاشا ماده‌سنی برطرف ايلديسه‌ده پاشانك ازاله‌سی اوزرينه ظهور ايدن موره غائله‌سنی تسويه هنكامنده ايكن ١١٣٨ تاريخنده حلول اجل موعوديله ارتحال ايتمشدر .

﴿ خيالی ﴾

دور سليمان قانونينك اك پارلاق شعراسندن اولوب واردار يكيجه‌سندندر .

ابراهيم پاشا واسكندر چلبی‌يه چاتمش واولوجهله بالواسطه صحبت پادشاهی‌يه دخی نائل اولمشدر .

مرتب ديوانی واردر .

(خيالى)

سليم قديم حضرتلرينك مصاحب ودفترداری اولان دكرلى بر شاعردر .

ليلى ومجنون منظومه‌سى واردر .

(خير الدين پاشا)

عثمانلى بحريه‌سنك آب رويى اولان اكابر واعظم غزاتدن اولوب بارباروسناميله مشهور آفاقدر .

٨٧٨ تاريخنده مدللوده طوغمش وبيوك قرنداشى اوروج غازى ايله برابر كميجيلكه سلوك وبو صنعتده كسب مهارت ايلدكدن صكره آق دكزه قورصانلقله چيقوب جزايرى اسپانيوللردن قورتارمشلر ايدى .

بو ايكى قرداش جزايرده اولدقجه اهميتلى بر حكومت اسلاميه تشكيل ايدرك دونمالريله آق دكزى تترتمش ودشمن كميلرينى ليمانلردن خارجه چيقارتمامقده بولنمشلردى بر آرالق بابا اوروج وفات ايتمكله حكومتك رياستى خير الدين پاشايه قالمشدر مشار اليه ياوز سلطان سليم خانه دخالت ايله جزايرى ضميمهٔ ممالك عثمانيه ايتدكده جزاير واليسى نصب اولندى .

سلطان سليمان قانونى صاحب ترجمه‌يى دعوت ايله قپودان دريا نصب ايلمشدر اشته بوتاريخدن اعتباراً غازئ مشاراليه عثمانلى بحريه‌سنى برنجى درجه‌يه ايصال ايدوب اردولرك اوروپانك جكركاهنده جولان ايتدكلرى صره‌ده دونماى عثمانى دخى هند دكزلرنده دولتك اعلاى شاننه چالشمشدر .

خير الدين پاشا اول وقتك يكانه دكز قورصانى اولان آميرال اندريا دورياىي پروزه اوكنده مغلوب وبرچوق كميلرينى غرق ايدرك

بحر سفیدده دونمای عثمانی‌یه رقیب اولان شارلکنك قوانی قنادینی قیرمش وبو جهتله آق دکز آطه‌لرینی وایتالیا و وندیك ساحللرینی یاقوب ییقمشدر .

خیر الدین پاشانك اك پارلاق مظفریتندن بریسیده شارلکنك ید اسارتنده بولنان فرانسه قرالی برنجی فرانسوایی استخلاص ایچون نیسه‌یی طوپه طوتوب قرال مشار الیهی مقامنه اقعاد ایلمسیدر .

حاصلی اون سنه قدر کمال سطوت ومکنتله قپودانلق ایتدکدن صکره «مات رئیس البحر» تاریخنك دلالت ایتدیکی اوزره ۹۵۲ تاریخنده ارتحال ایدرك بشکطاش اسکله‌سنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌سنه دفن اولنمشدر .

﴿ خیرالدین پاشا ﴾

دولت علیهٔ عثمانیه‌ده برنجی دفعه قاضیعسکرلك وصدراعظملق ایتمش اولان علمای کرامدن چاندارلی قره خلیل افندیدر .

(مسند صدارتی ایلك احراز ایدن علاء الدین پاشا وایکنجیسی سلیمان پاشا اولوب بونلر خاندان جلیل‌الشان عثمانی‌یه منسوب ایدیلر)

مشارالیه شیخ اده‌بالینك نسلندن اولوب اوّلا بیله‌جك و مؤخراً بروسه‌قاضیلکنده بولنمش وصکره‌لری قاضیعسکرلك مقامنه نصب‌اولنمشدر .

قره‌خلیل افندینك امور سیاسیه‌ده‌کی مهارتی علوم وفنونده اولان قدرتندن دون اولمدیغی جهتله سلیمان پاشای غازیدن صکره مشار الیه خیر الدین پاشا نامیله صدر اعظم تعیین قلندی (۷۷۰) .

۱۸ سنه قدر بو مقامده بولنه‌رق دولته پك مهم خدمات ابراز ایتدکدن صکره ۷۸۸ تاریخده یکیشهرك فتحی ایچون اردوی همایون ایله برابر کیدرکن واردار یکیجه‌سنده وفات ایلدی .

(خیر الدین پاشا)

چرکسی الاصل اولدیغی حالده تونسده بیوموش و امارتك رئیس مدیرانی مقامنی احراز ایلمش اولان وزرادن اولوب عصر اخیرده درسعادته جلب بیوریلەرق صدارته کچمشدر .

لسان آشنا امور سیاسیەده صاحب یدطولا فقراپرور بر وزیر ایدی .

٣٠٧ تاریخنده درسعادتده ارتحال ایلدی .

(خضر بك)

دور فاتحده یتشمش اعاظم علمادن اولوب استانبولك فتحنده برنجی دفعه اولەرق قاضی نصب اولنمش ایدی .

غایت فاضل وزاهد برذات اولوب علوم متداوله وغیر متداولەده یدطولاسی وار ایمش .

فاتح مرحومك حسن توجه والتفاتنه مظهر اولمسی علم وفضلی ودرجۀ اهلیتی سببیله ایدی .

فضلای عربدن کلوبده جملۀ علمای رومی خبط ایتمش اولان بوذاتی صاحب ترجمه اسکات والزام ایتمش ایدی .

(خطی)

سلطان محمود اوّل دوری رجالندن موقوفاتی مصطفی افندینك مخلصیدر .

اوستریایه ایکی دفعه سفارتی ومکالمۀ دولیەیه مأموریتی ورئیس الکتاب و بکلکجیلکی ونشانجیلغی واردر .

ایکنجی دفعه ماریه ترەزایه بر طاقم هدایای گرانبهانی ایصال ایچون ویانەیه سفارتی پك دبدبەلی صورتده ایدی .

(خطیب زاده)

فاتح دوری علمای بنامندن اولوب اسمی محی الدین محمددر. علم وفضلی وار ایسه‌ده تند مشرب حسود اقبال ایدی .

(خلیل افندی)

سلیم ثالث مرحومك برادر رضاعیسی اولوب محمد اول عصرنده مشیخته کچمش ویکرمی آی صکره قره حصاره کوندرلمشدر .

(خلیل زاده سعید افندی)

سلطان محمود اوّل دورینك شیخ الاسلاملرندن اولوب عینی تاریخنی ترکجه‌یه ترجمه ایتمش ایدی .

(خلیل پاشا)

قیصریه‌لیدر .

سلطان احمد وعثمان ومصطفی وفاتح بغداد حضراتی زمانلرنده درت دفعه قپودان وایکی دفعه صدراعظملق منصبلرنده بولنمش وایران وآبازه پاشا سفرلرنده خدماتی کورلمش وزرای سلطنت سنیه‌دن درویش نهاد وپاك اعتقاد برذات ایدی .

هدایی منتسبلرندن اولمغله آجیق تربه جوارنده مدفوندر .

(خلیل حمید پاشا)

عبدالحمید خان اوّل دورنده منصب صدارتی احراز ایتمش وزرادن اولوب کرجی الاصلدر . صدر اعظم سلحدار محمد پاشانك منظوری اولمغله مشارالیهك سوق ودلالتیله آز مدت ظرفنده دیوان قلمنده عادی برکاتب ایکن خواجکانلق بیوك تذکره‌جیلك صدر اعظم کتخدالغی کبی مساند علیه‌یه ارتقا ایلمش ایدی .

١١٩٧ صدارته کچوب سفاهت وخودبینلك ورجال عصری دلکیر

ایتمك مسلکنه سالك اولمغله ۱۱۹۹ ده بعدالعزل بوزجه آطه‌ده دیار عدمه ارسال قلندی .

(خسرو)

ملا خسرو ماده‌سنه مراجعت اولنه .

(خسرو پاشا)

قانونی وزراسندن بوسنه‌ده مدت مدیده والیلك ایتمش ومجارستان غوغالرنده یارارلغی کورلمشدر .

(خسرو پاشا)

۱۰۳۷ ده صدارته کچمش و آبازه پاشانی مجبور امان ایتدکدن صکره ایران محاربانده بولنمش و آنجق بغداده وقتیله کیتامسی نقصانیء همتنه حمل اولنه‌رق توقاده جزاسی ترتیب اولنمش ایدی .

خونی وغدار بر وزیر ایدی .

(خسرمحمد پاشا)

عبدالحمید خان اول حضرتلرینك کوله‌لرندن اولوب ۱۲۰۶ ده سرای همایوندن چیقمش وبرمدت کوچك حسین پاشا معیتنده بولندقدن صکره مصره کیدوب اسکندریه محافظی اولوب بعده والیلك فرمانی استحصال ایلمشدر .

آنجق اول اثناده کوله‌منلرله او یوشه‌مدیغی کبی محمد علی ایله‌دخی آراسی آچیلدیغندن محافظهٔ موقع ایده مامکله درسعادته کلمشدر .

برچوق ولایتلرده والیلکی ایکیشر دفعه قپودانانی وسرعسکرلکی وعبدالمجید خان حضرتلرینك بدایت جلوسنده صدارتی واردر .

طقسان یاشنده ارتحال ایدرك ایوبده تربهٔ مخصوصه‌سنده موفوندر .

دائره‌سی غایت منتظم وعادتا برمکتب طرزنده اولوب آدم یتشدرمکی سور ایدی .

بوجهتله آزادلولری میاننده رتب عالیه‌یه نائل اولمش بك چوق ذوات واردر .

﴿ خواجه پاشا ﴾

درسعادتده اسمنه منسوب جامع ومحله‌نك صاحبی اولوب اصل اسمی اویس‌در . ٩٩٩ ده ارتحال ایلدی .

﴿ حواجه زاده ﴾

ابوالفتح سلطان محمد خانك دورنده کماله یتشمش اعظم علمادن اولوب صیت شهرتی حسین بایقرانك دخی جالب نظر دقتی اولمش ایدی اوائل حالی فقر وضرورت ایچنده کچوب کتاب اشتراسنه دخی قدرتی اولمدیغندن اوقویه‌جغی کتابلری استنساخ ایدر ایمش .

بر آرالق فاتحك منظوری اولمغله معلم سلطانی تعیین قلنمش وآثارندن اولان (التهافت) نام کتابی مشارالیهك امریله یازمشدر .

﴿ خیره بای ﴾

یاخود خیری بك امرای چراکسهٔ مصریه‌دن حلب امیرالامراسی ایدی . یاوز سلطان سلیمك مصری فتحندن صکره عودت همایونده مصره والی نصب اولنمش ووفاتنه قدر کمال عفت وصداقتله ایفای خدمت ایلمشدی .

حرف الدال

﴿ دارندەلی محمد پاشا ﴾

دور عبدالحمید خان اولده مقام صدارته کچن ذواتدن اولوب دارندە دە جبەجی زادەلر دیە مشهور اولان خاندانە منسوبدر .
بر سنە سکز آی اوچ کون بومقامدە بولنمش ١١٩٢ دە عزل ایدلمشدر .

﴿ دال طبان مصطفی پاشا ﴾

سلطان مصطفی خان ثانی دورینك صدر اعظملرندن اولوب ١١١٤ تاریخندە مقام صدارتە کچمش و درت آی مروروندە دیار عدمە کوندرلمشدر .
کندیسی عن اصل مناسترلی اولوب قرە ابراهیم پاشانك ایچ مهترلکندن چیقمش جاهل ایدی .

﴿ داود پاشا ﴾

سلطان بایزید خان ثانینك ایکنجی صدر اعظمی اولوب ٨٨٨ دن ٩٠٣ تاریخنە قدر بومقامی محافظە ایتمش اشقودرە وقرمان جهتلرندەکی محارباتدە حسن خدمتی کورلمش ایدی .

اواخر عمرندە متقاعداً مستوفی خاصلرلە دیمتوقەدە اختیار اقامت ایلدیکی حالدە ارتحال ایدرك جنازەسی استانبولە نقل ایلە انشا کردەسی اولان جامعك محرابی اوکندەکی تربۀ مخصوصەیە دفن اولنمشدر .

ثروتی فوق العادە اولوب متروکاتندن قاضیعسکرە رسم قسمت اولمق اوزرە صلحاً بشیوك آقچە ویرلمش ایدی .

ینە بودوردە ٩٠٢١ تاریخنەقدر قپودان پاشالق ایدن داود پاشا دیشقەدر .

﴿ داود پاشا ﴾

برنجی سلطان مصطفی دورنده قپودان و آلتی کون قدرده صدارتده بولنان وظلم وغدرله اشتهار ایتمش دنی الطبع برشخص ایدی .

﴿ داود پاشا ﴾

سلطان محمود ثانی عصرنده بغـداد والیسی ایکن طریق تمردده سلوك ایله دولته قارشو عسکر چکمك کبی جنتلرده بولنمش وعلی رضا پاشانك بغداده والی تعییندن صکره مشارالیه طرفندن محفوظاً درسعادته ارسال قلنمش ایدی .

مؤخراً شیخ الحرم نبوی اولەرق اوراده ارتحال ایلدی .

اشبو ذات بغدادده برمدت مدیده امتداد ایدن کولەمن زمرەسنك نهایتی ایدی .

﴿ داود قیصری ﴾

علمای رومدن دور اورخان غازیده دولت عثمانیه ده برنجی دفعه بنا اولنمش اولان ازنیق مدرسەسنك مدرسی ایدی .

﴿ دباغ زاده محمد افندی ﴾

سلطان محمد خان رابع دورینك صوكارنده ١١٩٨ ده مقام فتوایه کچوب سلیمان ثانی عهدنده دخی اول مقـامده بولنمش اولان علمادن بر ذات اولوب دباغ شیـخ محمودك اوغلیدر .

ایکی بچق سـنه قدر مشیختی اداره ایتمش ایدی سلطان سلیمده برمدرسەسی واردر .

﴿ درویش پاشا ﴾

بو اسمده دولت عثمانیەده مسند صدارته کچمش درت ذات واردر :

برنجیسی ١٠١٥ تاریخنده احمد خان اوّل عهدنده یدی آی قدر یوه‌قامده بولنمش ومؤخراً ارسال سمت عدم قلنمشدر .

بوستانجی باشیلق وقپودانلقدن یتشمه‌در .

اسمی درویش ایسه‌ده احوالی دلریش قلیل‌الخیر کثیرالظلم والشرّ ایدی .

ایکنجیسی ١٠٦٣ ده اوجی سلطان محمد دورنده طرخونجی پاشای مشهوره خلف اولان آبازه جنسندن اولوب غایت زنکین وذوق وصفاسنه مجبور جمع اموال ایله مشتهر ایدی .

ایکی سنه صدارتدن صکره منزولاً ارتحال ایلدی .

اوچنجیسی عبدالحمید خان دورنده مدت مدیده دفترداراق وصدارت کتخدالغندن مقام صدارته واصل اولمش وبربچق سنه‌یی متجاوز مسند صدارتده بولنمشدر .

دردنجیسی سلطان محمود ثانی دورنده ١٢٣٣ : ١٢٣٥ تاریخلرنده صدر اعظم نصب اولنمشدر .

برچوق ولایتلرده والیلك ایتدکدن صکره صوك زمانلرنده شیخ الحرم تعیین بیوریله‌رق ینبوعده ارتحال دار بقا ایلمشدر .

﴿ درّی محمد افندی ﴾

کوکب دری لقبی عنوان فضیلتنه دال اولان مشارالیه ١١٤٧ تاریخنده مقام مشیخت اسلامیه‌یه رونق افزا اولدقدن صکره بربچق ییل قدر کمال عفت واستقامت ایله اول مقامی اداره ایتمش وشیخوختنه بناءً عزل اولنوب اسکدارده‌کی خانه‌سنده ارتحال ایلمشدر .

مرقدی قره‌جه احمد سلطان مزارلغنده‌در .

(درّی)

متأخرین شعرای عثمانیه‌دن مقتدر برشاعر اولوب ایرانه کیتمش ایدی .

برکوزی علیل اولمغله بیان حقیقت ضمننده شو بیتی سویلمشدر :

خاکپایك كحلی ایچون بو ایکی چشم سفید
بر بریله جنك ایدوب آخر بری اولدی شهید

(دری زاده)

سالف الترجمه دری افندینك احفادندن مقام مشیخته کچن مصطفی وعطاءالله ومحمد عارف افندیلردر .

مصطفی افندی ١١٦٩ و١١٧٥ و ١١٨٧ تاریخلرنده اوچ دفعه وعطاالله افندی ١١٩٧ ده ومحمد عارف افندی ١١٩٩ و ١٢٠٦ تاریخلرنده ایکی دفعه مسند فتوانی احراز ایلمشدر .

(دلاور آغا زاده عمر افندی)

راغب پاشانك صدارتنده رئیس الکتاب اولوب مشارالیهك قلم رفقاسندن ایدی .

نائبك حدیقة الوزراسنه ذیلی واردر .

(دلاور پاشا)

عثمان خان ثانینك اواخر ایامنده صدارتده بولنمش و وقعهٔ هائله‌ده ید اهل شقاده رتبهٔ شهادته نائل اولمش بر ذاندر .

عن اصل خروات ایدی .

(دلی برادر)

شاعر غزالینك لقبیدر .

(دلی عبدالله پاشا)

عبدالله پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

(دواتدار محمد پاشا)

١١٦٢ تاریخنده مسند صدارته کچمش وزرادن اولوب صدراعظم داماد ابراهیم پاشانك دواتداری ومنظور نظری وداماد محمد پاشانکده دامادی ایدی .

محمود اوّلك جلوسنده نظردن دوشمش ایسه‌ده بالآخره مأموریتلرده ولایت والیلکلرنده دخی بولنمش ومصره والیلك ایله کیردیکی کون ارتحال ایلمشدر .

علم وفضلی وار ایدی .

(دوزمه مصطفی)

یاخود دوزمه‌جه مصطفی ییلدیرم بایزید خانك آنقره محاربه‌سی کونی غائب اولان اوغلی اولمق ادعاسیله مراد ثانی مرحومك سلطنتلرنده خروج وامرا ووزرادن برخیلی ذوات دخی جلب ایدرك دولتك باشنه بیوك برغائله آچمش اولان برشخص اولوب اولوباد محاربه‌سنده میخال زاده‌نك ایشکذارلغیله جمعیتی طاغیدلمشدر .

بوشخصك صحت وعدم صحت ادعاسی حقنده تاریخلرمزده برچوق روایات واردر .

(دوقکین اوغلی محمد پاشا)

سلطان سلیم قدیم مرحومك وزیر ودامادی اولوب عهد سلطنتلرنده پك بیوك خدمتی کورلمشدر .

دوقکین پرنسلرندن برینك اوغلی ایدی .

﴿ دوقكين زاده احمد بك ﴾

متصوفين شعرادن بر ذات ايدی .

﴿ دوقكين زاده عثمان افندی ﴾

دوقكين زاده محمد پاشانك اوغلی علمادن بر ذات ايدی .
١٠٠٩ ده استانبول قاضيسی اولمش وازهارالجمائل ناميله استانبول قاضيلرينك تراجم احوالنی يازمشدر .

﴿ دولتكرای ﴾

قريم خانلرندن درت ذاتك اسمیدر .
برنجيسی ياوزمرحوم دورنده ايكنجيسی ١١١٠و١١٢٠ تاريخلرنده ايكی دفعه اوچنجيسی ١١٢٧ده دردنجيسی ١١٨٣ و٩٠ده ايكی دفعه خانلق مقامنه كچمشلر ايدی .
اوچنجيسنه قره دولتكرای خان دخی ديرلر .

حرف الذال

﴿ ذاتى ﴾

باليكسرلى برشاعر اولوب عن‌اصل چزمه‌جى ايدى .
بايزيد ثانى دورنده اكابر زمانه‌يه قصائد تقديميله كچنور ايدى .
بر آرالق بايزيد جامعى حوليسنده رماللق دخى ايدرك كسب معيشت ايدرمش .
٩٥٣ ده وفات ايتمشدر .

﴿ ذائقى ﴾

متأخرين ومشايخ زمره‌سندن ايدى .

﴿ ذكائى ﴾

شعرا ومشايخيندن اولوب اسكدارلى ايدى .
اسمى مصطفى‌در .

حرف الراء

﴿ راتب افندی ﴾

سلطان سلیم ثالث دورنده ١٢ سنه رئیس الکتاب اولان عثمان راتب افندی شعرا وادبادن ایدی .

﴿ راتب احمد پاشا ﴾

١١٥٦ تاریخنده قپودان پاشالق ایتمش اولان ذاتدر .

شعرادن اولمغله مرتب دیوانچه‌سی دخی واردر .

مشهور طوپال عثمان پاشانك اوغلی ایدی .

﴿ رشید پاشا ﴾

مصطفی رشید پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ رشید پاشا ﴾

محمد رشید پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ رضا پاشا ﴾

علی رضا پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ رضا پاشا ﴾

محمود ثانی حضرتلری رجالندن اولوب عبدالمجید خان حضرتلری ایام سلطنتلرنده دفعات ایله سرعسکرلکده بولنمش وایام اخیره‌ده دخی مقامات عالیه‌یی احراز ایتمشدر .

﴿ رؤف پاشا ﴾

سلطان محمود خان ثانی عصرینك اك پارلاق وزراسندن اولوب آلتی دفعه مسند صدارت عظمایی احراز ایتمش عفیف مستقیم ایشی بیلور برذات ایدی .

(روحیٔ بغدادی)

اونجی عصر هجری شعراسندن اولوب ترکیب‌بندی امثالسزدر . سیاحته میلی جهتیله برچوق یرلر طولاشمش ودرسعادته دخی کلمشدر .

وفاتی ١٠١٤ .

مفتی‌علی چلبینك اوغلی دخی شعرادن روحی چلبی‌در .

(ریاضی)

اونجی عصر شعرا و علماسندن علوم عقلیه و نقلیه و حکمت وریاضیاتده فوق‌العاده ماهر بر ذات ایدی .

ابوالسعود افندینك تلامیذندن ایدی .

(ریاضی)

فلبه قاضیسی ایکن ارتحال ایتمشدر .

حرف‌الزاء

(زاری)

سلطان‌بایزید دوری شاعرلرندن‌مشهور برذات‌اولوب‌اسکوبلی‌در .

(زاری)

توقاتلی برشاعر اولوب شهزاده سلطان مصطفانك آماسیه‌ده ایکن کاتبی ایدی .

(زکریا افندی)

بیرام زاده زکریا افندی مصرده اکمال تحصیل ایله درسعادته

كلەرك متعدد محللرده قاضيلكده بولنمش وبعده صره سيله قاضيعسكرلك مقامنه دخی کچوب ١٠٠٠ تاریخنده مقام مشیخت اسلامیه‌یه کچمشدر .
ادبيات عربيه‌ده و فنون اسلاميه‌ده يدطولاسی وار ايدی .
سلطان سليم جوارنده مدرسه وتربه‌سی واردر .

(زمانی)

ادرنه‌لی ایکی شاعر عثمانیدر :
برنجيسی ياوز سلطان سليم خانك اواخر سلطنتنده ارتحال ايتمشدر .
ايكنجيسی شهزاده مصطفانك خدمتنده ايدی .

(زينب)

عثمانلی شاعرانندن ابو الفتح عصرنده بولنمش اولان بر خاتون اولوب شاعره مهری ايله همعصر ايدی .

(زينتی)

اونجی عصر شعراسندن سیروزلی بر ذات اولوب (فوت زينتی) تاریخنك دلالتی وجهله ٩٦٠ ده ارتحال ايتمشدر .

(زينل پاشا)

ياوز دوری وزرا وشعراسندندر .

(زينی چلبی)

كاتب زاده لقبيله متلقبدر .
باباسی صدراعظم محمد پاشانك سركاتبی ايدی .
اوز تيمور اوغلی عثمان پاشايه دخی انتساب ايله مشار اليهه فتحنامه‌لر سويلمشدر .

حرف السين

﴿ ساعتی ﴾

اوتجی عصر هجری شعراسندن طلیق اللسان مؤثر الکلام بر ذات ایدی .

اشعاری هزلیاته منحصر کبیدر.

﴿ ساعی ﴾

خطاط وشاعر ومعرفتشناس برذات اولوب اوّلا حکاکلق وبعده مطبعه‌جیلقده بولنمش و بر آرالق مصره دخی کیدوب اوراده مطبعهٔ مصریه‌یه مدیر تعیین قلنمش ایدی .

تعلیق یازیلرک قالبنی ایلك دفعه اصاغه وحك اتمش ایدی .

بونامده شعرای عثمانیه‌دن ایکی ذات دها واردر.

﴿ ساغری ﴾

ادرنه‌لی قزاز زاده دیمکله مشتهر بر شاعر ایدی .

سلطان فاتحدن قانونی دورینه قدر معمر اولمش وعیش وعشرته وساز و سوزه محبوب اولدیغی حالده صکره‌لری ترك منهیات ایلمش ایدی .

﴿ سالم ﴾

عثمانلی شاعرلرندن بواسمده برقاچ ذات کلمشدر .

برنجیسی سلطان محمود اوّل دورنده هندستانه سفارتله کیتمش وبولده وفات ایلمشدر .

ایکنجیسی شیخ الاسلام میرزا زاده‌نك اوغلیدر .

﴿ سامی ﴾

استادان شعرای عثمانیه‌دن آربه امینی دیمکله شهرتشعاردر .

بر آرالق وقعه نویس دخی اولمش ایدی .

١١٤٦ ده وفات ایتمشدر .

﴿ سامی پاشا ﴾

وزرای سلطنت سنیه‌دن ١١٩٨ده رتبهٔ وزارتله سلسترهیه والی و سلیم ثالث دورنده صدارت قائممقامی اولان ابوبکر سامی پاشادر .

اغریبوزلی اولوب عثمان پاشا زاده‌در .

﴿ سامی پاشا ﴾

عبدالرحمن سامی پاشا متأخرین وزرای عثمانیه‌دن واعاظم ادبای زمانه‌دن برذات اولوب مورهنك طرپولیچه قصبه‌سنده طوغوب مصرده تربیه وتعلیم کورمش و بر آرالق ابراهیم ومحمد علی پاشالرك خدمت کتابتلرنده بولنمشدر .

بعده مصرده بعض خدماتده بولندقدن صکره درسعادته جلب وبرچوق ولایات والیلکلرنده ومجالس عالیه اعضالغنده معارف نظارتنده بولنه‌رق ایام اخیره‌سنده منزویانه عمر کچورمکده ایکن ١٢٩٥ تاریخنده ارتحال داربقا ایلمشدر .

علوم شرقیه وفنون ادبیه‌یه بحقٍ واقف اولوب رموزالحکم نامنده معتبر براثری واردر .

﴿ سائلی ﴾

شعرای عثمانیه‌دن بر ذات اولوب یکیشهر فنار قصبه‌سنده تولد ایتمشدر .

﴿ سحابی ﴾

یاوز مرحومك اواخر ایامنده وفات ایتمش شعرادندر .

عینمه آلسام بتون دنیـایی یارم اولماسـه
شهری چوقدن ترك ایدردم دلشكارم اولماسه

بیتی جملهٔ شعریه‌سندندر .
یکتای سعادت مترجمی همدانلی سحابی بشقه‌در .

﴿ سحری ﴾

ابن کمال مرحومك ادرنه‌قاضیلکی هنکامنده محکمه کتابتنده بولنمش سخنوران زمانه‌دن برشاعر ایدی .

﴿ سروری ﴾

مصطفی سروری دور قانونی شعراسندن اولوب کلیبولیده دنیایه کلمش وتکمیل نسخ ایتدکدن صکره درسعادته کله‌رك شهزاده مصطفایه معلم نصب اولنمش ایدی .

بوکا سروریٔ قدیم دخی دیرلر .

اواخر عمری فقر وضرورت ایله کچمشدی .

﴿ سروری ﴾

عثمان سروری آطنه‌لی اولوب شعرك تاریخجیلك وهزلیات قسمنده تفرد ایتمش ایدی .

زمانی شعراسنه وهله کتخداسی اولدیغی وهبی ایله کانی وکالایی ایله مشاعره وهجویه‌لری مشهوردر .

﴿ سروری پاشا ﴾

متأخرین وزرادن اولوب اوائل حالنده طریق علمیه منسوبیتندن ایکن والیلکله ولایات شاهانه‌نك برچوغنده استخدام اولندقدن صکره ٣٠٥ تاریخنده رتبهٔ وزارتی احراز و٣٠٨ده ارتحال ایلدی .

(سرى)

شعراى عثمانيه‌دن ايكى ذات اولوب برنجيسى واردار يكيجه‌لى ايكنجيسى طربزونليدر .

(سرى سليم پاشا)

تپه‌دلنلى زاده‌لردن ولى پاشانك اوغلى اولوب اوائل حالنده متصرفلق مسلملك كبى خدمتلرده بولندقدن صكره وزارتله بلغراد محافظى ايكن اوراده ارتحال ايلمشدر .

(سرى پاشا)

حلبلى عثمان پاشا زاده اولوب يمن واليلكى و آناطولى اردوى همايوننه مامور اولمش ايدى .

شعره دخى مراقى وار ايمش .

(سرى خانم)

شاعرۀ زمانه‌دن يقينده وفات ايدن ديار بكرلى برقادينندر .

(سزائى)

طريق كلشنيه مشايخ عظامندن شيخ حسن افندى موره‌لى اولديغى حالده ادرنه‌ده كماله ايرمش ولعلى افنديدن اخذ انابت ايلمشدر .

ادرنه‌ده مدفوندر .

(سعادتكراى)

قريم خانلرندن منكلى خانك اوغلى اولوب ٩٣٠ تاريخنده مقام خانى‌يه قعود ايتمشدر .

جوار حضرت خالده موفوندر .

(سعادتكراى)

١١٠٢ تاريخنده خانلق مقامنه كچمش اولان قريم كرايك اوغليدر .

ردوسده وفات ايتمشدر .

﴿ سعادتكرای ﴾

١١٢٩ ده خانلغه كچمش اولان ذات اولوب حاجی سليم كرايك اوغليدر .

صيد وشكاره مراقلی كرم وسخا ايله معروف ايدی .

﴿ سعدالدين افندی ﴾

علما ومورخين مشهورەدن خواجه سعدالدين افندی ياوز سلطان سليمك نديم خاصی اولان حسن جان افندينك نجل نجيبی اولوب ٩٤٣ تاريخنده درعليەده طوغمش وابو السعود افندينك درسنه دوامله اخذ اجازتدن صكره داخل طريق اولەرق صرەسيله قطع مراتب ايله مراد ثالث مرحومه خواجه تعيين بيورلمش ومحمد خان ثالث دخی مشار اليهی منظور نظر التفات ايلمشدی .

اكری سفر همايوننده بولنوب اسباب غلبه وظفری تأمين ايلدكاری جهتله برقاتدها وقع وحيثيتی آرتمغله ١٠٠٦ تاريخنده مقام فتوايی دخی بالاحراز جامع الرياستين عنوانيله مبجل اولديلر .

١٠٠٨ سنەسی تجديد وضوء اثناسنده فجاةً ارتحال دار بقا ايتمشلردر .

تاريخ عينيی تركجەيه ترجمه ايتمش وايكی بيوك جلددن مركب اولان تاج التواريخی يازمشلردر .

﴿ سعدالدين افندی ﴾

عبد المجيد خانك اواخر سلطنتلرنده مسند مشيخت اسلاميەده بولنمش اولان محمد سعدالدين افندی خواجه سعدالدين مرحومك احفا- دندندر ١٢١٣ده درسعادتده تولد وآناطوليده اولدقجه مهم مأموريتلرده بولندقدن صكره ١٢٧٥ ده مسند مشيختە نائل اولدی .

بش سنه مقام فتوایی کمال تمکین واستقامت ایله اداره ایتدکدن صکره ١٢٨٣ ده ارتحال ایلدی .

《 سعدالدین افندی زاده 》

خواجه زاده محمد چلبی مرحوم سعدالدین افندینك مخدومی اولوب محمد ثالث واحمد خان اوّلك عهد همایونلرنده ایکی دفعه شیخ الاسلام اولمشدر . ١٠٢٤ ده مطعوناً ارتحال ایلدی .

《 سعدالدین افندی زاده 》

اسعد افندی خواجه مرحومك ایکنجی اوغلی اولوب ١٠٢٤ ده برادری یرینه و ١٠٣٢ ده ایکی دفعه مقام فتوایی احراز ایلدی .

سلطان عثمان مرحوم صاحب ترجمه‌نك کریمه‌لری عقیله خانمی داخل دائرهٔ زوجیت ایتمکله شرف وحیثیتی ازدیاد بولمشدر .

《 سعدالله سعدی افندی 》

٩٤٠ : ٩٤٥ تاریخنده مقام فتواده بش سنه بولنمش اولان علمادن مشهور برذات ایدی .

تفسیر بیضاوی‌یه حاشیه‌سی واردر .

《 سعید بك 》

حضر آغا زاده در .

سلطان محمود خان ثانی دورنده اندروندن یتشمش مقتدر برشاعر اولوب دیوانچه‌سی واردر .

《 سعید پاشا 》

یکرمی سکز چلبی نامیله معروف اولان خواجکاندن محمد افندینك اوغلی اولوب پدریله پاریسه کیتدیکی جهتله اوراده کورمش اولدیغی ترقیات صنعت وعرفانی عودتنده مملکتمزه دخی تطبیق ایله اوغراشمش ازجمله

صنعت طباعتك ایجاد واختراعنه وخطوط عثمانی تطبعنه خدمت ایلمشدر ١١٦٩ تاریخنده صدر اعظم نصب اولنوب بش بچق آی صکره عزل ایله مرعشده وفات ایلمشدر .

《 سعید پاشا 》

مصر والیسی محمد علینك اوغلی ١٢٧١ تاریخنده عباس پاشادن صکره مصره والی اولمش ٨٠ ده وفات ایتمشدر .

《 سعید پاشا 》

دور محمود خان ثانیده ایکی سنه‌دن زیاده سرعسکرلك ایتمش وزرادندر .

《 سلیم خان اول 》

یاوز سلطان سلیم مرحوم دولت علیهٔ عثمانیه‌نك طقوزنجی پادشاهی اولوب ٨٧٤ تاریخنده تولد و٩١٨ ده تخت عالی بخت سلطنته جلوس بیورمش و٩٢٦ ده تارك عالم فانی اوله‌رق ٨ سنه ٩ آی سلطنت سورمشلردر . بومدت قلیله ظرفنده عقللره خیرت ویره‌جك مرتبه‌ده توسیع ممالك ایله آسیا جهتنده شاه صفوی حکومتنی وذوالقدریه دولتنی وچرا کسه‌یی اورته‌دن قالدیروب کردستان وقفقازیا اقوامنی دخی داخل دائرهٔ اطاعت ایتمش وخلافت معظمهٔ عثمانیه‌یی دوش استحقاقلرینه آلوب حرمین محترمین اهالیسنه ایکیوز بیك آلتون صره کوندروب بهرسنه مصر اموالندن وظائف عظیمه باغلامشدر .

مشارالیه جهانکیراندن اولوب اتحاد اسلام کبی برفکر عالی‌یه تبعیت ایدرك اوروپا فتوحاتنی وقت آخره تعلیق ایتمش وعمری وفا ایتسه ایدی اسیای وسطا ده جسیم براسلام دولتی وجوده کتوره‌جکی شبهه‌دن وارسته‌در .

﴿ سليم ثانی ﴾

آنف الترجمه یاوز مرحوملک توروني وقانونی سلطان سلیمانک اوغلی در اونبرنجی شهریار جلیل الآثار اولوب ۹۳۰ ده تولد ۹۷٤ ده جلوس ۹۸۲ ده ارتحال ایتمشلردی .

زمانلری برسکونت دائمه ده وبناء علیه سطوت موروثه لری سایه سنده پارلاق صورتده کچمشدر وقبریس جزیره سی آلنمشدر .

﴿ سلیم ثالث ﴾

یکرمی سکزنجی پادشاه عثمانی اولوب ولادتی ۱۱۷۵ جلوسی ۱۲۰۳ ارتحاللری ۱۲۲۳ سنه سیدر .

پدرلری سلطان مصطفی ثالث حضرتلرینك تربه سنده مدفوندر .

شعر وموسیقی یه مراقلی اولوب الهامی تخلص ایدرلردی .

ترقیات زمانه یه بحق واقف اولدقلرندن برّی بحری عسکرك تنسیقی مکتبلر کشادی سفاین حربیه انشاسی کبی اساس ترقی یه خدمت ومباشرت بیورمشلردی .

﴿ سلیمان خان قانونی ﴾

دولت علیهٔ عثمانیه نك اونجی پادشاهی ویاوز سلطان سلیمك یکانه مخدومی اولوب ۹۰۰ سنه سی تولد و۹۲٦ سنه سی جلوس و۹۷٤ ده ارتحال ایدرك قرق سکز سنه قدر مقام حکمرانیده بولنمشلردر .

قرق سکز سنه دوام ایتمش اولان ایام خلافتلری مجارستان سفرلری وایران محارباتی، آق دکز غوغالری بارباروسلرك، صوقوللیلرك مساعئ حمیتمندانه لری ثمره سیله بختیارانه وغالبانه کذران ایتمکله سلطان سلیمان قانونی حضرتلری پك پارلاق صورتده سلطنت سورمشلردر .

سلیمان ثانی

سلطان ابراهیمك ایكنجی اوغلی وسلاطین عثمانیه‌نك یكرمنجیسیدر.
ولادتی ۱۰۵۲ جلوسی ۱۰۹۹ ارتحالی ۱۱۰۳ تاریخنده‌در .
علوم وفنونه مراقلی مطالعهٔ كتبی هرشیئه ترجیح بیوررلر ایدی.

(سلیمان بك)

ییلدیرم بایزیدخانك الك بیوك اوغلی اولوب سكزسنه قدر حكومت ایتمش ایسه‌ده سلاطیندن معدود دكلدر .

(سلیمان پاشا)

سلطان اورخانك اوغلی ودولتك ایكنجی صدر اعظمیدر .
روم ایلی‌یه ابتدا كچوب فتوحاته موفق اوله‌رق كلیبولیـده وفات ایلدی .

سلیمان پاشا نامنده كلان مشاهیر وزرا شونلردر :
خادم سلیمان پاشا قانونی دورنده یتشمش ۹۴۷ده صدارته كچمشدر .
ملاطیه‌لی سلیمان پاشا ۱۰۶۵ده صدر اعظم اولمشدر .
بوسنه‌لی سلیمان پاشا ۱۰۹۷ده صدارته كچدی .
آبازه سلیمان پاشا ۱۱۲٤ده صدراعظم وقپودان اولمشدر .

(سلیمان چلبی)

مولد شریف صاحبی مشهور سلیمان افندیدر .
امیر سلیمان زماننده مظهر التفـات اولمش ونظم ایتدیكی قصـهٔ مولود شریف الیوم بین الاسلام متداول ومتداٸر اولمسی خلوص قلبنه دال بولنمشدر .

(سلیمان شاه)

سلیمان بن قیا آل عثمانلی پادشاهلرینك جد اعلاسی اولان غازی ارطغرلك پدرلریدر .

قلعهٔ جعبر اوکنده نهر فراتده وفات ایتمکله مرقدی الآن مزار ترك دیو زیارتکاهدر .

(سلیم کرای)

قریم خانلرندن اوچ کشینك اسمیدر :

برنجیسی ١٠٨١:١٠٨٨ ایکنجیسی ١١٥٦ده اوچنجیسی ١١٧٨ و١١٨٤ و١١٩١ده اوچ دفعه خان نصب اولنمشدر .

(سلیم محمد پاشا)

بندرلی جری وجسور تهدیدینی ایقاعه قادر بر ذات اولوب یکیچریلرك الغاسی اثناسنده صدارته کتورلمش وحسن خدمتی دخی کورلمشدی .

(سنان آغا)

مشهور معمار سناندر .

عالملری خیران ایدن سلیمانیه جامعیله درتیوز قدر بیوك کوچك جامع مسجد کوپری وسائره وجوده کتورمش بر عثمانلی معماری اولوب ٩٩٦ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

(سنان پاشا)

سلطان محمد ثالث و مراد ثالث زمانلرنده بش دفعه صدارتده بولنمش ودیار یمنك فتوحاتنده عظیم خدمتی سبقت ایتمش اولان فاتح یمن سنان پاشادر .

ارناؤد جنسنه منسوب ایدی .

(سنان پاشا)

یاوز سلطان سلیمك منظوری اولمش اولان شجعان عصردن

صدر اعظم سنان پاشا ایران وعربستان سفرلرنده حسن خدمتی ابراز ایتمش ومصرده شهیدا ارتحال ایلمشدر .

《 سنان پاشا 》

اعاظم ادبای عثمانیه‌دن اولوب طرز جدید اوزره یازدیغی آثار ادبیه‌سی خیرتبخش ارباب عرفاندر .

ابوالفتح عصرنده رتبهٔ وزارتی احراز ایتمش وپادشاهك حفظ کتبنه مأمور اولمش ایدی .

《 سنبل سنان افندی 》

کبار مشایخدن وواضع طرقدن سنبلی طریقنك مؤسسی اولوب افضل زاده‌دن اخذ علوم ظاهریه ایتدکدن صکره طریق تصوفه دخول وچلبی خلیفه‌یه انتساب ایلدی .

شیخنك ارتحالنده وصیتی موجبنجه مصردن کلوب کریمه‌سی صفیه خاتونی تزوج ایله مصطفی پاشا درکاهنده فرش سجادهٔ ارشاد ایدرك ۹۳۶ده وفات ایلمشدر .

《 سیاوش پاشا 》

دور مراد خان ثالثده اوچ دفعه‌ده آلتی سنه ایکی آی صدارتده بولنمش اولان اعاظم وزرادن اولوب ایلك صدارتی ۱۰۹۰ ایکنجیسی ۱۰۹٤ اوچنجیسی ۱۰۹۷ سنه‌لرنده‌در .

مشارالیه شرف صهریته دخی نائل اولمش ایدی .

《 سیاوش پاشا 》

جلالی آبازه‌پاشای مشهورك کوله‌سی اولوب سوق قدرله سلحدار شهریاری وقپودان دریا اولدقدن صکره اوّلا ۱۰٦۱ وثانیاً ۱۰٦٦ ده ایکی کره صدارته کچمشدر .

عقل و دراتی وار ایسه‌ده مساوئ اخلاق ایله اشتهار ایتمشدر .
دفتردار زاده محمد پاشا کبی بر مثال علم وعرفان اولان ذاتی قتل ایتدیکی کون کندیسی دخی وفات ایدرك ایکی جنازه‌نك بر مصلا طاشنده برلشمسی غرائب تصادفاتدندر .

《 سیاوش پاشا 》

سلطان محمد رابع دورینك اواخرنده اردودن سلیمان پاشانك فراری اوزرینه نیشده صدارته کچمشدر .
عن اصل کوپریلیلرك کوله‌سی ایکن مؤخراً آنلره داماد اولمش ویکیچریلرك طغیانی کونی یوزکون صدارتدن صکره تلف اولوب کیتمشدر .

سیدی رئیس

عثمانلو بحریوننده ومشاهیر ریاضیوندن برذات درایتسمات اولوب غلطه‌لی سیدی علی رئیس دینمکله مشهوردر .
پیری رئیسك قتلی اوزرینه سیدی رئیس سویش دونماسنه قوماندان تعیین اولنه‌رق عمان سواحلنه مسلط اولان پورتکیز دونماسنی تنکیل ایچون ٩٦١ تاریخنده بحر محیطه چیقمش وهرمز بوغازی آچیقلرنده دشمنك قوتلی بر دونماسیله چارپیشه‌رق کرك محاربادن وکرك فورطنه‌لردن کمیلرك قسم عظیمی محو اولوب برقاچ پارچه سفینه ایله کجرات ساحلنه یناشمش ایدی .
برمدت کجرات شاهی سلطان احمدك یاننده بولندقدن وسفائن باقیه‌سنی مشارالیهه امانت براقدقدن صکره هندستان افغانستان ماوراءالنهرین خراسان آذربایجاندن طولاشوب درسعادته عودت وجرمی عفوایله تقاعدی اجرا اولندی . ٩٧٠ ده درسعادتده ارتحال ایلدی .
غایت زنکیر وکرم وسخاوتله مشهور اولوب ومرآت کائنات

مرآت الممالك كبی اولو كتابلر يازمش وبونلری دفعاتله اوروپالیلر بالترجمه باصمشلر ايدی .

شعری دخی اولوب كاتبی تخلص ايدرذی .

حرف الشين

﴿ شانی ﴾

ابو السعود مرحومك طلابندن مظهر جذبهٔ رحمان بر شاعر غرابتنشانك اسمی در .

﴿ شانی ﴾

اصحاب تيماردن هزلياته مائل بر شاعر ايدی .

﴿ شانی زاده ﴾

سلطان محمود ثانی دورنده يتشمش علمادن محمد عطاءالله افنديدر . بوذات اكثر علوم وفنونده بالخاصه علم طب وهيئت وهندسه‌ده فوق العاده ماهر ايدی .

عاصم مرحومدن صكره وقعه نويس اوله‌رق ايكی جلددن عبارت اولان تاريخی پك مكمل اوله‌رق يازمشدر .

غايت كوزل يازلمش برده جسيم تشريحی واردر .

تيره‌ده وفات ايدرك اوراده دفن اولنمشدر .

﴿ شاه سلطان ﴾

سلاطين عفتقرين عثمانيه‌دن ياوز سلطان سليمك كريمه‌لری اولوب لطفی پاشانك حرمی اولديغی حالده حسن امتزاج ايده‌مه‌مكله بينلرنده مفارقت حاصل اولمشدی .

(شاهی)

ادبا وشعرای عثمانیه‌دن نشانجی رئیس الکتاب توقیعی مصر دفتردارلقلرنده بولنمش اولان اوقجی‌زاده‌نك مخلصی‌در .

(شاهین علی پاشا)

١١٩٩ ده صدارته کچوب موخراً برچوق والیلکلرده واسماعیل سرعسکرلکنده بولنان ذاتدر .

موخراً وزارتی رفع اولنه‌رق کلیبولیده ارتحال ایلدی .

(شاهینکرای)

قریم خانلرینك خاتمه‌سی اولوب طوپال احمدکرایك اوغلی ایدی. بوذات خفیف المشرب اجدادینك فکر حمیتپرورپسندن محروم اولوب حرکات طفلانه وخود سرانه‌سی قریمك روسیه‌یه قاپدیرلمسنه سبب اولدیسه‌ده کندیسیده ردوسده جزاسنی بولدی .

(شریف افندی)

شیخ الاسلام اسعد زاده در .

١١٩٢ و ١٢٠٣ تاریخلرنده ایکی دفعه مقام قپودانی‌یی احراز ایتمشدر . علم وفضلی واوچ لسانده شعری واردر .

١٢٠٤ تاریخنده ارتحال ایلدی .

(شکرجی زاده)

مشهور خطاطلردن اولوب احمد ثالث دورنده شیخ حمداللهك مصحفنی استنساخ ایتمك اوزره مدینهٔ منوره‌یه کوندرلمش وبر موجب اراده کلام قدیم ایله برده دلائل یازوب کتورمشدر .

١١٦٦ ده ارتحال ایلدی .

(شمسی پاشا)

دور قانونی وزراسندن وپادشاه مشارالیهك منظور التفاتی اولان وزرادن اولوب سلیم ثانی ومراد ثالث دور سلطنتلرنده فوق العاده اکتساب نفوذ ایتمش ومصاحب خاصلق مقامنده بولنمش ایدی .

منزل احمدلو نسلندن اولوب خالد بن ولیده ادعای انتساب ایدرمش شو بیت بو ادعاسنی مؤیددر :

شمسی اولسم نوله جهانده فرید
جد پاکمدر خالد ابن الولید

بو آدم تاریخده پك فنا بر اسم براقمش وصقوللی مرحومه دائما معترض بولنور ایدی .

اسکدارده آیازمه نام محلده لب دریاده‌کی جامع ومدرسه قربنده مدفوندر .

(شناسی)

عصر اخیرده یتشمش مشاهیر ادبای عثمانیه‌دن اولوب طوپخانه سمتنده طوغمش واوائل حالده طوپخانه قلمنه دوام ایتدیکی حالده موخراً اوروپایه کیدرك فنون جدیده‌یی بعد التحصیل درسعادته کلمش ایدی .

مومی الیه ادبیات جدیده‌نك موجدی اولوب کتابتك طرز عتیقنی اصول جدیده‌یه تحویله صرف غیرت ایتمش ایدی .

کنج یاشنده ایکن ١٢٨٨ ده وفات ایتمشدر .

(شهباز کرای)

قریم خانلرندن ارسلان کرایك اوغلی اولوب قریمده سرعسکر.

لكده بولندقدن صكره درسعادتده برمدت اقامت ايتمش و ۱۲۰۱ ده قريم خانى نصب وتعيين اولنمش ايدى .

خانلغى محاربه زماننه تصادف ايتديكندن سرحدده خيلى ايش كورمش وياشى دخى ضبط ايتمش ايسه‌ده امداد آله‌مديغندن بالضرور بندره چكلدى .

(شيخى)

مشيخت اسلاميه‌يه واصل اولان اعظم علمادن بر ذات اولوب اسمى عبدالقادر در . مؤيد زاده وابوالسعود افندى‌يه دخى قرابتى وار ايدى .

چيوى زاده‌دن صكره مقام قپودانى‌يه كچوب ايكى سنه صكره ۹۹۷ ده عزل اولنمشدر .

(شيرى)

صدر اعظم هرسك زاده احمد پاشانك اوغلى اولوب ياوز سلطان سليم طرفندن سرايه آلنه‌رق حرم همايونده تربيه اولنمش وبعده طشره‌يه اخراج قلنه‌رق بعض مناصبدن صكره متقاعداً مصرده ارتحال ايلمشدر .

حرف الصاد

﴿ صابری ﴾

حلبده یتشمش قناعتکاران شعرادن بر ذات اولوب تاقیه‌جیلکله مجنور ایدی .

﴿ صاحب افندی ﴾

سلطان محمود اوّل دورینك مقتدر شیخ الاسلاملرندن اولوب پیری زاده نامیله متعارفدر .

درکاه عالی یکیچریلرندن پیری آغانك اوغلی اولوب ۱۱۵۸ ده مقام فتوایی احراز ایتمش و برسنه اون بر آی بش کون مقام مشیختده بولنمشدر .

ابن خلدون مقدمه‌سنی صاحب ترجمه ترجمه ایتمش ایدی بعض آثاری دخی واردر .

﴿ صاری عبدالله افندی ﴾

قیصریه‌لی خلیل پاشا برادرینك دامادی اولان سید محمد افندینك اوغلی اولوب خلیل پاشا دائره‌سنده پرورشیاب اولمش ومشار الیهك شرق سردارلغنده تذکره‌جیلك ورئیس الکتابلق وموخراً رکاب همایون رئیسلکی کبی مناصب دیوانیه‌ده بولندقدن وبغداد سفرینه دخی کیتدکدن صکره ترك مشاغل و توبه ایله زهد وتقوا واختیار کوشهٔ انزوایه راغب وسالك اولمشدر مثنوی شریفی شرح ایتمکله شارح مثنوی نامیله متعارف اولوب جوهره ثمرات الفؤاد نصیحة الملوك دره عنوانلی آثار عارفانه‌سی واردر .

﴿ صافی ﴾

فاتح مرحوم دائره‌سنده پرورشیاب اوله‌رق بایزید عصرنده رتبهٔ وزارتی احراز ایدن جزری قاسمپاشانك مخلصی‌در .

مشار الیه سلانیکده متقاعداً ارتحال ایلمشدر .

طبیعت شعریه‌سی واردر شو بیت جملهٔ اشعارندندر .

خط دلبر کبی آخر چون کلورمش یازیلان
صافیا آینهٔ دلده غبار اولمق نه‌دن

﴿ صافیٔ اسکداری ﴾

عصرمزك مقتدر شاعرلرندن اسکدارلی صافی‌بك ١٢٧٨ تاریخنده کردستان دفترداری امین نزهت افندی مرحومك صلبندن دنیایه کلمش و تحصیل ابتدائیسنی مکاتب موجوده‌ده اکمال ایتدکدن صکره اتمام معلومات ایچون فضلای عصردن علوم عربیه وادبیه‌یی اوکرنمشدر .

بر آرالق مأموریت ایله طرابلس غربه کیدرك درت سنه اول بلده‌ده بولنمش آنجق خسته‌لغی سببیله بالاستعفا درسعادته کله‌رك منزویانه بر عمر سورمکه باشلامشدر .

شعرده‌کی قدر قناعت مسلکنده دخی بر متانت خارق العاده‌یه مالك اولدیغندن لاابالیانه بر حیاتی هر شیئه ترجیح ایدر .

جدال سعدی بامدعی نامیله کلستان سعدیده‌کی بر حکایهٔ حکمت آمیزی غایت سلیس بر صورتده سلك نظمه چکمش و حضرت فاروقك اسلامیتی قصه‌سنی دخی رنکین بر طرزده نظم ایلمشدر .

لسان فارسی‌یه مراقی اولدیغندن فارسی‌یه دائر بر قاچ پارچه آثاری دخی واردر .

آتیده‌کی بیتلر جملهٔ آثار شعریه‌سندندر :

قارشومزدن بنه سیر ایله او آفت کچیور
رفته رفته صانیرم عهد ملاحت کچیور
میل رفتارینی کورمك نه بیوك فرصتدر
ای کوکل غفلتی ترك ایله که فرصت کچیور

انتظار زمان کل چکرم
کل زماننده جام مل چکرم
چکمسهم کل زمانی جام ملی
یار واغیاره قارشی ذل چکرم
بنده بیلمم کوکل کیمی چکییور
کیمه بیلمم که بن کوکل چکرم

جان ویردیکم ایفای عهود ایتمك ایچوندر
محو اولدیغم اثبات وجود ایتمك ایچوندر
کوزلر رخ جانانه نکاه ایتمکه مأمور
سرلر قدم یاره سجود ایتمك ایچوندر

کعبه‌یه خطاب

السلام ای بیت معمور زمین
التحیات ای مطاف مؤمنین

سنسك ای بیت خدای لامکان
دائراً مادار بر دار الامان

بیك صنم تعلیق اولنسه با مکه
کعبه‌سك بتخانه دیمز نامکه

بتپرستان ایلسون وارسون سجود
مؤمنین اصنامکه ویرمز وجود

ایله ابراز متانت ای بنا
مشرکیندن پرده پوش اول دائما

بر کون ای بیت حرام نیك نام
آنلره الله سنی ایلر حرام

مؤمنینه بر پناه ایلر سنی
محترم بر قبله کاه ایلر سنی

(اسلام عمر) نام اثرندن :

چونکه ناشی پیمبر مدنی
باشلادی دینه دعوته علنی
مسلمان اولدیلر برر ایکیشر
مکه ساکنلری اوتوز بو قدر
پرتو آلدقچه بویله دین مبین
جدت ایلردی جمله دشمن دین

الخ .

وینه مذکور اثردن :

کعبه‌دن ندا

یا رسول الله سنك وحدتسرای خاصکم
یادکارم جد عالیشانك ابراهیمدن
یا رسول الله بنی دست کرم پیوستکه
کیمسه‌نك یوق حقی اعراض ایتمکه تسلیمدن

(صالح افندی)

سلطان مصطفی خان ثالث دورنده مقام مشیخته کچن علمادن اولوب شیخ الاسلام یکیشهرلی عبدالله افندی‌یه داماد اولمش ایدی .

١١٧١ ده مقام فتوایه کچوب بر بچق سنه صکره بعد العزل ١١٧٥ ده ارتحال دار بقا ایلدی .

(صالح پاشا)

محمود ثانی دورینک صدراعظملرندن ازمیرلی برذات اولوب بندرلی علی پاشایه قائممقام ومشارالیهك عزلنده خلفی اولمش ایدی .

(صالح رئیس)

امرای بحریهٔ عثمانیه‌دن کمیجیلکده فوق العاده ماهر برذات اولوب بارباروسك شاکردانندن ایدی .

قانونی دورنده پك بیوك یرارلقی کورلمشدر .

(صالح زاده)

بوعنوان ایله دولت علیه‌ده ایکی شیخ الاسلام کلمشدر : برنجیسی ١١٨٩ده مقام فتوایه کچوب اون یدی ماه امور مشیختی اداره ایتمش اولان امین افندی ایکنجیسی سلطان مصطفی خان رابعله محمود ثانی دورلرنده ایکی دفعه شیخ الاسلام اولان احمد اسعد افندیدر .

(صانعی)

عطا زاده دینمکله مشهور برشاعر اولوب طب وکیمیایه دخی مراقی وار ایدی .

(صائب)

شعرادن محمد صائب افندی اون ایکنجی عصر اوائلنده یتشمش وبعض مکاتبده معلملك ایتدکدن صکره کثرت عشرته انهماکی سبب محو حیاتی اولمش ایدی .

(صبحی)

شعرا ومورخین عثمانیه‌دن اولوب محمود اول عصرنده وقعه نویسلك ایتمش ومناصب دیوانیه‌نك برخیلیسنی احراز ایلمشدر .

سامی وشاکرك مشترکاً یازدقلری تاریخی جمع واکمال ایلمشدر .

(صبحی پاشا)

وزرای سلطنت سنیه‌دن عبدالرحمن سامی پاشا زاده اولوب کنجلکنده پدریله مصرده بولنمش و درسعادته کلدکده مجلس معارف ومجلس والا اعضالغنده و بعض ولایات والیلکلرنده بولندقدن صکره اوقاف ناظری ایکن ارتحال ایلمشدر .

(صبرئ شاکر)

نفعی ایله معاصر پك مقتدر بر شاعر اولوب زمانه کوره قصائدی امثالسز عد ایدیلور .

(صدقی)

عثمانلی شاعره‌لرندن امة‌الله خانمدر .

(صدقی زاده احمد رشید افندی)

١٢٣٨ تاریخنده شیخ‌الاسلام‌اولوب اونبر آی بومقامده بولندقدن صکره ١٢٥٠ ده وفات ایتمشدر .

(صفا کرای خان)

قریم‌خانلرندن نورالدین صفا کرایك اوغلی‌اولوب ١١٠٣ تاریخنده طرف‌دولتدن قریمه نصب اولنمش واون آی مأموریتدن صکره انفصال ایدرك قرین آباد قصبه‌سنده ارتحال ایلمشدر .

(صفائی)

شعرای عثمانیه‌دن مصطفی صفائی افندی‌در .

باب عالیدن نشأت ایدرك دفتر امانته وصره‌سیله مراتب دیوانیه‌یی قطع ایله شهر ثانی دفترداری اولمش و١١٩٦ده وفات ایتمشدر . تذکرهٔ شعراسی واردر .

(صفوت پاشا)

متأخرین وزرای دولتدن اولوب دفعات ایله خارجیه نظارتی صدارت مستشارلغی معارف نظارتی دول اجنبیه ایله وقوعه کلان مجالس وقومسیونلرده وسفارتلرده بولندقدن صکره ١٢٩٥ تاریخنده خارجیه نظارتی کماکان عهده‌سنده قالمق اوزره مسند صدارته ارتقا ایلدی .

١٣٠١ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

(صمانی زاده)

اوچ دفعه مسند فتوایی احراز ایتمش اولان متورعین علمای کرامدن بر ذات اولوب استانبول پایه‌لولرندن حسین افندی زاده‌در .

ایلك مشیختی ١٢١٥ ایکنجیسی ١٢٢٢ اوچنجیسی ١٢٢٥ تاریخلرنده‌در .

ایکنجی دفعه‌سنده یالکز برکون قالمش ایدی .

(صنع‌الله افندی)

سلطان محمد ثالث و احمد اوّل دورلرنده درت دفعه مقام معلای مشیخت اسلامیه‌یی احراز ایتمش اولان جعفر زاده صنع‌الله افندیدر.

ابوالسعود افندیدن ملازم اولدقدن صکره دورمدارس ایله ١٠٠٠ده استانبول قاضیسی ١٠٠١ده روم ایلی قاضیعسکری و١٠٠٨ده خواجه سعدالدین افندیدن صکره مشیخته کچدی .

١٠١١ده ثانیاً ١٠١٣ ده ثالثاً ١٠١٥ اواخرنده دردنجی دفعه امور فتوایی درعهده ایتمشدر .

(صنعی زاده)

قضاتدن قره صنع‌الله افندینك اوغلی اولوب سلطان محمد رابع

دورنده ١٠٧٢ ده شیخ‌الاسلام اولمش و١٠٧٣ ده عزل ایله ٨٣ ده ارتحال ایتمشدر .

《 صنعی 》

بواسمده شعرادن بر خیلی ذوات اولوب اك مشهوری بایزید ثانی دورنده بولنمش وشهزاده محمودك دیوان کاتبی اولمش ایدی .

《 صوفی بایزید 》

بایزید ماده‌سنه مراجعت اولنه .

《 صوفی محمد پاشا 》

محمدپاشا ومولوی محمد پاشا دیمکله‌معروف واواخر سلطنت‌سلطان ابراهیم خانیده صدارتده بولنمش اولان ذاتدر .

مشارالیه دفتردار باقی‌پاشانك کتخداسی اولوب پاشانك وفاتندن صکره بعض خدمات دولتده استخدام وبراز صکره یکیچری آغالغیله بنام اولمش ایدی .

قره مصطفی پاشا عصرنده مدت مدیده دفترداراق ایدوب بعده عزل اولندیغنده یکی قپوده‌کی بغچه‌سنده نیجه زمان عزلت وانزوایی اختیار ویکی قپوده مولویخانه‌یه دوام ایتمکله صوفی محمد پاشا ومولوی محمد پاشا نامیله مشتهر اولدی .

صاحب ترجمه‌نك پیرلکنه وصوفیلکنه اکابر دولتك اعتقاد تامی بولنمغله‌مسندصدارته کتورلدیسه‌ده امیداولنان درجه‌ده‌خدمتی مشاهده اولنمامقله معلقره‌ده دارآخرته کیتدی .
سنی سکسانی متجاوز ایدی .

صوفیلك یوزندن نیجه مکاره ومظالمی ارتکاب ایدر ایدی .

﴿ صويولجى زاده ﴾

اسمى عمر افنديدر .

مشاهير خطاطيندن اولوب يوز قدر انعام يازمشدر .

١٠٩٧ده ارتحال ايلدى .

حرف الطاء

﴿ طاشكوپرى زاده ﴾

اعاظم علماء عثمانيه ومشاهير مؤلفين كرامدن عصام الدين ابو الخير احمد بن مصطفى افندى ٩٠١ تاريخنده بروسه‌ده تولد ايله درسعادتده تحصيل ايتمش وداخل طريق اوله‌رق ادرنه و درسعادت مدارسنده دور ايلمش ايدى .

استانبول قاضيسى اولدقدن صكره كوزلرينه عمى طارى اوله‌رق اختيار تقاعد ايتمكله تأليف وتصنيف ايله امرار حيات ايدرك ٩٦٨ده ٦٩ ياشنده داربقايه رحلت ايلمشدر .

تصانيف وتأليفات معتبره‌سى اولوب شقايق النعمانيه مفتاح السعاده ويا موضوعات العلوم ايله تاريخ كبير ودرس كتابلرينه متعدد شرح وحاشيه‌لرى واردر .

﴿ طالب افندى ﴾

ازمنهٔ متأخره شعراسندن برذات اولوب محمود ثانى حضرتلرينك منظور التفاتى اولمشلر ايدى .

﴿ طالعى ﴾

سلطان سليمان شهزاده‌سى سلطان محمدك دفترداري اولوب مؤخراً

یکیچری افندیسی اولمش ویاوز سلطان سلیمك معیتنده دخی بولنمش ایدی .

منزولاً ارتحال ایلدی .

(طاهر پاشا)

چنكال اوغلی دیمکله مشهور شجعان وزرادن بر ذات اولوب بر مدت قپودان پاشالق ایتمش وشهرت سیاست ایله اشتهار ایلمش‌ایدی.

بوسنه والیلکنده حسن خدمتی کورلمش و اصلاحات اجرا ایلمشدی .

(طرخونجی احمد پاشا)

احمد پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

(طورسون فقیه)

دولت عثمانیه‌نك دور اولنده بولنمش مشاهیر علمادن بر ذات اولوب شیخ اده‌بالینك‌داماد وشاکردی وعثمان‌غازینك باجناحی ایدی.

ایلك خطبهٔ استقلالی مشارالیه اوقومشدی .

(طوسیوی رشید افندی)

دور سلطان محمود ثانیده بولنمش مشاهیر علما و قضاتدن اولوب طوسیه اشرافندن وعلمای محلیه‌دن محمد افندینك اوغلی ایدی .

برچوق‌قضالرده نیابتده بولندقدن‌صکره درسعادته کلوب‌اسکدارده احسانیه محله‌سنده‌کی خانه‌سنده برقاچ سنه‌لر اقامتدن صکره لاجل‌الحج اوغلی نزهت افندی ایله برلکده حجازه عزیمت و ١٢٥٨ تاریخنده مصر نادرةالعصرده مطعوناً ارتحال داربقا ایلدی .

طبعیت شعریه‌سی دخی وار ایدی .

صاحب ترجمه محرر فقیرك پدری نزهت افندینك پدرلریدر .

(طيار پاشا)

نصوح پاشا كتخداسى مصطفى پاشا زاده‌در .

بدايت حالنده صربان محاربانده يارارلق كوسترمش اولديغندن طيار لقبنى آلمش و بر آرالق دياربكر محافظى دخى اولمش ايدى .

بغدادك فتحى سنه‌سى بيرام پاشانك ارتحاليله صدارته كچوب محاصرهٔ بغداده ابراز شجاعت وجسارت ايدرك شهرك فتحى قوهٔ قريبه‌يه كلمشكن بر قورشون دانه‌سيله عازم مرتبهٔ شهادت اولدى (١٠٤٨) .

(طيار پاشا)

بطال پاشانك اوغلى اولوب ١٢٠٥ ده اسارتله روسيه‌يه كيتمش وبعدالخلاص ١٢١٥ده رتبهٔ وزارتله طربزون واليسى اولمش ايدى .

بر خصوصدن طولايى حقنده فرمان قضا جريان شهريارى صدور ايتديكندن قريمه قاچمش و ١٢٢٢ ده صدارت قائممقاملغنى اختلاس ايتمش ايسه‌ده مركوز طينتى اولمش خيانت محميلرنجه دخى واصل درجهٔ بداهت اولمغله حاجى اوغلى پازارنده جزاى سزاسى ترتيب اولنمشدر .

حرف العين

﴿ عارف ﴾

سلطان سليمان قانونينك شهنامه‌جيسى فتح‌الله عجمى اولوب ابراهيم كلشنينك كريمه زاده‌سى ايدى .

﴿ عارف افندى ﴾

بكخان سلطان كتخداسى ديمكله متعارف رئيس الكتاب عارف افنديدر . ١٢٢٨ ده ارتحال ايلدى .

﴿ عارف افندى ﴾

مشرب زاده حفيديدر .

١٢٧٠ تاريخنده شيخ الاسلام اولوب مكتب نوابى تأسيس ايلدى بش سنه مقام فتواده بولنمشدر .

﴿ عارف حكمت بك ﴾

بلغراد محافظى وزرادن رائف اسماعيل پاشازاده صدوردن عصمت بكك نجل نجيبى اولوب مناصب علميه‌يى صره‌سيله قطع ايتدكدن صكره ١٢٦٢ تاريخنده مكى‌زاده مصطفى عاصم افندى خلفلرى اوله‌رق شيخ الاسلام اولمش ويدى بچق سنه قدر كمال استقامت وكار كذارى ايله مقام فتوانى اداره ايدرك يتمش سنه‌سى حسب‌الايجاب مسند فتوادن انفصال ويتمش بشده ارتحال داربقا ايلدى .

نوح قيوسنده طريقه ناظر اجدادى قبرستاننده مدفوندر .

عالم ، شاعر ، اديب ، اهل پرور بر ذات ايدى . .

﴿ عارفى پاشا ﴾

عصرمز وزراسندن ٩٥ ده باش وكالت منصبنى احراز ايتمش اولان ذاتدر .

(عاشر افندی)

سلیم ثالث دورنده ١٢١٣ تاریخنه ١٥ تاریخندن قدر مقام فتوادە بولنمش اولان علمای عثمانیەدن برذات اولوب رئیس الکتاب مصطفی افندینك اوغلی ایدی .

بغچه قپوسنده خانەسی عرصەسنده کتبخانه وحجره ودار القراء بنا ایدوب کندیسیده مذکور کتبخانه ساحەسنده مدفوندر .

ارتحالی (١٢١٩) .

(عاشق پاشا)

عثمان غازی حضرتلرینك معیتنده بولنمش اولان مظنۀ کرامدن مخاص پاشانك اوغلی اولوب ارباب عرفان ومتصوفیندن ایدی .

عارفانه برمنظومەسی واردر .

(عاشق چلبی)

تذکرۀ شعرا مؤلفی قدمای شعرای عثمانیەدن وعلمای کرامدن یر محمد بن سید علی اصالت ونجابت ایله موصوف برخاندانه منسوب ولوب ٩٢٦ ده درسعادتده طوغمش وعلوم وفنونی درسعادتده تحصیل یله بعض قضالر نیابتنده بولندقدن صکره تذکرة الشعرا وذیل شقایقی قامات عالیەیه تقدیم ایله قید حیات شرطیله اسکوب قضاسنه نائل ولمش ایدی .

آثار ادبیەسی واردر .

طاش کوپری زادەیه معاصر ایدی .

((مکی زاده) عاصم مصطفی افندی)

عبد الحمید اول وسلیم ثالث حضرتلری دورلرنده ایکی دفعه مسند شیختی احراز ایدن مکی محمد افندینك مخدومی اولوب ١١٧٧ تاریخنده

تولد ایدرك ١٢٣٣ و ٣٩ و ٤٨ تاریخلرنده اوچ دفعه‌ده اون یدی ییل مقام معلای فتواده بولنمش اولان علمای عثمانیه‌دن خلوق فقراپرور بر ذات ایدی .

ثروت وغناسی حددن افزون اولوب قپوسی اصحاب ضرورته کشاده ایدی ١٢٦٢ تاریخنده یتمش بش یاشنده بالارتحال فاتحده پدری یاننده مدفوندر .

(عاصم افندی)

مترجم قاموس عینتابی احمد عاصم افندی علمای محلیه‌دن تحصیل علوم ایتدکدن صکره درسعادته کله‌رك طریقه داخل وسلانیك مولویتنه نائل اولمش ایدی .

بر آرالق وقعه نویس دولت اولوب مشهور تاریخ عاصمی یازمشدر .
قاموس وبرهانی ترجمه وسائر آثار معتبره دخی وجوده کتورمشدر .
نوح قپوسی قبرستاننده صفهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .
شعره دخی مراقی اولوب شو بیت آثار شعریه‌سندندر :

نیجه بر خدمت مخلوق ایله مشغول اوله‌لم
سائل حق اوله‌لم نائل مسئول اوله‌لم
بزده صورت ویره‌لم کندیمزه قابل ایسه
واره‌لم اهل صفا بزمنه مقبول اوله‌لم
قالمه‌دن خاك مذلتده همان ای عاصم
عازم سوی سما سای ستانبول اوله‌لم

(عاطف)

محمود خان اوّل دورنده دفعات ثلثه‌ده شق اول دفترداراغنده بولنمش اولان شعرا وادبای عثمانیه‌دن در .

شیخ وفا قربنده بر دار الکتبی وار در .

《 عاکف پاشا 》

اعظم شعرا وادبای عثمانیه‌دن تبصره صاحبی مشهور عاکف پاشادر .

بر مدت جبار زاده سلیمان بکك کتابتنده بولنوب مؤخراً باب عالی‌یه داخل واورادن صره‌سیله قطع مراتب ایدرك رئیس الکتاب اولمش ایدی .

١٢٥١ تاریخنده رئیس الکتاب مسندینك لغویله بارتبهٔ وزارت خارجیه نظارتنه تعیین قلنمشدر .

ایشته دولتمزده برنجی خارجیه ناظری مشار الیه عاکف پاشادر .

خارجیه نظارتندن صکره بر آرالق پرتو پاشا یرینه داخلیه نظارتنه کچمش ایسه‌ده بالآخره عزل اولنوب ٦٣ تاریخنده حجازدن عودتده اسکندریه‌ده ارتحال ایلمشدر .

انشای سلیس طرز افاده‌سی اصول جدیده اوزره اولوب شمدیکی کتابت عثمانیه‌نك مؤسسلرندن معدود در .

《 عالی پاشا 》

متأخرین وزرای سلطنت سنیه‌دن ومشاهیر سیاسیوندن محمد امین عالی پاشا مصر چارشولی رضا افندی نامنده برینك اوغلی اولوب ١٢٣٠ تاریخنده درسعادتده طوغمش وعلوم ابتدائیه‌یی بعد التحصیل باب عالی‌یه داخل اوله‌رق عقل ودرایت وفطانتی جهتیله اولیای امورك مظهر توجهی اولدیغندن سفارت کتابتیله ویانه ولوندره‌یه عزیمت وخارجیه مستشارلغی ولوندره وپارس سفارتلرینه تعیین

اولنه‌رق یدی دفعه خارجیه نظارتنی وبش دفعه صدارتی احراز وبعض ولایات شاهانه‌ده والیلکده بولنمشدر .
اواخر عمرنده صدارت وخارجیه نظارتی دخی عهده‌لرنده ایدی .
١٢٨٨ تاریخنده وفات ایتمشدر .

﴿ عباس پاشا ﴾

مصر والیلرینك اوچنجیسی اولوب ابراهیم پاشادن صکره جدی محمد علی پاشانك حال حیاتنده ١٢٦٥ تاریخنده مصره والی تعیین بیورلمش و ٧٠ تاریخنده ارتحال ایلمشدر .

﴿ عبد الحق ملا ﴾

سلطان محمود وعبد المجید خان حضراتی زمان سلطنتلرنده اوچ دفعه سر اطبای سلطانی اولمش اولان اعلم علمادندر .
حکیم باشی خیر الله افندینك تورونی اولوب مجلس معارف اعضالغنده مکتب طبیه نظارتنده ریاست علماده دخی بولنمشدر .

﴿ عبد الحمید خان اول ﴾

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك یکرمی یدنجی پادشاهی اولوب سلطان احمد ثالثك اوغلیدر .
١١٣٧ تاریخنده دنیایه کلوب ١١٨٧ ده برادرلری مصطفی خان ثالثدن صکره زینت بخش سریر سلطنت اولمش و ١٢٠٣ تاریخنده ارتحال دار نعیم بیورمشدر بدایت سلطنتلری روسیه ایله محاربه زمانی اولمغله غوائل داخلیه دخی بوكا انضمام ایدرك قینارجه معاهده‌سی امضالنمش وروسیه‌لونك دسایسی بالآخره قریمك ترکنی موجب اولمشدر .
لوند اشقیاسیله سوریه‌لی طاهر عمرك حدلری بیلدیرلدکدن صکره ١٢٠٠ تاریخنده روسیه‌یه تکرار اعلان حرب اولنمشدر .

غوائل متتابعه شهریار غیورك موجب تأثری اولمغله ١٢٠٣ تاریخنده ٦٦ یاشنده داربقایه رخلت بیوردیلر .

باغچه قپوسنده کائن حمیدیه تربه‌سی ومدرسه وکتبخانه وعمارت وسبیل ومکتب اثر بنالریدر .

﴿ عبد الرحیم افندی ﴾

سلطان ابراهیم خانك اواخر ایامنده ١٠٥٧ ده مسند مشیخته ارتقا ایتمش علمادن برذات اولوب عن اصل آطنه‌لیدر .

گنجلکنده درسعادته کلوب دور مدارسدن صکره استانبول قاضیسی و آناطولی و روم ایلی قاضیعسکری اولمش و مؤخراً تاریخ مذکورده مقام فتوایه اعتلا ایلمشدر .

طوغری سوزلو خاطر و کوکله باقماز صلابت دینیه‌سی بر کمال بر ذات ایدی . بلغرادده مدفوندر .

﴿ عبد الرحیم افندی ﴾

مشیخت اسلامیه‌ده بولنمش بر ذات اولوب منتش زاده دیمکله مشهوردر . ١١٢٧ ده شیخ الاسلام اولمش ایدی .

﴿ عبد الغنی النابلسی ﴾

کبار مشایخ قادریه ونقشبندیه‌دن عارف‌بالله بر ذات اولوب ١٠٥٠ ده دمشقده طوغمش ویکرمی یاشنده تدریس وتألیفه ابتدار ایدرك یوزی متجاوز کتب ورسائل یازمش وبر آرالق مجاهده وعبادات ایله خانه قپانوب بالآخره ینه نشر علومه باشلامش ایدی .

١١٤٣ تاریخنده وفات ایتمشدر .

﴿ عبد الله افندی ﴾

١١٦٨ تاریخنده مقام فتوایه ارتقا و ١١٧٤ ده یوز یاشنده ارتحال داربقا ایتمش اولان عبدالله وصاف افندیدر .

﴿ عبدالله افندی ﴾

احمد خان ثالث دورنده ۱۱۳۰ : ۱۱٤۳ تاریخنـده ۱۳ سـنه مشیخت اسلامیه‌ده بولنمش وبعد العزل جانب حجازه دخی کیتمشدر.
بو ذاته یکی شهرلی عبدالله افندی دیرلر.
دری زاده عبـدالله افندی دخی ۱۲۲۵ و ۲۷ تاریخلرنده ایکی دفعه مشیخته کچمشدر.

عبدالمجید خان

ابن محمود خان ثانی بن عبـد الحمید خان اوّل دولتمزك اوتوز برنجی پادشاه جلیل الشـانی اولوب ۱۲۳۷ تاریخنده کهواره زیب شهود و ۱۲۵۵ ده پدر جنتمقرلری سـلطان محمود خانك وفاتنـده تخت علی بخت عثمانی‌یه قعود بیورمشلر در.
شهریار مشار الیه سـلطان محمود خانه خیر الخلف ودولت ابد مدتمزه مدار شان وشرف اولان اعظم حکمداران جهاندندر.
اون یدی یاشنده تخته چیقدقلری حالده متصف اولدقلری شدت ذکا ودرایت خارق العاده سایه‌سنده یکرمی ایکی ییل دولتی حکیمانه اداره وپدرینك قوردیغی اساس ترقیاتی حقیله اکمال ایتدیلر. رعایا وبرایا حقنده عدل ومرحمت کوسترەرك دولتك مادی ومعنوی اقتدارینی یرینه کتورمکه موفق اولمشلردر.
جلوسنك ایکنجی سـنه‌سی صدر اعظم مصطفی رشید پاشـا جمله مواجهه‌سـنده کلخانه‌ده بر خط همایون قرائت ایلیوب بونده مسـلم وغیر مسلم تبعهٔ شاهانه‌نك نظر قانونده مسـاوی اولدیغی وهر کسك مال وجاننك امین بولندیغی اعلان قلنمش ایدی.
مؤخراً دولتك هر جهتنك تنظیم اداره‌سنه، ویرکو وعسـکری

نظاملرینك اصلاح وتنسیقنه، معارفك ترقیسنه حصر دقت اولنه‌رق ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك اعمارینی موجب اوله‌جق شیلرك اجراسنه همت اولنمشدر .

خارجاً دخی بر مسئلهٔ مهمه حالنی اکتساب ایتمش اولان مصر ایشلری دول متفقه‌نك مادی ومعنوی معاونتلریله محمد علی پاشانك دائرهٔ عبودیته ارجاعی ومصرك دولته تابع بر خدیویت هیئتنده اداره‌سی صورتیله تسویه‌پذیر اوله‌رق تابع ایله متبوع مفخمی آراسنده‌کی مباینت برطرف ایدلمشدر .

مسئلهٔ مصریه بو وجهله بتدکدن صکره اکمال ترقیات داخلیه وتزیید قوای حربیه‌یه جداً دوام اولنوب دولتمز بر دولت قویه ومنتظمه هیئتنه کرمکله اصدقای دولتك یوزی کولمکه باشلادی .

دولتك هر جهتدن باشلادیغی اصلاحات وترقیات روسیه‌لونك نظردقتنی جلب ایتمکله یکیدن برغائله چیقارمق اوزره قدس مسئله‌سنی اورته‌یه قویمش واورتودوقس کلیساسنه ویریلان امتیازك توسیعنی طلب ایتمش وترویج مقصد ایچون پرنس منچیقوفی مرخص صفتیله درسعادته کوندرمش ایدی .

روسیه‌لونك مطالب غیر محقه‌سی باب عالی طرفندن رد اولنمغله پرنس منچیقوف عودت ایدر ایتمز روسیه اردولری پروت نهرینی مرور ایدرك مملکتی اشغال ایتمکه باشلادی .

بونك اوزرینه ١٢٦٩ تاریخنده روسیه‌یه اعلان حرب اولنه‌رق سردار عمر پاشا قلفات واولتانیجه محاربه‌لرینی قزاندی وعسکرمز افلاق یاقه‌سنه کچدی .

شهید موسی پاشا اون بیك عسکرله سلستره‌ده دشمنك سکسان

بيك كشيسنى رجعته مجبور ايدرك هر يرده عساكر عثمانيه‌نك موفقيتى كوزه چارپمغه باشلادى آنجق سينوبده بولنان خفيف دونمامز روسيه‌لونك بغتةً باصدرمسيله يانمش ايدى بونك اوزرينه اوته‌دنبرو روسيه‌لونك اوروپاده تجبر وتحكمى عليهنده بولنان انكلتره وفرانسه وساردنيا دولتلرى ايشه مداخله ايدرك دولت عليه ايله تدافعى وتعرضى بر اتفاق عقدايدرك دونمالرى فوج فوج استانبول بوغازينه وارد اولدى.

اوستريا دولتى مملكتنى روسيه استيلاسنه قارشو مدافعه ومحافظه‌يى درعهده ايتمكله دارالحربك قريم شبه جزيره‌سى اولمق مقتضى كورنمكله طونه اردوسى ايله دول متفقه‌نك ٢٠٠ بيك عسكرى قريم شبه جزيره‌سنى اشغال ايتديلر . شبه جزيره‌نك الك متين قلعه‌لرى ضبط ايدلدى عسكرمزك شجاعت وستايشى عالمك دلنده مذكور اولمغه باشلادى .

غوغا آناطوليده دخى شدت پيدا ايتمش اولمغله روسلر بيكلرجه تلفات مقابلنده ضبط ايده‌بيلديلر نهايت اوروپاليلرك توسطى اوزرينه سيواستپولك روسيه وقارصك دولت عليه‌يه اعاده‌سى وبسارابيه‌نك روسيه‌دن اخذيله مملكتينه الحاقى ودولتك بوغازلر حقنده‌كى حاكميتى وبحر سياهده هيچ بر دولتك حرب كميسنك بولنماسى ودولتك تماميت ملكيه‌سنك تصديقى كبى شرطلرله مشهور پارس معاهده‌نامه‌سى عقد وامضا اولندى «١٢٧٣» .

براز صكره روسيه‌لونك تشويقيله قره‌طاغ و يونانستانده ظهوره كلان اغتشاش قوهٔ عثمانيه طرفندن برطرف اولندى . شام طرفنده درزى ومارونيلر بيننده‌كى باطردى اوروپا مداخله‌سنى موجب اوله‌جق درجه‌ده اهميت پيدا ايتدكده مشهور فؤاد پاشانك اعزاميله باتشديرلمشدر.

براز صکره سلطان ذیشان قرق یاشلرنده اولدیغی حالده سلطنتك یکرمی سنه‌سی ارتحال دار نعیم ایلمشلردر .

(عبدی پاشا)

سلطان احمد ثالث دورنده ایکی دفعه قپودان دریا اولان امرای بحریه‌دن بر ذاتدر .

ایلك قپودانلغی ١١٤٣ وایکنجیسی ١١٤٤ در .

(عثمان پاشا)

شجعان وزرای سلطنت سنیه‌دن اوز دمور اوغلی عثمان پاشای غازیدر .

یمن وحبش بکلر بکی اوز دمور پاشانك اوغلی اولوب دها پك کنج ایکن یمن و حبش جهتلرنده مهم مأموریتلرده بولندقدن صکره درسعادته کله‌رك صقوللی محمد پاشا هرنه‌سببدن ایسه منفوری اولمش وبالآخره ٩٨٦ده رتبهٔ وزارتله شروانه والی تعیین قلنمش ایدی .

ایران محاربه‌لرنده وطاغستان وقره‌باغ جهتلرنده برچوق موفقیاته نائل اولمغله نفوذ واقبالی بر درجه دها عالی اولوب التفات شاهانه‌یه مظهر اولمش ایدی .

بعده قفقاس طاغلرینی آشوب سکسان کون قدر مهم بر سوق الجیش یوریشیله قریمه کیدرك اورادن درسعادته کلدکده فوق العاده التفاته مظهر ورتبهٔ صدارتله صهریت سنیه‌یه واصل اولمشدی .

بر آی صکره ینه شرق سفری ایچون سرحد شرقی‌یه کیدرك تبریزی ضبط ایتدکدن صکره مرض زحیردن ارتحال ایلدی .

(عثمان پاشا)

طوپال عثمان پاشا سلطان محمود اوّل دورنده ١١٤٤ده صدارته

بگچن وزرادن اولوب نادر شاه ایله وقوعه گلان محاربه‌ده شهیداً وفات ایتمشدر .

غیور برذات ایدی .

عثمان خان اوّل

دولت علیهٔ عثمانیه‌نك مؤسسی وخاندان جلیل العنوان عثمانیه‌نك برنجیسی اولان پادشاه جلیل الشاندر .

ولادتلری ٦٥٦ بالاستقلال جلوسلری ٦٩٩ وارتحاللری ٧٢٦ تاریخ هجریسی اولوب مدت سلطنتلری ٢٧ سنه‌در .

زمان سلطنتلرنده ازنیق، مرمره، کستل، لفکه، اقچه حصار، کیوه، لبلبجی حصار، یکیجه، طراقلو، مدرنی، صماندره، قره‌مرسل، یار حصار، این اوکی وامثالی قلاع وبلاد اولوب هیئت عثمانیه‌مزی بر عشیرت حالندن اوچیوز بیك نفوسلی بر دولت حالنه ارقا ایلمشدر .

بروسه‌ده مناستر نام محلده مدفوندر .

عثمان ثانی

دولتمزك اون بشنجی پادشاهی اولوب احمدخان اوّلك مخدومیدر .

١٠١٣ تاریخنده تولد ١٠٢٧ ده جلوس و١٠٣١ تاریخنده اون آلتی یاشنده ارتحال ایتدیلر .

زمان سلطنتلرنده بغدان و لهستان اوزرینه اکتساب غلیان اولنمش وشدت شتادن خلیج طوکمشدر .

خلیجك انجمادینه ظرفای زمانه شو بیتی دیمشلردر :

— بیت —

یول اولدی اسکداره بیك اوتوزده آق دکز طوکدی

عثمان خان ثالث

يكرمى بشنجى پادشاه اولوب ١١١٠ تاريخنده تولد و ٦٨ ده جلوس ٧١ ده ارتحال بيورديلر .

نور عثمانيه اسمنده كى جامعى سلطان محمود اول وضع اساس ايتديكى حالده صاحب ترجمه كندى اسملرينه نسبتله كشاد بيورديلر .

زمان سلطنتلرنده استانبولده ايكى دفعه بيوك حريق وقوعه كلوب برنده شهرك ثلثانى ديكرنده ربعى يانمشدى .

(عطا)

اوننجى عصر هجريده نشو ونما بولان شعرادن اولوب مولودى سليمان چلبينك معاصرى ومعارضى ايدى .

(عطاءالله افندى)

سلطان سليم ثانى عصرينك اكبنام علماسندن وشهرياز مشاراليهك خواجه‌سى ايدى .

عصرنده فوق العاده نفوذ صاحبى اولديغندن اقبالنى سوء استعماله باشلاديغندن اكابر دولتك على الخصوص ابوالسعود مرحومك موجب شكاياتى اولمش ايدى .

٩٧٩ ده ارتحالى ابوالسعود افنديك انشراح قلبنى موجب اولمش ايمش .

(عطاءالله افندى)

شريف زاده ديمكله مشهور علمادن اولوب سليم ثالث ومصطفى خان رابع زمانلرنده ايكى دفعه مقام فتوايه صعود ايتمش ايسه‌ده بعض مساوئ حركاتيله تاريخده سوء شهرت براقمشدر .

(عطایی)

شاعر شهیر نوعی افندینك اوغلی شعرادن بر ذات اولوب شقایق النعمانیه‌یه « حدائق الحقایق فی تکملة الشقایق » نامیله بر ذیلی واردر .

(عطری)

سلطان محمد ثالث دورینك شعرای مشهوره‌سندن اولوب ندیم پادشاهی ایدی .

(عطوفی)

اسمی مولی خیرالدین حضردر . سلطان بایزید ثانی عصرنده تفرد ایدن علمادندر .

علوم عقلیه وادبیه‌ده صاحب یدطولا ایدی .

(علاءالدین پاشا)

غازی عثمان خانك برنجی اوغلی ودولتمزك ایلك وزیر وصدراعظمی اولان ذاتدر.

مشارالیه دولتمزه نظامات وقوانین وضع ایتمك اقچه والبسه وعساکر موظفه ترتیب ایلمك کبی خدمات مهمه ابراز ایلمشدر .

ارتحالی ٧٣٧ تاریخنده‌در .

(علاءالدین العربی)

حلب علماسندن اولوب درسعادتده ملا کورانی و حضر بکدن اخذ واکمال علوم ایدرك ادرنه وبروسه‌ده مدرس اولدقدن صکره علاءالدین خلوتیدن علوم باطنیه اکتساب ایلمشدر .

٩٠٠ تاریخنده مسند فتوایه کچوب برسنه صکره ارتحال ایلدی . ٩٩ اولادی اولدیغی روایت اولنور .

﴿ علی افندی ﴾

زنبللی علاءالدین علی جمالی افندیدر .

سلطان بایزید سلیم وسلیمان قانونی دورلرنده بلا انفصال یکرمی آلتی سنه قدر مسندفتواده بولنمش اولان اعاظم علما واکابر صلحای عثمانیه‌دن برذات جلیل‌الصفات اولوب عن‌اصل قره‌مانلی‌در .

شریعت محمدیه‌یی محافظه‌ده زهد و تقواده صوك درجه‌ده متانت ابراز ایدر ویاوز مرحوم کبی بر مهیب پادشاهه سوز اکلاته‌رق غضب وشدتنی تعدیل وازاله ایلر ایمش .

زیرکده خانه‌سنك پنجره‌سندن برزنبیل صارقیدوب اصحاب‌مصالحك فتوالرینی بو زنبیله وضع ایتدیره‌رك بعده یوقاری چکه‌رك حل مسائل ایله تکرار آشاغی صارقیده‌رق بلا مشکلات اعطا ایتمسی زنبللی لقبنه بادی اولمشدر .

﴿ علی پاشا ﴾

دولت علیهٔ عثمانیه‌ده علی پاشا اسمنده بر چوق ذوات گلمش اولمغله بونلرك اسامیسی ایله‌تاریخ نصب وعزل‌وارتحاللری ومدت صدارتلری جدول آتیده ارائه اولنمشدر :

اسامی	دفعه	تاریخ نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
علی پاشا چاندارلی	٢	٧٨٨	٧٩١	٠	٠	٣
خادم علی پاشا	٢	٩٠٧	٩٠٩	٠	٠	٢
ثانیاً علی پاشا	٠	٩١٢	٩١٧	٠	٠	٥
سمیز علی پاشا	١	٩٦٨	٩٧٢	٠	٠	٤
یاوز علی پاشا	١	١٠١٢	١٠١٣	٠	٧	٠
کانکش قره علی پاشا	١	١٠٣٢	١٠٣٣	٠	٧	٠
عربه‌جی علی پاشا	١	١١٠٢	١١٠٣	١١	٧	٠
حاجی علی پاشا	١	١١٠٣	١١٠٤	٠	٠	١
سورمه‌لی علی پاشا	٢	١١٠٥	١١٠٦	١٩	٧	٠
ثانیاً	٠	ابقاء	١١٠٦	١٨	٢	٠
داماد علی پاشا	١	١١٢٥	١١٢٨	٠	٥	٠

اسامی	دفعه	تاریخ نصبی	تاریخ وقوعاتی	ایام	شهر	سنه
بیقلی علی پاشا	١	١١٦٨	١١٦٩	٣	٢	٠
چلبی علی پاشا	١	١٠٢٩	١٠٣٠	٠	٢	١
مولدوانی علی پاشا	١	١١٨٣	١١٨٣	١٥	٤	٠
سلحدار علی پاشا	١	١٢٢٨	١٢٢٩	٠	١٠	٠
بندرلی علی پاشا	١	١٢٣٦	١٢٣٦	٩	٠	٠

﴿ عیسی چلبی ﴾

ییلدیرم بایزید خانك اوغلیدر .

تیمور وقعه‌سی اوزرینه ایام فترتده بروسه و حوالیسنك حکومتنی اله کچورمش ایسه‌ده چلبی سلطان محمدك بالاستقلال حکمران ملك عثمانی اولدیغنده سطوتی زائل و کندیسی رحمت رحمانه واصل اولمش ایدی .

﴿ عینی ﴾

متأخرین شعرای عثمانیه‌دن سرورینك معاصری اولان برذاتدر.
سروری ایله مشاعره‌سی وار ایدی .
١٢٥٤ تاریخنده وفات ایتمشدر .

حرف الغين

﴿ غازى كراى ﴾

قريم خانلرينك سرافرازانندن اولوب دولت كرايك اوغلى ايدى.

اوز دەور زادەنك معيتنده شرق سفرلرنده شجاعت و بسالتى مشاهده اولنمش وايرانده يدى سنه قدر اسارتده قالمش ايدى ٩٩٦ .

اوّلا خان نصب اولنوب سكز سنه اون آى وايكنجى دفعه خانلغنده دخى اونبر سنه اوچ آى كه جمعاً يكرمى سنه مسند نشين خانى اولمشدر.

عالم و اديب و شاعر بر ذات اولوب آتيده كى بيت آثار شعريه سندندر .

راتبه ميل ايدرز قامت دلجو يرينه

طوغه بل باغلامشز كاكل خوشبو يرينه

١١١٦ دن ١١١٨ تاريخنه قدر خانلق منصبنده بولنمش اولان ذاتك اسمى دخى غازى كرايدر .

﴿ غالب محمد پاشا ﴾

سليم ثالث دورنده يتشمش وسلطان محمود ثالثك اواسط سلطنتنده صدارتى احراز ايتمش اولان وزرادن اولوب مناصب ديوانيه وولايت شاهانەنك اكثرنده بولنمش در .

زمانه كوره سياسيوندن ومصالح دوليه واقفانندن برذات ايدى. باليكسرده وفات ايتمشدر .

﴿ غالب دده ﴾

مشايخ مولويەدن وادبا وظرفاى زمانەدن اولوب يكى قپو مولويخانەسنده بر مدت مشيختى واردر .

مرتب ديوانى واردر .

حرف الفاء

سلاطين عظام عثمانيه‌دن سلطان محمد خان ثانی حضرتلرینه استانبول فتحنه موفق اولدیغندن طولایی ویریلان عنوان جليل الشاندر .

(فاضل)

شقی طاهر عمرك حفيدی اولوب حرم همايونده تربيه اولنه‌رق سليم ثالث عصرنده‌ردوس مولويتيله طشره چيقمش و بعض مناصبی دورايله درسعادتده يدی سنه خسته‌لكدن صكره ١٢٢٥ ده ارتحال ايلمشدر .

متين شاعرلردن اولوب خوبان‌نامه زنان‌نامه ناميله ايكی منظومه‌سی واردر .

(فاضل احمد پاشا)

كوپريلی زاده ماده‌سنه مراجعت بيوريله .

(فتحكرای)

قريم خانزاده‌لرندن اولوب اكری سفر همايونده بولنمش وفوق العاده شجاعت وبسالتی كورلديكندن برادری غازيكرای خانك يرينه خان نصب و تعيين قلنمش ايدی . آنجق ابراهيم پاشانك بو آرالق صدارته كلمسی اوزرينه غازيكرايك ابقاسی اقتضا ايتمكله صاحب ترجمه درسعادته عودت اوزره‌ايكن اتلاف ايدلمشدر . ١١٤٩ تاريخنده مقام خانی‌يه قعود وبر سنه صكره معزولاً ويزه‌ده ارتحال ايدن دولت كرای زاده‌نك اسمی دخی فتحكرای خاندر . بو ذاتك نادر شاهه قارشو ايران محاربتنده يارلغی كورلمش ايدی .

﴿ فخر الدين ﴾

درزی رؤساسندن معن اوغلی دیمکله مشهور برشخص اولوب دور مراد رابعده شقاوت طریقنه سالك اولمغله دولتی بر خیلی مدت مشغول ایتمش و ١٠٤١ ده اخذ واعدام اولنمشدر .

﴿ فخر الدین رومی ﴾

ییلدیرم بایزید خان دورنده یتشمش علما وزهاد کرامدن اولوب مدرنی قصبه‌سنده عبادات وطاعات ایله مشغول ایدی .

بو ذات اجرت ایله امامت ایدنلره اقتدانك علیهنده ایمش دعوات مأثوره حقنده کوزل بر رساله‌سی واردر .

﴿ فخر الدین العجره ﴾

دولت علیه‌ده ایکنجی دفعه مشیختی احراز ایدن اعلم و ازهد علمادن ایدی . عن اصل دیار ایراندن اولوب سید شریف جرجانیدن اوقومش وبعده‌رومه کلوب منلا فناریدن اقتباس فنون ایلمشدر .

ایلك شیخ الاسلام اولان فنارینك ارتحالنده یومی اوتوز اقچه ایله مقام فتوایه بالتعیین اوتوز بر سنه کمال تمکین ووقار ایله بو مقامی حسن اداره ایتمشدی .

صلابت دینیه‌سی وشریعت محمدیه‌یی محافظه‌ده‌کی علوّ همتی ایله مشهوردر .

﴿ فخری ﴾

شعرادن برذات اولوب سلطان سلیمان قانونی حضرتلرینك سود قرنداشی ایدی .

﴿ فرخ افندی ﴾

اون ایکنجی عصرك اوائلنده یتشمش علما و شعرادن بر ذات اولوب قریملی ایدی .

مثنوینك یدنجی جلدینی نظماً ترجمه ایتمش ایدی .
وفاتی ١٢٥٦ تاریخنده‌در .

《 فضولی 》

عاشق بالله برشاعر اولوب اسمی محمد بن سلیمان ایدی .
کندیسی عراقی اولوب پدری حله‌ده مفتی ایدی .
نظم ونثری پك پارلاق وعاشقانه غزللری رونقلیدر .
حدیقة‌السعداسی دیوانی متانت طبعنه دلالت ایدر .

《 فیض‌الله افندی 》

دور سلطان‌سلیمان ثانیده ١٠٩٩ده ایکی آی ومصطفی خان ثانیده سکز سنه بش آی مقام فتواده بولنمش اولان علمادن برذاتدر .
عن‌اصل ارضروملی اولدیغی‌حالده سلطان‌مصطفی ثالثه خواجه‌لك ایتمش واوجهتله مشارالیهك امنیت‌ومحبتنی قزانمش اولدیغندن عصرنده آشوری درجه‌ده کسب نفوذ واقبال ایلمش ایدی .
کندیسندن صکره اوغلی فتح‌الله افندی‌یی مسند مشیخته نامزد ایلمش و منسوبات پرورلکیله اشتهار ایدی .
(١١٠٣)دن (١١٠٥)ه قدرسلطان‌احمد ثانی دورنده شیخ‌الاسلام اولان ابوسعید زاده فیض‌الله افندی بشقه‌در .

《 فیض‌الله افندی زاده شیخ مصطفی افندی 》

سالف‌البیان فیض‌الله افندینك مخدومی اولوب سلطان محمود اوّل دورنده ١١٤٨ دن ١١٥٨ ه قدر مشیخته‌ده بولنمشدر .
اسکداره عنادیه‌ده صفهٔ مخصوصه‌سنده مدفوندر .
ایوبده نشانجیلرده مکمل برخانقاه‌ایله سراجخانه باشنده‌چشمه‌سی واردر .

﴿ فيض الله افندی ﴾

داماد زاده شیخ الاسلام ابوالخیر افندینك اوغلی اولوب سلطان عثمان ثالث وسلطان مصطفی ثالث عصرلرنده اوچ دفعه مشیختی احراز ایتمشدر .

ایلك مشیختی ١١٦٨ ایکنجیسی ١١٧٠ اوچنجیسی ١١٧١ ده‌در .

فن طب وموسیقی‌یه آشنا ایدی .

حرف القاف

﴿ قاضی زاده احمد شمس الدین افندی ﴾

سلطان مراد ثالث عصرنده ٩٨٥ دن ٩٨٨ ه قدر ایکی سنه آلتی آی مقام فتواده بولنمش اولان ذاتدر .

ابن همامی اتمام ایچون کتاب وکاله‌دن آخر کتابه دکین هدایه‌یه شرحی واول کتابدن آخر فن ثانیه‌یه وارنجه‌یه دکین شرح مفتاحه حاشیه‌سی و دها سائر حاشیه‌لری ومواقفه تعلیقاتی وسائر آثاری واستانبولده برمسجدی واردر .

﴿ قاضی زاده محمد طاهر افندی ﴾

سلطان محمود ثانی دورینك اواسطنده بولنمش ومشیخت اسلامیه‌یه کچمش علمادن شدیدالهمة صلابتله متصف بر ذاتدر .

قضاتدن توقادلی عمر افندینك اوغلی ایدی .

یکیچری اوجاغنك الغاسی آواننده مشیختده صاحب بطش برذاتك بولنمسی اقتضا ایتمکله بالنسبة حلیم وچابی طبیعتلی بولنان مکی زاده‌نك یرینه نصب اولنمش واوجاغ ماغانك قالدیرلمسنده همتی کورلمشدر .

١٢٤١دن ١٢٤٣ تاریخنه قدر ایکی سنه آلتی آی بش کون مقام فتواده بولنمشدر .

طرق علیه یه دائر توریه اسمیله موسوم بر رساله سی و آلتی مرمرده بر تکه سی واردر .

(قاطرجی اوغلی)

اوائل حالنده شقی حیدر اوغلنك سر قپلانی ومفاسدنده اقواسی اولوب کمر ادرمید اترا کندن بك کوزلی جسور بر کنج ایدی .

افندیسی حیدراوغلنك جزاسی ویرلدکدن صکره آنك یرینی طوتوب دور محمد خان رابعده آناطولیده بر آلای مفسدلرله قطع طریق وغصب اموال ایله مشغول اولمقده وجمعیت فسادینی کوندن کونه چوغالتمقده ایکن اوزرینه عسکر کوندرلدی ایسه ده مرقوم جری وسواریلکده ماهر اولدیغندن اله کچورلمسی صعوبتلی اوله جغی مرکز سلطنتدن تفرس اولنمغله عفوی قرارکیر اولدی وارکان دولتدن استمالتنامه لر کوندریله رك قباحتی عفو وبکشهری سنجاغیله تلطیف اولنمشدر .

بوندن صکره قاطرجی اوغلی خدمهٔ پادشاهی سلکنده ترقی ایدرك آبازه حسن پاشا اوزرینه سردار نصب وپاشالق عنوانی اعطا اولنمش و کوپریلیلر دورنده خیلیجه ایش کورمشدر .

(قبا قولاق ابراهیم پاشا)

ابراهیم پاشا ماده سنه مراجعت بیوریله .

(قره ابراهیم پاشا)

سلطان محمد رابع دورنده ١٠٩٥ دن ١٠٩٧ یه قدر ایکی سنه صدارتده بولنمش اولان وزرادن اولوب فراری مصطفی پاشا دائره سندن یتشمه در .

﴿ قره چلبی زاده ﴾

علما وادبای عثمانیه‌دن سلطان محمد خان رابع دورنده مشیخته کچمش اولان عبدالعزیز افندیدر .

صدور عظامدن قره چلبی زاده حسام‌الدین افندینك اوغلیدر .

علی الاصول دور مدارسدن صکره مکه یکیشهر قضالرینه نائل و ١٠٤٣ ده استانبول قاضیسی اولمش ایدی.

استانبول قاضیلغنده قبریسه نفی اولنمش ومؤخراً ابتدای سلطنت محمد خانده روم ایلی قاضیعسکرلکنه نائل اولدی .

بو اثناده تألیف ایتدیکی « روضة‌الابرار » نام‌تاریخك منظور پادشاه دقیقه‌دان اولمسی اوزرینه شیخ‌الاسلام بهائی افندی‌یه رغماً فروهٔ بیضا اکسا ایله پایهٔ مشیخت اعطا اولنمشدر .

١٠٦١ تاریخنده بهائی افندینك انفصالنده مقام فتوایه نصب و آلتی آی قدر اول مقام عالیده بولندقدن صکره عزل ایله اولا ساقزه وبعده بروسه‌یه کوندریله‌رك یدی سنه صکره ١٠٦٨ تاریخنده اوراده ارتحال ایلدی.

﴿ قره حصاری ابراهیم افندی ﴾

سلطان عبدالحمید خان اوّل عصرنده ١٠٩٦ تاریخنده طقسان یاشنده اولدیغی حالده مقام مشیختده کچمش و١٠٩٧ده انفصال ایتمش اولان علمادندر .

قضاتدن عثمان افندینك مخدومی ایدی .

﴿ قره مصطفی پاشا ﴾

دور سلطان‌مراد رابعك اواخرایامنده بغداد محاصره‌سنده شهید

اولان صدر اعظم طیار محمد پاشانك یرینه ١٠٤٨ ده صدارته کچمش وسلطنت ابراهیم خانیده بالابقا ١٠٥٣ ده دارعدمه ایصال قلنمشدر .

بو ذات ارناود جنسنه منسوب اولوب اوجاقدن یتشمش وبغداد محاصره‌سی اثناسنده صدارت قائممقاملغنه نائل اولمش وطیار پاشانك نهاوتیله صدر اعظم اولمشدی .

اوائل سلطنت ابراهیم خانده کمال استقلال ایله اجرای حکم ونفوذ ایتمش وسکه‌نك تصحیحیله تحریر نفوسه همت ایلمشدر .

مشار الیه شجاعت وشهامت وعقل وکیاست ایله موصوف وجود وسخا وتربیت عرفا ایله معروف ایدی .

لکن اجرا آتده افراطندن ناشی خلقی کندیسندن تنفیره باعث اوله‌جق بعض حالات ظهور ایتمش ایدی .

﴿ قره وزیر ﴾

سلطان عبدالحمید خان اوّل عصرینك الڭ ممتاز وزراسندن ومسند صدارتی احراز ایدنلردن سلحدار محمد پاشانك لقبیدر .

﴿ قلایلی قوز احمد پاشا ﴾

دور سلطان احمد ثالثده ١١١٦ تاریخنده صدارتده بولنمش واوچ آی صکره انفصال ایتمشدر .

عن‌اصل قیصریه‌لی اولوب جاهل وایش بیلمز بر آدم ایدی .

ظرفای عصردن برذات حقنده شو قطعه‌یی سویلمشدر :

ناکهان برکون قلایلی قوز کلوب اولدی وزیر
هر کورن دیدی وزارت عرضنی ایلر شکست
بن دیدم اوصلاندی زیرا چرخ تأدیب ایلیوب
تربیت قیلمق کرکدر آنی بونجه سرکذشت

دیدی بر دانای کار آکاه صاحب تجربه
تربیت نا اهل نا چون کردکان بر کنبدست

(قوجه مصطفی پاشا)

سلطان بایزید ثانی عصرینک اواخرنده صدارتده بولنمش وجامع وتکه‌یی بنا ایتمش اولان وزیر مشهوردر .

٩١٨:٩١٧ تاریخنده یدی آی صدارتده بولنمشدر .

(قویوجی مراد پاشا)

مراد پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

حرف الکاف

(کاتب چلبی)

مؤلفین ومصنفین عثمانیه‌نك سرافرازی اولوب مصطفی طلیقه تاملیه مشهوردر .

عن اصل زعمادن اوله‌رق بر چوق محاربات‌ده بولنمش وزماننده هنوز ممالك محروسه‌ده متداول اولمیان برچوق آثارنفیسه‌یی لاتینجه‌دن ترکجه‌یه ترجمه ایتمشدر .

کشف الظنون فذلکه جهاننما کبی آثاری الیوم مقبول ومعتبردر .

(کاتبی رومی)

مشاهیر بحریوندن غلطه‌لی سیدی رئیسك مخلصی اولوب سیدی رئیس ماده‌سنه مراجعت اولنه .

(کامل افندی)

سلطان عبدالحمید خان اوّلك اواخر وسلیم ثالثك اوائل سلطنتلرنده

مسند مشیخت اسلامیه‌ده بولنمش اولان علمادن اولوب صدوردن عثمان افندینك اوغلی در .

١٢٠٢ دن ١٢٠٣ تاریخنه قدر بر سنه آلتی آی مقام فتواده بولنمشدر .

اسکدارده قوش باغی نام محلده جاده اوزرنده‌کی صفه‌ده مدفوندر .

(کامل پاشا)

١٢٧٩ تاریخنده مقام صدارته کچوب بش آی مقامنی محافظه ایتمش اولان مصرلی یوسف کامل پاشادر .

عن اصل عربکیرلی اولوب مصرده تفیض ایتمش وکمرکجی عثمان پاشانك اقرباسندن بولنمش ایدی .

مصر والیسی محمدعلی پاشانك کریمه‌سی زینب خانمك زوجی ایدی .

ادبیاتده مهارتی تلماق ترجمه‌سی نام اثرندن معلومدر .

اسکدارده انشا کرده‌سی اولان نسا خسته‌خانه‌سنده زوجه‌سی خانم ایله برابر مدفوندر .

(کانی)

متأخرین شعرا وادبای عثمانیه‌دن وارباب اقتداردن برذات اولوب سلطان محمود ثانی دورنده یاشامشدر .

آثاری هزلیات ایله مالامالدر .

سروری مرحوم تاریخ وفاتی پك کوزل سویلمشدی .

(کانی پاشا)

عصر اخیرده یتشمش ومالیه و رسومات و ملکیه تقاعد صندوقی نظارتلرنده بولنمش اولان وزرادن اولوب عفت و استقامت ایله موصوف ایدی .

(كتخدا حسن پاشا)

جناره حسن پاشا دینمکله مشهور اولوب سلیم ثالث دورنده صدارتده بولنمش ایدی .

(کوپریلی محمد پاشا)

دولت علیهٔ عثمانیه‌ده مقام صدارتی احراز ایتمش وزرانك اك مقتدر وصاحب حمیتلرندن اولوب دولت وملته اونودلمز خدمت ابقا ایلمش وغایت اغتشاشلی بر زمانده حضر کبی یتیشه‌رك اجرآت حسنه‌سیله اعادهٔ انتظامه موفق اولمشدی .

بو ذات عن اصل ارناود اولدیغی حالده آناطولیده‌کی کوپری قصبه‌سنده مدت مدیده اقامتی کوپریلی عنوانی آلمغه سبب اولمشدر.

اوائل حالنده بعض مأموریتلرده وطرابلس شام والیلکنه نصب اولنه‌رق خرجراه تدارکی ایچون درسعادتده اقامت ایتمکده ایکن آوجی سلطان محمد خانك اواسط سلطنتلرنده دولتك دوچار اولدیغی حال اغتشاشکارانه ارباب صداقتك یورکنی یاققده واکابر واعیان سلطنت اصلاح احواله بر چاره آرامقده ایکن خیرخواهان دولتدن معمار قوجه قاسم آغانك سوق و دلالتیله صاحب ترجمه صدارته کتورلمشدر « ١٠٦٠ » .

مشار الیه هر نقدر یتمش یاشنده بر پیر ایدیسه‌ده عاقل ودرایتلی و امر اداره‌ده خاطر و کوکله باقمز بر ذات اولدیغندن درحال اوجاق زوربالرینی تأدیب وهرباز ایقاع فساده مستعد اولان یکیچری اشقیاسنی تربیه ایدرك داخلی قاریشقلغی اورته‌دن قالدردیغی کبی وندیکلو النه کچمش اولان یرلری دخی استردادە موفق اولمشدر .

افلاق وبغدان بکاریناك لهستان ایشلرینه مداخله‌لرینه مبنی قوجه

وزير اوزرلرينه واروب تأديب ايتدكدن صكره اردل قرالى راقوچى يى دخى بعد العزل يرينه ديكرينى نصب ايدرك آناطوليده كى آبازه حسن جمعيتنى طاغتدى حاصلى اختيارلغيله برابر غيرتى الدن براقيوب كيجه كوندز دولتك اصلاحنه چالشمقده وارباب مكافاة ومجازاته اجراى عدالت ايله ذره جه مسامحه كوسترمامكده ايكن صدارتنك آلتنجى ييلنده ارتحال دار بقا ايدرك وصيتى موجبنجه اوغلى ركاب همايون قائممقامى فاضل احمد پاشا صدر اعظم نصب اولنمشدر .

(كوپريلى زاده فاضل احمد پاشا)

آنف الترجمه محمد پاشانك اوغلى و خلفى اولوب يكرمى بش ياشنده ايكن محمد پاشانك وصيتى موجبنجه صدارته كچورلدى .

احمد پاشا كنج ايسه ده مكمل تحصيل كورمش وامور سياسيه ده پدرى كبى برمعلمدن درس آلمش غيرتلى و حميتلى بر ذات اولديغندن صدارته نصب وتعيينى محمد پاشا مرحومك تسكين ايتديكى آتش فتنه نك يكيدن علولنمسنى منع ايتمش وكوپريلينك وفاتى فرصت اتخاذيله استفاده يه انتظار ايليان عصاتك اميدلرينى بتون بتون كسمشدر .

احمد پاشانك اون آلتى سنه دوام ايدن مدت صدارتى حقيقةً يك پارلاق كچدى :

آوستريا اوزرينه بالذات سوق ايتديكى اردولر تا سلزيايه قدر آلمانياى داخلى ايالاتى ومجارستانى چيكنيه رك فرانسز وآوستريالي لردن مركب اردولرى بوزمش وشغونارد جوارنده مشهور جنرال مونته قوقولى يه غلبه ايديله مامش ايسه ده غايت شانلى ومنافع دولته موافق اولان واسوار معاهده سى عقد ايديله رك حربه ختام ويرلمشدر .

فرانسزلرك اعانه سيله يكرمى اوچ ييلدنبرى دوام ايدن كريد

محارباتی بالذات فاضل احمد پاشانك قندیه یه هجومیله قلعه ضبط ایدیله‌رك جزیره کاملاً تسخیر ایدلمش وله قرالی مشهور صوبیه‌سکی‌ یی بر محاربه‌ده مغلوب ایدرك پودولیا ایالتنی ممالك محروسه‌یه الحاق ایلمش الحاصل دولتك عصر قانونیده‌کی شوکت وسطوتنی استردادده موفق اوله‌رق دشمنلرده شق شفه‌یه قدرت براقامشدر .

صدارتنك اون بشنجی سنه‌سی ١٠٨١ ده پك کنج ایکن ارتحال ایله یرینه کوپریلی منسوبانندن مرزیفونی قره مصطفی پاشا صدراعظم نصب اولنمشدر .

مشار الیهك طبیعت شعریه‌سی دخی اولوب عشرته کثرت ابتلاسندن بشقه معایبی یوق ایدی .

حرف المیم

(مالخاتون)

مؤسس بنیان دولت عثمانیه اولان سلطان عثمان خان غازینك ذوجهٔ مکرمه‌لری ومشایخ کرامدن اده‌بالی حضرتلرینك کریمه‌لریدر .

غازیٔ مشار الیه اوائل حالنده اده‌بالی حضرتلرینه معتقد اولوب دائما شیخك زاویه‌سنه دوام ایتمکله اول دخترسعداختره دلداده اولمش وپدرلرندن طلب بیورمش ایدی .

شیخ اده‌بالی کریمه‌سنك تزویجنی غازی عثمانك کوردیکی رؤیای صادقه اوزرینه قرارلشدرمغله همان عقد نکاحلرینی بالاجرا مالخاتونی اعطا ایلدی .

ایشته شجرهٔ مقدسهٔ عثمانیه‌نك بر شاخ متینی اولان علاء الدین

پاشا ایله اورخان غازی حضرتلری خاتون مشارالیهانك ثمرهٔ فؤادیدر.
ماالخاتون زوج مکرمندن بر آی اوّل دار بقایه رحلت ایتمشدر .

(مآلی)

عثمانلی شعراسندن مقتدرجه برشاعراولوب ۹٤۲ ده وفات ایتمشدر.
آثار شعریه‌سی معنیدار در .

(مانی)

اونجی عصر هجریده یاشامش شعرادن اولوب مدرس ایدی .

(ماهر نعمان بك)

اغریبوزلی ماهر بك دیمکله مشهو اولوب عصر اخیرده نشو ونما
بولمش وتقویم وقایع نظارتی، آمدجیلك منصبی، اوقاف نظارتی کبی
مناصب دولتی بعد الاحراز ۱۲۵۹ ده معزولاً وفات ایلمشدر .
دیوانی مرتب ومقبولدر .

(ماهی)

۱۲۱۰ تاریخنده رحلت ایتمش و اون برنجی عصرك اواخرنده
یشامش اولان برشاعردر .

(مثالی)

ادرنه‌لی بر صنعتکار ایکن شعر و ادبیاته هوس ایتمش و میلانی
حسن نتیجه‌یه ایصال ایلمش ایدی .
شو بیت جملهٔ شعریه‌سندندر :

بیت

قویوب کویکده کوکلم راه غربت اختیار ایتدم
کوکل قالسون یکم بول قالمسون دیرلر مثلدر بو

(مجری)

١٠٧٧ ده دنیایه کلوب ١١٥١ ده ارتحال ایتمش بروسه‌لی بر شاعر در .

(محسن پاشا)

محمود ثانی دورنده علمدار پاشادن صکره صدارته کچورلمش بر ذات اولوب عدم اقتدارینه بناءً قرق کون قدر صدارتدن صکره عزل اولنمشدر .

(محسن زاده عبدالله پاشا)

سلطان محمود خان اول دورنده صدارتده بولنمش مشاهیر وزرادن اولوب حلبلی تجاردن محسن چلبینك اوغلی‌در .

کنجلکنده بیوك برادری ضربخانه امینی محمد افندی طرفندن ضربخانه کتابتنه تعیین اولنوب استعداد و ذکاوتی حسبیله آز وقت ظرفنده قطع مراتب ایدرك شق اول دفترداری وچورلیلی علی پاشایه داماد اولدقده کتخدای صدر عالی نصب اولنمش وبعده متعدد مأموریتلرده بولندقدن صکره موره سرعسکرلکی ویکیچری آغالغی کبی مهم خدمتلرده ابراز کار آکاهی ایتمش و ١١٥٠ ده سلحدار سید محمد پاشادن صکره صدارته کچمشدر .

بر مدت تقاعداً کوشهٔ استراحته چکلمش ایسه‌ده بالآخره ینه والیلکلرده دها سائر مأموریتلرده قوللانیلوب ١١٦٢ ه بوسنه‌ده ارتحال ایتمشدر .

(محسن زاده محمد پاشا)

آنف الترجمه عبدالله پاشازاده اولوب پدریله برچوق ایالتلرده بولندقدن صکره سلطان مصطفی ثالث دورنده ایکی دفعه صدارته

نصب اولنمش و ٨٢ سفرینه متعرض بولندیغی ایچون ایالت صدارتندن بالطبع معزول اولمش ایدی .

محاربه‌نك کسب اهمیت ایتدیکی صره‌لرده صاحب ترجمه ینه صدر اعظم و سرعسکر نصب اولنه‌رق سرحده کوندرلمش اولدقجه دشمنه مقاومت ایله مظفریاتمزی وعقد مصالحه‌یی تأمین ایلمش ایکن خسته‌لنی سببیله شمنی‌ده ارتحال ایدرك نعشی درسعادته کوندرلمشدر.

عاقل مدبر امور دیده برذات ایدی .

(محسن قیصری)

اورخان‌غازی دورینك علماسندن دکرلی برذات‌اولوب قیصریه‌ده طوغمش واوراده تحصیل ایتدکدن صکره شامه کیدرك اکمال علوم ایلمش ایدی .

فقه و فرائضه دائر ایکی اثری واردر .

(محك زاده مصطفی افندی)

دور محمد خان رابعده یتشمش علمادن وسط اقتدارلی بر ذات اولوب ١٠٦٦ ده ظهوره کلان چنار وقعه‌سی اوزرینه مشیخته کچوریله‌رك اون اوچ ساعت قدر مقامنی محافظه ایتمش ومؤخراً حلب قاضیلغی ایله حلبه کوندریله‌رك اوراده وفات ایلمشدر .

(محمد افندی)

اسیری دیمکله مشهور علمادن اولوب آوجی سلطان محمد خان دورنده مقام فتوایه کچمش (١٠٦٩) واوچ سنه بومقامی حسن اداره ایتدکدن صکره کوپریلی محمد پاشا حقنده تعریضاتده بولنمسی سببیله عزل وبروسه‌یه اجلا ایله اوراده ارتحال ایلمشدر .

عن اصل بروسه‌لی اولوب دارالسعاده آغاسی سنبل آغا ایله برابر

مصره کیدرکن قورصانلره اسیر اولمسی اسیری مخلصیله تخلفی موجب اولمشدر .

﴿ محمد افندی ﴾

اوچنجی سلطان احمد ایله برادری سلطان مصطفی دورلرنده ایکی دفعه شیخ الاسلام اولان امام سلطانی محمد افندی بروسه‌لی اولوب آوجی سلطان محمد خانك امامی ایدی .

اوّلا ١١٠٦ ده آلتمش یدی کون وثانیاً ١١١٥ ده آلتی آی مقام فتواده بولنمش ایدی .

انتخاب ثانیسندن طولایی اکتساب ایلدیکی غرور سبب عزلی اولمشدر .

﴿ محمد افندی ﴾

شیخ الاسلام چتالجه‌لی علی افندینك حفیدی ویکیشهرلی شریف افندینك اوغلیدر ١١٨٧ ده مشیخته کچوب آلتی آی اجرای حکم فتوا ایتمش و ١١٩٣ غایت مسن ایکن وفات ایلمشدر .

﴿ محمد پاشای رومی ﴾

فاتح دوری وزراسندن وصدارتی احراز ایدنلردن اولوب محمود پاشای عدنینك معارضی ایدی .

قرمان سفرنده پاشای مشار الیهی غمز وسعایت ایتدیکی ایچون صاحب‌ترجمه محمود پاشایه خلف اوله‌رق اوچ‌سنه صدارتده بولنمشدر .

حدیقة الوزرانك قولنجه محمد پاشا مقام صدارته کچمامشدر .

اسکدارده انشا کرده‌سی اولان جامعك حولیسنده مدفوندر .

﴿ محمد پاشای قرمانی ﴾

نشانجی پاشا دخی دیرلر .

فاتح دوری وزراسندن عالم وادیب عاقل ومدبر بر ذات اولوب پادشاه مشار الیهك اواخر ایامنده مسند صدارته کچمش و ککبوزه‌ده فاتحك ارتحالنده برلکده بولنه‌رق کیفیت وفاتی کتم ایتمش ودرسعادتده ظهور ایدن شورشده تلف اولمشدر .

﴿ محمد پاشای طویل ﴾

تاریخ عثمانیده صقوللی وزیر نامیله متعارف اولان اکابر وزرای عثمانیه‌دن برذات اولوب صحایف تواریخده اجرا آت جهانپسندانه‌سیله حسن صیت براقمشدر .

عن اصل صوقوللی اولدیغی حالده حرم همایونده تربیه اولنه‌رك قپوجی باشیلق ایله طشره چیقمش ومؤخراً ٩٥٣ قپودان دریا اولمش ایدی .

مجارستان محاربانـده حسن خدمتی کورلدیکندن رتبهٔ وزارتله تلطیف اولنمش وسلطان سلیم ثانینك کریمه‌سی اسمخان سلطانی تزوجله نائل صهریت شهریاری اولمشدی .

سلطان سلیمان قانونینك اواخر سلطنتده ایکی سـنه صدارتده بولنوب پادشاه مشـار الیهله سکتوارده بولنوب کیفیت رحلتی کتم ایتمك کبی خدمات مهمه ابراز ایلمشدر .

سلیم ثانی حضرتلرینك هنکام سلطنتلرنده سکز بچق سنه کمال استقلال ایله رونق بخش منصب وکالت اولدیغی کبی مراد خان ثالثك اوائل دورنده دخی آلتی سنه که اون بش ییل بلا فاصله صدارتده ایفای خدمت ایلمشدر .

٩٨٧ ده بر مجذوبك تیغ غدریله حائز رتبهٔ شهادت ایله ایوب سلطانده تربهٔ مخصوصه‌سنده ودیعهٔ رحمت رحمان قالندی .

مشار الیه غایت عفیف ومستقیم وکار آشنا بر وزیر ذیشان اولوب ایام صدارتنده دولتك حالی اوج اقباله واصل اولمشدی .

(محمد پاشا)

سلطان محمد ثالثك شهزادهلکنده خدامندن وامکدارانندن اولوب وابهزادهنك تزویجیله قدری اعلا اولنمش واوائل سلطنتلرنده مهره نائل اولمش ایدی .

آنجق شیر پنچه ایله مریض اولدیغندن زمام ادارهیه دست رس اولمدن ارتحالی وقوعبولمشدر .

سلطان احمد اوّل دورنده صدر اعظم اولان ومجارستان وشرق سرعسکرلکلرنده خدمات حسنهسی مشاهده قلنان شجعان ونامداران وزرادن مغنیسالی لالا محمد پاشا بشقهدر .

بو ذات ۱۰۱۵ تاریخنده مفلوجاً ارتحال ایلدی .

(محمد پاشا)

قره کمرك سمتنده براوکوز نعلبندینكاوغلی اولدیغی ایچون اوکوز محمد پاشا و مصرده والیلکی هنکامنده ارباب شقاوت حقنده سیاست شدیدهده بولندیغندن قول قران محمد پاشا اسملریله متعارف بر وزیر صاحب التدبیردر .

احمد خان اوّل دورنده ۱۰۲۳ ده اوّلا وعثمان ثانی عصرنده ۱۰۲ ده ثانیاً صدارته ارتقا ایله اوچ سنه درت آی صدر اعظم اولمشدر .

شرق سرعسکرلکنده روانی فتحه موفق اولهمامسی سوء تدبیرینه حمل ایله عزل وحلبده وفات ایتمشدر . شرف صهریته دخی نائل اولمشدی .

شاعر مشهور انطاكيه‌لی منيفی مظهر نوازش ايتمش و مومی اليه پاشا حقنده آتيده‌كی قطعه‌يی انشاد ايلمشدر .

شامده بيلمديلر قيمتی
رحلت ايتدم حلب الشهبايه

خرلرك جفتهٔ ازعاجندن
التجا ايتدم اوكوز پاشايه

(محمد پاشا)

سلطان احمد اوّل دورنده يتشمش وسلطان مصطفی خان اوّل عصرنده ١٠٣١ ده صدارته كچمش وزرادن اولوب كرجی الاصل اولمغله كرجی محمد پاشا ديو اشتهار ايلمش اوچ دفعه قائممقاملغی بوسنه وبغداد ده واليلكی وسائر پسنديده خدماتی وار ايدی تربه‌سی ايوبده در .

(محمد پاشا)

سلطان زاده محمد پاشادر .

صدر اسبق جغاله زاده ورستم پاشالرك احفادی ووالده‌سی سلطان اولمغله سلطان زاده دينمكله كسب شهرت ايتمش ايدی .

سرای همايونده تربيه اولنوب غايت كنج ايكن قپوجی باشيلق ايله طشره چيقمغله جوان قپوجی باشی نامنی اخذ ايتمش وسلطان عثمان خان ايله خوتين سفرينه كيدوب حسن خدمتی كورلمش ايدی .

مصرده اوچ سنه واليلك ايدوب بحر سياهده آزاق جهتی سردارلغنده ياوری طالع ايله خدمتی بكندرمش ايسه‌ده اولوقتلر صدارتده اولان وزير جلادت سمير قره مصطفی پاشا صاحب ترجمه‌نك اقبالنی چكه‌ميه‌رك شام ولايتنه كوندرمش ايدی .

شامه وصولنده قره مصطفى پاشانك فوتى وقوعبوله‌رق ١٠٥٤ ده صدارته وبرسنه صكره قپودان دريا نصب اولنه‌رق كريده كوندرلدى .

آنجق چلبى‌مشرب نازك طبيعت اولوب مشاق بحريه‌يه آليشيق اولمديغندن خسته‌لنوب كريده وصولنده ارتحال‌ايتمش ونعشى درسعادته جلب ايله هدايى دركاهنده دفن اولنمشدر .

صدارتنده جنجى خواجه‌نك مجلوبى اولديغندن كريده مهمات ارسالندن غيرى خدمتى كوريله‌مامشدر .

(محمد پاشا)

آوجى سلطان محمدك وزراسندن كرجى‌الاصل بر ذات اولوب طشره واليلكلرنده برخيلى زمان بولندقدن صكره ١٠٦١ ده صدارته نصب وسكز آى مرورنده عزل ايله طرخونجى پاشا مقام مشاراليهه ارتقا ايلدى .

ايكى آى قدر يدى قله‌ده محبوس قالديغى حالده بهائى افنديك رجاسيله عفو وطشره‌يه واليلك ايله كوندرلدى .

بر آرالق ايوبده‌كى خانه‌سنده اقامته‌مأذون اولديسه‌ده حفظ‌اللسان قاعدهٔ مستحسنه‌سنه اتباع ايده‌ميوب طمشواره ارسال و اوراده وفات ايلدى .

(محمد پاشا)

بوينى اكرى لقبيله مشهوردر .

بغداد محاربانده آلديغى جريحه‌لر سببيله بوينى اكرى قالمسى باعث لقبيدر .

عن‌اصل جانيكلى اولوب تيمور قازيق خليل پاشا دائره‌سندن يتشمش وابشير وقعه‌سنده يارارلغى كورلمش ايدى .

غايت عفيف وحميتلى اولوب ارباب شقاوت حقنده شدت سياست ايله معروف ايدى .

رجالدن كل يوسف افنديتك يكنى اولمسى يكن محمد پاشا لقبنه بادى اولمشدر .

﴿ محمد پاشا ﴾

سلطان محمود خان اوّلك عهد سلطنتلرنده يكن محمد پاشا يرينه صدارته كتورلمش وسردارلق دخى علاوهٔ مأموريت قلنمش اولان عوض محمد پاشادر .

عن اصل پاغوونيه‌لى اولوب بعض وزرايه خدمت و حكيم اوغلى على پاشانك عزلنده قائممقام نصب اولنمش ايدى .

صدارتى حرب زماننه تصادف ايتمكله يرارلغى وعقد مصالحه‌ده ايشكذارلغى كورلمشدر .

اينه‌بختى محافظى ايكن اورادە ارتحال ايلدى ١١٥٤ .

﴿ محمد پاشا ﴾

ترياكى محمد پاشادر .

استانبوللى اولوب زمرهٔ بكتاشيان‌دن برينك اوغلى ايدى .

روسيه محاربه‌سنده حسن خدمتى كوريلوب طونه جهتنك تحديد حدودينه مأمور اولوب خدمتى كورلمكله صره‌سيله يكيچرى افنديسى وترسانه امينى وكتخداى صدر عالى نصب وتعيين قلنمشدر .

١١٥٩ده صدارته كتورلديسه‌ده حدت مزاجى وامتزاجسزلغى جهتيله ٨٥ كون صكره عزل وولايات واليلكلريله طشره‌يه كوندرلمش و اواخر عمرنده مرفوع الوزاره اولديغى حالده رتموده وفات ايلدى .

﴿ محمد پاشا ﴾

سلحدار لقبیله مشهور اولانلردن بری اولوب سلطان مصطفی خان ثالث دورنده پارلامش و عائشه سلطانك زوجیتیله قدری عالی اولمش وولایات والیلکلرنده حسن خدمتی کورلمشدر .

روسیه محاربه‌سی اثناسنده رتبهٔ صدارت وسردار اکرمی‌یه اصعاد اولندیسه‌ده زماننده وقوعبولان باباطاغی هزیمتی عزلنی موجب اولمغله نظردن دوشمش ووزارتی رفع اولنمش ایدی .

سلطان عبدالحمید خان اول حضرتلرینك بدایت سلطنتلرنده ینه مرتبهٔ اقباله صعود ایدرك سلانیك بوسنه کوتاهیه ارضروم وسائر ولایاته کوندریلوب ١٢٠٢ ده سکسان یاشنده اولدیغی حالده قندیه‌ده وفات ایتمشدر .

﴿ محمد پاشا ﴾

قلفات محمد پاشا ماده‌سنه مراجعت اولنه .

﴿ محمد پاشا ﴾

سلحدار سید محمد پاشا اولوب قره وزیر دینمکله مشهوردر .

قره وزیر ماده‌سنه مراجعت اولنه .

محمد پاشا اسمنده وزرای دولتدن بر چوق ذوات دها بولنوب انلرك مشهورلری یوقاریده ذکر وتحریر قلنمشدر .

﴿ محمد خان اول ﴾

محمد خان اسمنده جالس سریر عثمانی اولان سلاطین عظام عثمانیه حضراتنك برنجیسی اولوب چلبی سلطان محمد نامیله مشهوردر .

ییلدیرم بایزید خانك اوغلی اولوب مشارالیهك آنقره محاربه‌سنی غائب ایتمسی اوزرینه ظهور ایدن فترت اثناسنده آماسیه‌یه چکیله‌رك

نمچه حکمداری ایله اردل قرالی قوهٔ عسکریه‌لرینی جمع ایله موکب همایونه قارشو کلمش اولدقلرندن اکری‌یه اون سکز ساعت مسافه‌سی اولان خاچ اووه نام موقعده بر عظیم محاربه وقوع بولمشدر . اوّل امرده الایلر مزناروماراولوب دشمن سواریلری اوتاغ همایون اطرافنه قدر کلمشلر ایسه‌ده سواری قوماندانی جغاله زاده سنان پاشانك وقلغای فتح کرای سلطانك برمانوره‌لری سایه‌سنده دشمن هزیمت کامله‌یه کرفتار ایدلدی وپك چوق اموال غنایم اله کچدی . بعده صدراعظم داماد ابراهیم پاشا بالذات سفره کوندریلوب (١٠٠٨) تاریخنده آوستریانك اك محکم قلاعندن اولان قنیژه‌یی فتح ایله تریاکی حسن پاشایی محافظه‌سنه مأمورقیلدی . ایکی‌سنه‌صکره قرق اللی‌بیك عسکرله قنیژه‌یی استردادده کلن آرشیدوق فردینان اردوسی تریاکی حسن پاشا طرفندن کاملاً منهزم وپریشان وبالجمله طوپ وخیلی جبه‌خانه‌سی اغتنام ایدلدی .

دور سلطنتلری اواخرنده ایران حکمداری شاه عباس جانب سلطنت سنیه‌یه ترك ایتدیکی آذربایجان وشروان الکالرینك استردادینه فرصت کوزتمکده ایکن نمچه سفرلرینك امتدادی واوجانبه اعزام اولنان عساکر کلیه سببیله قوهٔ عسکریه‌دن خالی قالان آناطولیده جلالی اشقیاسنك ظهوری فرصت ارائه ایتمکله (١٠١٢) ده اعلان حرب ایدوب تبریزی ضبط ایله روانه طوغری ایلروله‌مکده دوام ایتدیسه‌ده تاریخ مذکورده مشارالیه سلطان محمد خان ثالث حضرتلری اوتوز یدی یاشلرنده ایکن مرتحل دار آخرت اولدیلر .

محمد خان رابع

ابن ابراهیم خان سلاطین عثمانیه ایچنده یدی یاشنده نائل سلطنت اولمغله تمیز ایتمشلردر .

سلطنتلری پك غائله‌لی بر زمانه مصادف اولدیغندن سکز سنه قدر تمادی ایدن ایام بر بحران دائمی ایچنده کچمش ایسه‌ده کوپریلیلردن متعاقباً صدارته کچن اوچ ذاتك هممات متوالیهٔ حمیتشناسانه‌لریله غوائل موجوده‌بالکلیه ازاله‌اولنه‌رق عهدسلطنتلری رونقدار برحال اکتساب ایتمش حکومات متجاوره‌یه برر کوشمال تأدیب ویریلوب ویانه محاصره اولنمش سنغورتار جوارنده محاربه‌ده غالبانه بر معاهده امضالنمش ربع عصر قدر دوام ایدن کرید ماده‌سی ختام بولمش حاصلی کوکللره مستولی اولان غموم واکدار برطرف ایدلمشدر .

کوپریلیلرك یکرمی سکز سنه سورن ایام اقبالی قره مصطفی پاشا ایله ختامه ایردکده معظمات امور ینه نااهللر النه کچمکله ینه محاربات باش کوستروب غوائل داخلیه دخی انضمام ایتمکله باشلامغله سلطان محمد خان قرق سنه سلطنتدن صکره ترك کاربار مشاغل ایدرك یرینه برادری سلطان سلیمان ثانی خلف اولمشدر (١٠٩٩) .

《 محمد رشدی پاشا 》

شروانی زاده دیمکله شهیر عصر اخیر وزراسندن اولوب ١٢٩٠ تاریخنده صدارته کچمش ایدی .

اوّلا طریق علمیه‌یه منسوب اکابر علمادن ایکن تبدیل طریق ایلمش ایدی .

《 محمد علی پاشا 》

باشیبوزوق سر چشمه‌لکندن مصر والیلکنه صعود ایدن مشهور قواله‌لی محمد علی پاشادر .

کوریجه‌ده طوغمش و قواله‌ده بیومش اولدیغندن توتونجیلك ایله مشغول ایکن مصرك ناپولیوندن تخلیه‌سی مناسبتیله بعض تشکیلات

عسکریه یه لزوم کورلدیکنی ایشیتدکده طوغریجه بر مقدار عسکرله مصره کیتمش و شجاعت وبسالتی جهتیله اولحوالیده خیلی ایش کوروب بین الاعیان کسب اشتهار ایلمش ایدی .

محمد علی پاشا والیلك فرمانی استحصال دن صکره ذکاوة خدادادی مقتضاسیله مصرك اسباب عمرانی تحری یه باشلامش ایسه‌ده تصوراتنك موقع اجرایه وضعنه مانع وحقیقةً مصرده بر دره بکی اوجاغی حالنی آلمش اولان کوله‌منلری برطرف ویرینه اصول جدیده اوزره تعلیملو ومنتظم عساکر نظامیه احداث ایلدی .

کوله‌منلرك الغاسندن صکره تصمیماتنی برر برر موقع فعله وضع ایله تاسیسکرده‌سی اولان عساکره اوروپادن ضابطلر جلب و بونلر واسطه‌سیله تعلیم و مانوره‌لره الیشدیردی .

بونکله برابر زراعت وتجارت و صنایع جهتلرینی الدن براقیوب یوللر انشا وجدوللر کشاد ایتدیره‌رك مصرك قابلیت ثروتندن استفاده ایلمشدر .

وهابیلرك حرمینه استیلاسی اوزرینه محمدعلی پاشا مأمور بیورلمغله کرك کندیسی وکرك اوغلی ابراهیم وطوسون پاشالری عساکر کلیه ایله حجازه کوندروب بیت الله معظمی بونلرك لوث وجودلرندن بالکلیه تطهیر ایلدکدن صکره موره وقوعاتی دخی ظهور ایتمکله بو مسئله‌ده دخی ابراز حسن خدمت ایلمشدر .

اواخر ایامنده ایکی سنه قدر برنوع عته‌ه دوچار اوله‌رق بعده ١٢٦٦ ده ارتحال دار بقا ایلدی .

(محمد علی پاشا)

داماد شهریاری محمد علی پاشا عادله سلطان مرحومه‌نك زوجی

اولوب بالدفعات قپودان و سر عسكرلكده بولنمش و قريم سفرى ابتداسنده صدارته دخى كچمش ايدى . عن اصل طربزونلى ايدى .

محمود خان اوّل

سلاطين عثمانيه حضراتنك يكرمى دردنجيسى اولوب سلطان مصطفى خان ثانينك فرزند ارجمندى در ١١٠٨ ده تولد و ٤٣ ده احمد خان ثالثك مقامنه قعود ايتمشدر .

اوائل سلطنتلرى بر طاقم غوائل داخليه يه مصادف اولمغله بونك اصلاحنه تشبث ايله آسايش اعاده اولنمش ايسه ده براز صكره نادرعلى برطاقم مطالباته قيام ايتديكندن شرق سفرى آچيلوب عساكرمز اوّل امرده موفق اوله مامش وروسيه نك دخى بو آرالق آزاق وقوبان جهتلرنده حركات عسكريه يه قالقشمسى غوائل حربيه يى تزييد ايتمش اولمغله نادر على ايله مصالحه ايديله رك روسيه محاربه سنه باشلانمش و آوستريالو دخى روسيه يه خفى وجلى مظاهرتله صوكره دن اوده حربه اشتراك وبوسنه وصربيه جهتلرندن تجاوزه اهتمام ايله ايشلر كركى كبى اهميت كسب ايتمش ايكن بوسنه جهتنده حكيم اوغلى على پاشا دلاورانه مدافعه ايله آوستريالولرى كلى تلفات ايله رجعته مجبور ايتمش وروسلرى دخى عساكر عثمانيه وتاتار عساكرى توقيف ايلمشدى .

١١٥٠ تاريخنه قدر ايكى بيوك دولته دولت عليه شجيعانه كوكس كروب نهايت يكن محمد پاشانك برقاچ مظفريت قزانمسى اوزرينه جزئى فداكارلقله عقد صلحه موفق اولنمشدر .

برمدت صلح و آسايشله كچوب درسعادتده بعض آثار ومؤسسات عمرانيه وخيريه وجوده كتورلمش ونادر شاهك ارتحاليله غربى

ایرانك مستدعیاتی نظر التفاته آلنمامش وحضرت پادشاه ایران اغتشاشاتندن استفاده‌یی شان ملوکانه‌سنه یاقیشدرمامشدر .

١١٦٨ تاریخنده بر جمعه کونی تیمور قپودن آت ایله سرایه دخولنده منزولاً ارتحال بیورمشلردر مدت سلطنتلری یکرمی بش سنه در .

محمود خان ثانی

عبد الحمید خان اوّل مرحومك مخدومی ظل یزدان شهریار زمان « طال بقاه » حضرتلرینك جد عالیلری اولوب ١١٩٩ ده طوغمش و ١٢٥٥ تاریخنده ارتحال دار نعیم ایتمش اولان اعظم حکمداران اسلامیه‌دن بر پادشاه عظمتپناه ایدی .

سلطان مصطفی خان رابعدن صکره ١٢٢٣ تاریخنده تخت عثمانی‌یه ٢٤ یاشنده ایکن جلوس بیوردیلر .

هنکام سلطنتلری حقیقةً اهمیتلی ونازك بر زمانه تصادف ایتدیکی جهتله اوائل حکمرانیلری بر طاقم غوائل داخلیه ومحاربات متمادیه ایله کچمشدر .

کندیلری ترقیات جدیده‌یه مائل ودولتك اعلای شاننه ساعی اولوب ذاتاً زماننده پك بیوك بر فکر تجدده مالك اولان سلیم ثالث حضرتلرینك دائرهٔ تربیتنده یتشمش اولدیغندن زمام ادارهٔ دولتی ید اقتدارینه آلدقلرنده اساس ترقیاتی وضع وتأسیس چاره‌لرینه اهتمام ایله اوّلا ممالك محروسه‌نك کوشه وبوجاغنده کوکلشمش اولان دره بکلرینی برر برر امحا وهمان لاینقطع دوام ایدن روسیه محاربات ومداخلاتنی حسن صورتله تسویه‌یه اعتنا ایتمکله برابر وهابیه عربانی تأدیب وتربیه والویهٔ ممتازه ایشلرینی وصربستان مسئله‌سنی وقتك

مساعده‌سی درجه‌سنده تسویه وتپه دلنلی غائله‌سنك نتیجه‌سنده میدانه چیقمش اولان موره اغتشاشی اولوقت منتظم عسکره مالك اولان مصر والیسی محمدعلی پاشا زاده ابراهیم پاشایه حواله‌ایدوب مشارالیه غائله‌یی آز بر زمانده باصدرمش ایدی .

آرزوی شاهانه‌لری فائده‌لرندن زیاده محارباتده مضرتلری كوریلان یكیچری اوجاغنك الغاسی ایله یرینه اوروپا دولتلرنده اولدیغی كبی معلم ومنتظم عساكر نظامیه احداثی اولدیغندن بو ایش دخی غائلهٔ وقته باقمیه‌رق كمال سهولتله ١٢٤١ تاریخنده الغا ایله عساكر منصورهٔ محمدیه نامیله شمدیكی قوهٔ عسكریه‌مزك اساسنی وضع بیوردیلر .

دولتك هر بر ضعفندن استفاده‌یه آرزوكش اولان روسیه‌لو عساكر منتظمه‌نك هنوز تشكل وتأسس ایتمسنی فرصت عد ایله محاربه‌یه قالقیشمش ودولت ادرنه معاهده‌نامه‌سنی عقد وامضایه مجبور اولمش ایدی .

پادشاه ترقی پرور هم غوائل موجوده‌یی حسن اداره وهمده ملكنده اساس ترقی وتحدث اولان مؤسسات علمیه وفنیه‌نك وضع واحداثنه اهتمام ایدرك مكتب حربیه وطبیه‌یی تأسیس بیورمشلردر .

مصرلو محمد علی پاشا عسكرینك انتظام وكثرتنه اعتماد ایدرك دولته مخالفتله سوریه‌یه عسكر سوق ایتمك كبی شرعاً وعقلاً جائز اولمیان وآداب عبودیت وبندكی‌یه یاقیشمیه‌جق بر حاله اجتسار ایتمش اولدیغندن سلطان محمود حضرتلری بویله برغائلهٔ هائله ایله صوك درجه‌ده اوغراشوب روسیه‌لو ایله خنكار اسكله‌سی معاهده‌سنی عقده مجبور اولمشدر .

مصرلو راحت طورمیوب استفادهٔ ذاتیه‌یه چالیشمغله ابراهیم پاشا

قوماندا سنده آناطولی یه جسیم براردو ادخال ایتدیکی صره‌ده خاقان ذیشان حضرتلری ارتحال دار نعیم بیوردیلر «١٢٥٥» .

شهریار مشارالیه حضرتلری حقیقةً مدبر وغیور، تجدد وترقیی جداً آرزو ایدر پادشـاه قوی العزم اولوب دولتك مجـدد ثانیسی عنواننه لایق در .

(محوی)

تبریزلیدر خط تعلیقده مهارتی اولوب کتاب یازمغله کچنور ایدی ١٢٦٣ تاریخنده درسعادتده وفات ایتمشدر .

محوی اسمنده برقاچ شاعر دها کلمشدر .

خیره بولیلی شاعر محوینك مرتب دیوانچه‌سی واردر .

(محی الدین افندی)

شیخ الاسلام جیوی زاده‌نك اسمی اولوب جیوی زاده ماده‌سنه مراجعت اولنه .

(محی الدین افندی)

شـیخ الاسـلام مشهور فناری محمد افندی احفادندن اولوب عصر سلیمان قانونیده مشیخته کچمش و ١٩٤٨ دن ٩٥٢ یه قدر اوچ سنه‌دن زیاده بو مقامی اداره ایتمش علما وزهاددن برذات ایدی .

١٥ سنه قدر روم ایلی وآناطولی قاضیعسکرلکنی برلکده اداره ایتمش ایدی . ایوب الانصاری جوارنده مدفوندر .

(مختار افندی)

شیخ الاسلام مرحوم ترشیجی زاده در .

١٢٨٩ ده مشیخته کچوب ٩١ ده ارتحال ایتمشدر .

قره‌جه احمد مزارلغنده یول اوزرنده مدفوندر .

مشار اليهك ثانى يوسف پاشا حفيدى احمد مختار بك اون بش
آى مقام فتوادہ بولنمشدر .

《 مخلص بابا 》

دورتأسسمزده يتشمش وعثمان غازى حضرتلريله محارباتده بولنمش
واجب الاحترام برذات ايدى .
قرەمان ديارنده وفات ايتمشدر .

《 مخلص پاشا 》

سيروز اعيانى اسماعيل بك زاده يوسف مخلص پاشادر .
دور محمود ثانيـده بعض ولايات واليلكارنده بولندقدن صكره
١٢٥٩ ده سيروزده وفات ايتمشدر .

《 مراد پاشا 》

دور سلطان محمد خان رابعده ايكى دفعه مسـند صدارته گچمش
و ١٠٦٤ ده قپودان دريا اولوب ونديك دونماسنه قارشو بر مظفريت
بحريه قازانمش اولان وزراى عثمانيه‌دندر .
ايلك صدارتى ١٠٥٩ده وايكنجيسى ١٠٦٥ سنه‌لرنده‌در .

﴿ مراد خان اوّل ﴾

سـلاطين عظـام عثمانيه‌نك اوچنجيسى اولان و خداوندكار نام
جليليله مشتهر بولنان پادشـاه جليل العنوان اولوب پدرلرى اورخان
غازى ومخدوم وخلفلرى يلديرم بايزيد حضراتيدر .
يديوز يكرمى آلتى تاريخنده مهدجهانه قدمزن ويديوز آلتمش
برده اورخان خان حضرتلرينك رحلتنـده سرير سـلطنته قعود ايله
خداوندكار نام عاليسيله معنون اولمشدر .
زمام ادارهٔ حكومتى دست معـالى پيوست شهنشـاهيلرينه آلور

آلماز روم ایلی فتوحاتی اکمال ایلمك اوزره اوطرفه عزیمته حاضرلنمقده ایکن دولتك هر غائله‌سندن استفاده‌یی اخص آمال ایدینن قرەمان اوغلنك ممالك محروسهٔ شاهانه‌ده برغائله چیقارمق اوزره اخی واعیان طائفه‌سنی تحریك ایتمسی آمال شاهانه‌لرینی برمدت توقیفه سبب اولمغله همان روم ایلی فتوحاتنی شمدیلك تأخیر ایله آخیلر طائفه‌سنك الندن آنقره‌یی اخذ ایتدکدن صکره روم ایلی فتوحاتنه دوام ایتمك اوزره روم ایلی‌یه کچدی و آز مدت ظرفنده ادرنه وفلبه‌یی و جوارینی الده ایدرك بالقانلره قدر توسیع ممالك ایلدی .

برطرفدن دخی سلانیك وحوالیسنه سوق سمند سطوت ایله ماکدونیانك نصفنی ضمیمهٔ ملك عثمانی ایتمشدر .

روم ایلیده سلطنت عثمانیه‌نك بو درجه توسعی ملل متجاورهٔ خرستیانیه‌نك باعث خوف واندیشه‌سی اولدیغندن همان برهیئت صلیبیه تشکیلیله ممالك عثمانیه‌یه صالدرمشلر ایسه‌ده عثمانلونك حاجی ایلبکی قوماندانسنده بولنان بر پیشدار فرقه‌سی بونلرك جمعیتنی بر شبخون مانوره‌سیله پریشان ایدیویردیکندن آز وقتده بو مظفریت عثمانیه سائقه‌سیله عثمانلو اردولری بالقانی آشوب طونه یالیلرینه قدرایلرولمش و شمنی، نیکبولی ، سلستره ایله ارنبودلقده مناستر و حوالیسی ملك فتوحاته کچمشدر .

بارقهٔ سطوت عثمانیه‌نك ییلدیرملردن دها سریع صورتده روم ایلیده عکس انداز اولمسی دول نصارادن صرب، بوسنه، بلغار، مجار، بغدان وسائره موجب انتباهلری اولدیغندن ایکنجی براتفاق دهاترتیبله ممالك شاهانه‌یه ایکیوز بیك کشیلك بر اردو سوق ایتملریله جناب

خداوندکار بو متفقین عسکرینی قوصووه‌ده قارشولامش ومستعیناً بالله حربه کیریشوب کروه اعدایی تارومار ایلمشدر .

آنجق بو مظفریت عظمانك حاصل ایتدیکی سرورچوق سورمیوب میدان حربده حضرت خداوندکارك شهادتیله مبدل آلام واکدار اولدی (۷٦۱) .

قوصووه ملحمهٔ کبراسنده صرب قرالی لازار ایله برقاچ حکمدار وبیکلرجه عساکر اعدا یرلره سریلمش ومیدان وغا دشمن لاشه‌سیله طولمشدر .

مراد خان ثانی

چلبی سلطان محمد خانك اوغلی وفاتح سلطان محمد مرحومك پدری اولوب سلاطین عثمانیه‌نك آلتنجیسی‌در .

۸۰٦ تاریخنده طوغمش و۸۲٤ده جلوس ایتمشدر .

ابتدای جلوسده دوزمه‌جه مصطفی اسمنده بر شقینك ظهور ایتمسی دولتی خیلی اشغال ایتمش ایسه‌ده اولوباد چایی قربنده وقوعه کلان محاربه‌ده عسکری منهزم وکندیسی تلف ایدلدی .

دوزمه مصطفانك ظهوری روم قیصرینك اثر تشویق و تسهیلی اولدیغندن پای تختی محاصره اولنمق صورتیله ترتیب جزاسنه مباشرت اولندیسه ده آناطولیده اسفندیار غائله‌سنك ظهوری ترك محاصره‌یی منتج اولمش ایدی .

اسفندیار بکك تربیه‌سی ویریلوب سینوبدن ماعدا ممالکی اخذ اولنمشدر .

افلاق بکنك قیامی اوزرینه ودین محافظی فیروز بك کشور

افلاقی تاراج ایتمش اولدیغندن ویووده‌سی ادرنه‌ده رکاب پادشاهی‌یه یوز سوروب مظهر عفو اولمشدر .

دولتك باشنه بربلا کسیلمش اولان جنید بکك فسادی حددن آشمغله حمزه بك واسطه‌سیله کندیسی تدمیر وممالکی ضبط وتسخیر قلندی وآناطولیده بولنان بلادات، توقات، منتشا وکرمیان مملکتلری ضمیمهٔ ممالك عثمانیه قلندی .

قره‌مان اوغلی محمد بکك بر قیامی دها وقوعبولمغله انطالیه محاصره‌سنده برکله اصابتی ایله تلف اولدقدن صکره اوغلی ابراهیم بکك استرحامی قبول اولندی .

٨٣٣ ده بالذات پادشاه سلانیکی وارنه‌ودلقدن بعض نقاطی ضبط ایتدکدن صکره قره‌مان اوغلانك یکی بر قیامنی تسکین ایتمش ومجارستان وافلاق وبغدان عساکرندن مرکب بر فرقه‌یی اورنوس زاده علی بك قهر وتدمیره موفق اولمشدر .

مجارستان ایشنك اهمیتنه مبنی حضرت پادشاه بالذات اول صویه کیدرك سمندره‌یی ضبط ایله ادرنه‌ده استراحتکزین ایکن افلاقلویه قارشو فرید بك وشاهین پاشا فرقه‌لرینك متعاقباً انهزامی و قره‌مان اوغلانك بتکرار قیامی خبرلرینی آلمغله همان قره‌مان اوغلنی تأدیب ایله عودت ایلدیکی اثناده اوغلی سلطان علاءالدینك وفاتی اکدار و آلامنی تزیید ایتدیکندن زمام ادارهٔ حکومتی فاتحك ید مؤیدینه تسلیم ایدرك بر مدت استراحت ایتمك اوزره مغنیسایه چکلمش ایکن مجار، بوسنه افلاق، بغدان حکمدارلری جسیم براردویی ممالك عثمانیه صالدیرملری اوزرینه حضرت پادشاهك اردوی همایونك باشنه کلمرینه لزوم کوردیکندن همان بر سرعت خارق العاده ایله آناطولی حصارندن روم

ایلی‌یه کچه‌رك مأمول اولمایان بر زمان قایلده دشمن مقابله‌سنده ارائهٔ صفوف دهشت ایلدی .

دشمن کندیلرینی الآن مغنیساده ظن وقیاس ایدرکن وارنه سورلری آلتنده بولنملری اعدانك یورکنده‌کی خوف وخلجانی تجدید ایتمش ایسه‌ده چارناچار محاربه‌یه باشلانیله‌رق وقایع حربیه‌نك برنجیلرندن اولان وارنه محاربهٔ مشهوره‌سی وقوعه کلمشدر .

بوغوغاده اوّلا دشمن سواریلری اوتاغ همایونه قدر صوقولمش ایسه‌ده قره حضر اسمنده بر یکیچری دلاورینك قرال لادیسلاسك باشنی کسوبده دشمنه قارشو تشهیر ایتمسی اعدانك فاحش صورتده هزیمتنی نتیجه ویرمشدر .

وارنه محاربه‌سنده مقتول اولان اعدانك حد وحسابی یوقدر . میدان معرکه دشمن لاشه‌سیله طولوب مسلمانلره قارشو ایدیلان یمینك حکمی یوقدر دیو نقض عهده سبب اولان قاردینال چزارینی دخی مقتولین میاننده بولنمشدر .

وارنه غالبیتندن صکره حضرت پادشاه موره‌و صکره قاستریوطینك یرینه کچن اوغلی اسکندر بك اوزرینه یوریه‌رك آقچه حصاری محاصره ایتدی و وارنه‌ده بوزیلان ژان هونیاد تکرار عسکر طوپلایوب قوصوه‌یه کلمش ایسه‌ده بودفعه‌ده دخی هزیمته کرفتار اولدی .

قوصوه محاربه‌سندن صکره ینه ارناودلغه واریلوب اسکندر بکله محاربه‌لر ایدلمش ایسه‌ده قطعی برایش کوریله‌مامش وبو آرالق حضرت پادشاه ارتحال بیورمشدر (٨٥٥) .

مراد خان ثالث

دولتمزك اون ایکنجی پادشاهی اولوب سلیم ثانینك اوغلی و محمد خان ثالثك پدرلریدر .

٩٥٣ ده طوغمش ٩٨٢ ده پدرلرينك ارتحالنده تخت سلطنته قعود ايتمشلردر .

زمان سلطنتلرى پارلاق اولوب لهستان حمايه‌يه آلنمش فاسده پورتكيزليلره قارشو وادى السيل محاربه‌سى قزانيلمش شاه اسماعيل ثانى ايله آچيلان شرق محاربانده سردار لالا مصطفى سنان وعثمان پاشالرك همتيله كرجستان شروان داغستان دربند روان تبريز ممالك وبلادى تسخير قلنمش وآوستريايه قارشو آچيلان محارباتده موفقيتلر يوز كوسترمشدر .

١٠٠٣ده ٥٠ ياشلرنده اولدقلرى حالده ارتحال دارنعيم ايتديلر .

(مراد رئيس)

عثمانلى قپودانلرندن و مشاهير بحريوندن اولوب بر مدت مصر دونغماسنده بولنمش وسيدى رئيس وپيرى قپودان ايله بحرعمان وبصره دكزلرنده پورتكيزليلر ايله محاربه‌لر ايتمش ايدى .

ردوسده مدفوندر . اسكداره جامع ومحله‌سى دخى واردر .

(مرتضى افندى)

جامع الرياستين فيض‌الله افنديك اوغلى اولوب محمود اول وعثمان ثالث دورلرنده ١١٦٣دن ٦٨ ه قدر مشيختده بولنمشدر .

(مرتضى پاشا)

محمد خان رابع دورينك وزراسندن اولوب قورناز و ايش بيلور بر ذات ايدى .

جلالى ايشلرنده خصوصيله آبازه پاشالر ماده‌سنده يرارلغى كورلمشدى .

(مسيح پاشا)

فاتح دورنده اون اوچ سنه قپودان دريا و بايزيد خان زماننده

٩٠٥ ده نائل منصب وزارت عظمى اولمش صوفى مشرب بر ذات اولوب ردوس فتحنه عدم موفقيتى سوء تدبيرينه حمل اولنهرق وزارتى رفع اولنمش ايدى .

(مسيح پاشا)

بوكا خادم مسيح پاشا ديرلر .

سلطان مراد ثالث دورى وزراسندن وارباب اقتداردن اولوب حرم همايون آغالغندن يتشمشدر. مصر واليلكنده حسن خدمتى واداره‌سى كورلمش واوز دمور زاده عثمان پاشادن صكره صدارته كچمشدر .

٩٩٧ ده مستعفياً ارتحال ايدرك قره‌كمركده انشا كرده‌سى اولان جامع خطيره‌سنده مدفوندر .

(مشربى)

سليم خان ثانى حضرتلرينك شهزاده‌لكلرى اوانده مغنيساده منظور التفاتلرى اولمش ذكرلى برشاعردر .

(مصطفى افندى)

ابو الميامن مصطفى افندى سلطان محمد خان ثالث واحمد خان اوّل دورلرنده ١٠١١ و ١٠١٥ تاريخلرنده ايكى دفعه مسند مشيختده بولنمش اولان علمادن برذات اولوب عن اصل بروسه‌لى اولديغى حالده درسعادتده ابو السعود افنديدن اوقومش ايدى .

(مصطفى افندى)

سلطان محمد خان رابع دورينك شيخ الاسلاملرندن اولوب ١٠٦٧ ده مقام فتوايه نصب ومشهور كوپريلى محمد پاشايه مماشاة ايتمديكيچون عزل اولنمش ايدى .

﴿ مصطفى پاشا ﴾

جلالی ابشیر مصطفی پاشادر .

اباظه پاشانك اقرباسندن ایکن سرای همایونه داخل اولوب میرآ-
خوراق منصبنی اکتساب ایتمش وبعده بودین وشامه والی اولمش
ایدی .

درزیلرك تربیه‌سنده شدت کوستردیکیچون منصبی حلبه تحویل
قلنمش وجلالی آباظه حسن پاشایه معاونتده بولندیغندن نظر دولتدن
دوشمش ایسه‌ده حسب الزمان اغماضی لازم کلوب درسعادته جلب
وصدارته اصعاد اولندی . آنجق درت آیده جمع کثیر ایله اسکداره
کله‌بیلوب ایکی آی قدر صدارتده بولنمش وصهریته دخی نائل اولمشدر .

یکیچریلرك وعونه‌سنك چیقاردقلری بر فساد اوزرینه جزاسی
ترتیب اولندی .

﴿ مصطفى پاشا ﴾

سلطان مصطفى خان اوّل دورینك صدراعظملرندن لفکه‌لی
مصطفى پاشادر .

١٠٣١ ده صدارته کلمش ایسه‌ده نا اهل اولدیغندن براز صکره
عزل اولنمشدر .

﴿ مصطفى پاشا ﴾

چوبان مصطفى پاشا نامیله مشهور وارناود جنسنه منسوب بر
ذات اولوب سلطان سلیمان ثانی دورلرنده وزارت ثانیه‌ده مدت مدیده
بولنمش وزرادن در .

سلطان سلیمان خانك همشیره‌لرینك زوجی اولوب ردوس ومجا-
رستان محارباتنده حسن خدمتی کورلمش ومصر والیلکنده مصری

عادتا یکیدن فتح ایتمك درجه‌سنده اقتدار کوسترمش ایدی ٩٣٥ تاریخنده ارتحال ایدرك ککبوزه‌ده اثر بناسی اولان جامع خطیره‌سنده مدفوندر .

(مصطفی چلبی)

ییلدرم خانك شهزادکانندن اولوب آنقره محاربه‌سنده غائب اولمش ایدی .

﴿ مصطفی خان اول ﴾

سلاطین عظام عثمانیه‌نك اون بشنجیسی اولوب ١٠٠١ تاریخنده تولد و ١٠٢٦ ده تخت سلطنته قعود ایتمش و ١٠٤٩ ده وفات ایتمشدر.

﴿ مصطفی خان ثانی ﴾

آوجی سلطان محمدخانك اوغلی اولوب یکرمی ایکنجی پادشاهدر. ١٠٧٤ ده تولد و ١١٠٦ ده سریر عثمانی‌یه جلوس ایتمشدر .
جلوسنك ایلك کونلرنده ساقزك استردادی خبری کشایش طالعلرینه فال خیر عد ایدلمکله قلوب اصدقا سرور وحبور ایله مالامال اولدی.
کندیلری ابتدای سلطنتلرنده عمومه قاشو شدید المآل برخط همایون تسطیری ایله هرکسی ایفای وظیفه‌یه دعوت ایتدیکی کبی اجداد عظاملری کبی اوچ دفعه حربده بولنه‌رق احراز مثوبات غزا ایتمشلردر .
برنجی سفرلرنده نمچه جنرالی وترانی مغلوب ایدرك لاغوس محاربه‌سنی قزانمش ایکنجی سفرده پرنس دوساقس قوماندا سنده‌کی جسیم بر اردویی پریشان ایلمش اوچنجی سفرده کوپرینك بغتةً انهزامی اوزرینه زنتاده عساکر عثمانیه‌یه آثار هزیمت یوز کوسترمشدر.
زنتا بوزغونلغی دولتك لاینقطع درت دولتله حرب ایتمسی

خصوصنك فائده‌سزلکنی نزد اولیای اموردە تحقق ایتدردیکندن عموجه زاده حسین پاشانك صدارتنده مشهور قارلوفچه معاهده‌سنك عقدینه لزوم کورلمشدر .

قارلوفچه معاهده‌سندن براز صکره سلطان مصطفی خان ترك مشغلهٔ جهان ایلدی .

مصطفی خان ثالث

سلاطین عثمانیه‌نك یکرمی آلتنجیسی اولوب ١١٢٩ ده احمد ثالث حضرتلرینك صلبندن دنیایه کلمش و ١٧٧١ ده سلطان عثمان ثالثك وفاتی اوزرینه جالس سریر عثمانی اولمشدر .

ابتدای سلطنتلرنده راغب پاشایی مقام صدارتده ابقا ایدرك تزیید واردات وتصحیح سکه ومنع سوء استعمالاته فوق الحد همت وغیرت بیورمشلردر .

حضرت پادشاه اوته‌دنبرو روسیه‌لونك دولت علیه علیهنده‌کی نیات فاسده‌سنه وکوندن کونه تزاید ایتمکده بولنان تجاوزاتنه برسد چکمك اوزره اعلان حربی آرزو ایدرلر ایدیسه‌ده صدر وقت اولان قوجه راغب پاشا مضایقهٔ دولتی ویکیچریلرك انتظامسزلقلرینی درپیش مطالعه ایله محاربه‌دن مجتنب بولنه‌رق محاربه‌یی ازدیاد سطوت و تنظیم قوته تعلیق ایدرلر ایدی .

مشار الیهك وفاتنده قترینه‌نك لهستان حقنده‌کی تشبثات استیلا جویانه‌سی سر رشته اتخاذ اولنه‌رق ١١٨٢ سفری اعلان وکشاد اولندی .

راغب پاشانك وخلفی محسن زاده‌نك خلاف رأیلری اوله‌رق آچیلان بو سفرده روسیه‌نك منتظم اردولرینه قارشو ایشه کوجه

يراميـان يكيچرى اورته‌لرنده طرف طرف آثار هزيمت كورنمكه باشلادى .

خوتين قلعه‌سى روسيه‌لونك النه كچدى، مملكتين مارشال رومانزوفك بازدۀ اسـتيلاسى اوله‌رق مسقو اردولرى طونه‌يى مرور ايله بلقانلره طوغرى ايلرولمكه باشـلادى جبل الطارقدن طولاشـان روس فيلوسى‌دونتمامزى چشمه ليماننده غافل‌اولايوب‌احراق ايلدى .

ايشـلر فنالشـمغه باشـلدقده حرب طرفدارى اولمديغى ايچون معزول اولان محسن زاده محمد پاشـا صـدارته كتوريله‌رك مدافعۀ دشمن خدمت مهمه‌سى دخى آكا حواله قلندى .

محسن زاده‌نك تدابير حسـنه‌سى ثمره‌سيله وقايع حربيه يولنده كيتمكده ايكن سلطان مصطفى خان مرتحل دار آخرت اولديلر .

شهريار مشار اليه غايت غيور ومقدم وسفاهتدن صوك درجه‌ده مجتنب زهد وصلاح ايله معروف ايدى آيازمه ولاله‌لى جامعلرى جملۀ خيراتندندر .

مصطفى خان رابع

عبدالحميد خان اوّلك اوغلى ودولتمزك يكرمى طقوزنجى پادشاهى اولوب ١١٩٣ ده طوغمش ١٢٢٢ ده جالس سرير عثمانى اوله‌رق ٣١ ياشنده مرتحل دار آخرت اولمشدر .

(مصطفى رشيد پاشا)

سـلطان محمود خان ثانى وعبد الحميد خان دورى وزراسـندن اولوب آلتى دفعه مسند صدارتده واوچ‌دفعه خارجيه نظارتنده بولنمش ولوندره وپارس كبى مراكز حكومتده سفيرلك ايتمشدر .

فنون ادبيه وسياسيه‌ده زماننده نادرالاقران وسخاوت ونزاكتى ايله ممتاز ايدى .

تنظیمات خیریه جمله‌ٔ اجراآتندن اولوب مصر یونان ومملکتین مسائلنی حسن صورتله تسویه‌یه موفق اولمش و روسیه ایله آچیلان ۷۱ محاربه‌سنده انکلتره ، فرانسه ، ساردنیا دولتلرینك اتفاقنی جلب ایلمش ایدی .

وفاتی ۱۲۷٤ تاریخنده‌در .

《 مصطفی نائلی پاشا 》

عن اصل ارناود اولدیغی حالده مدت مدیده کرید والیلکنده بولنمسی کریدلی مصطفی پاشا نامیله اشتهارینه سبب اولمشدر .

۱۲٦۷ و ۷۲ تاریخلرنده ایکی دفعه مسند صدارتعظمایه نائل اولمش ومجالس اعضا وریاستنده بولنمش وزرادن‌اولوب اوائل حالنده مصر والیسی محمد علی پاشانك خدمتنده بولنمش ومشار الیهله حجازده وهابی محاربانه دخی کیتمش ایدی .

برآرالق کریده مأمور اوله‌رق بالآخره والیلکی صاحب ترجمه‌یه تودیع قلنه‌رق ۳۰ سنه مذکور جزیره‌یی پك کوزل اداره ایتمشدی.

۱۲۸۹ ده یتمش آلتی یاشنده اولدیغی حالده ارتحال ایلمشدر.

《 معلول زاده 》

صدوردن معلول امیر افندی زاده اولوب عصر مراد ثالثده منصب فتوایه صعود ایتمش وکنجلکنده ابوالسعود افندیدن اوقویوب صره‌سیله قطع مراتب ایدرك مشارالیهه داماد دخی اولمش ایدی .

《 مکی محمد افندی 》

سلطان حمید اوّل وسلیم ثالث دورلرنده ایکی‌دفعه مشیخته کچمش علمای عثمانیه‌دن برذات اولوب مکه ملاسی خلیل افندینك صلبندن ۱۲۲٦ ده مکه‌ده دنیایه کلمش وصره‌سیله مراتب طرقی قطع ایتدکدن

صکره ۱۲۰۲ ده مشیخته کچمش و۱۲۰۵ ده ثانیاً مقام فتوایی احراز ایلمشدر . اواخر عمرنده غایت اختیار اولدیغی حالده روم ایلی حصارنده منزویانه یاشامقده ایکن ۱۲۱۲ تاریخنده ارتحال دار بقا ایلمشدر .

﴿ منقاری زاده یحیی افندی ﴾

محمد خان رابعك شیخ الاسلاملرندن دکرلی بر ذات اولوب موالیدن منقاری زاده عمر افندینك اوغلیدر .

۱۰۶۹ ده استانبول قاضیسی ۷۲ ده روم ایلی قاضیعسکری ۷۳ ده شیخ الاسلام اولەرق تمام اون سنه بو مقامده قالمش و ۱۰۸۸ ده مفلوجاً وفات ایدرك اسکدارده آجیق تربه دنیلان تربۀ مشهورەده دفن ایدلمشدر .

﴿ منکلی کرای خان ﴾

بو اسمده قریم خانلرندن ایکی ذات کلمشدر :

برنجیسی برنجی دفعه در دولته دخالت ایله قریمك ممالك شاهانەیه التحاقنه سبب اولان حاجی کرایك اوغلیدر .

بوذات قزان خانی سید احمد وسائر اعداسی طرفندن کوردیکی تضییق اوزرینه ابو الفتح سلطان محمد خانه دخالت ومنکوب طحان وکفەنك جنویزلیلردن اخذ وضبطنه معاونتی وعد اتمکله مسئولی اسعاف اولنەرق طوغ وعلم اعطا قلنمشدی بایزید خان دورنده دخی کیلی وافکرقان ضبطنده حسن خدمتی کوریلەرك مظهرالتفات ودنیەپر سواحلنده مالکانه اولەرق کندیسنه اراضیٔ وسیعه احسان اولنمشدر .

مشار الیه ٤٧ سنه حکومتدن صکره ۹۱۹ ده ۷۱ تاریخنده دار بقایه ارتحال ایتمشدر .

بو اسمده ١١٣٧ و ١١٥٠ تاریخلرنده ایکی دفعه مسند خانی یه نائل اولمش اولان حاجی سلیمکرایك اوغلی بر منکلی خان دها کلمشدر .

طوپخانه ده کی کلشن درکاهنك بانیسیدر .

﴿ مهرماه سلطان ﴾

قانونی سلطان سلیمان حضرتلرینك دختر پاکیزه سی و صدراعظم رستم پاشانك حلیلهٔ محترمه سیدر .

درسعادتده ادرنه قپوسنده واسکدارده اسکله باشنده معمشتملات برر جامعی اولدیغی کبی عین زبیده یی دخی مکهٔ مکرمه نك ایچنه اساله ایلمشدر .

﴿ میخال بك ﴾

دور تأسس عثمانیه معاصریندن اولوب سلطان عثمان زماننده خرمن قیاده حاکم ایدی .

بوذات غازی عثمانی معروض اولدیغی برسوء قصددن قورتارمش وبالآخره درکاه عثمانی یه دخالت ایدرك کافهٔ حروب ومغازیده مشارالیهله برابر بولنمشدر .

تأسسمزه پك بیوك معاونتی وفتوحات عثمانیه یه ده اونودلمز خدمتی کورلمشدر .

٧٠٦ تاریخنده داخل دین مبین اولدیسه ده شهرتنه بناءً اسمی تبدیل اولنمامشدر .

مشار الیهك اولاد واحفادی دخی عثمانلو اردولرنده آقنجیلق مأموریتلرنده بولنه رق پك کوزل خدمت ایتمشلردر .

(میرم چلبی)

علوم ریاضیه وادبیات وتاریخده صاحب ید طولا علمادن اولوب سلطان بایزید ثانینك معلمی ایدی سلیم اوّل دورنده قاضیعسکر دخی اولمشدر .

الغ بکك زیجنی وعلی قوشجینك فتحیه‌سنی امر پادشاهی ایله شرح ایتمشدر .

ارتحالی ۹۳۱ سنه‌سیدر .

حرف النون

(نابی)

اونبرنجی قرن هجریده یتشمش اعظم شعرای عثمانیه‌دن اورفه‌لی یوسف نابی افندی‌در .

دور سلطان محمد رابعده درسعادته کلوب مصاحب مصطفی پاشایه انتساب ایتمش ومشار الیه دیوان کاتبی اولمشدی .

بر آرالق حجازه عزیمت ایدرك عودتنده مصاحب پاشایه کتخدا اولمش وبر مدت حلبده اقامت ایلمشدی .

بالطه‌جی محمد پاشانك حلب والیلکنده صاحب ترجمه‌یه فوق العاده التفات وصدارته نصبیله درسعادته کلدیکنده برلکده کتوروب باش محاسبه‌جی نصب ایلمش ایدی .

۱۱۵٤ تاریخنده درسعادتده وفات ایدرك قره‌جه احمد مزارلغنده مسکینلر تکیه‌سی جوارنده مدفوندر . اشعاری متین وسلیس واکثریسی ضروب امثال صره‌سنده السنهٔ ناسده متداولدر .

مرتب ديوانى، خيريه‌سى، خير آبادى. تحفة‌الحرمينى و آثار سائره‌سى واردر.

﴿ ناجى ﴾

عصرمزده يتشمش شعرادن معلم ناجى افندى وارنه ده مكتب رشديه‌ده معلملك ايتمش و درسعادته كلديكنده بعض اشعار و آثار ادبيه نشر ايدرك ادبيات عالمنده اشتهار ايلمش و اخيراً دخى مكتب سلطانى ومكتب ادب ادبيات عثمانيه معلملكنده بولنمش ايدى اوچيوز اون تاريخنده ارتحال ايلمشدر.

برچوق منظوم ومنثور آثارى واردر.

﴿ نامق پاشا ﴾

مشيران سلطنت سنيه‌دن اولوب ايلك نظام تأسيسنده عسكره داخل واوروپاده فرانسز لسانى وفنون سائره‌يى بعد التحصيل درسعادته كلوب سلك عسكريده قطع مراتب ايدرك مشيرلك رتبه‌سنه نائل اولدى.

بغداد واليلكنده ايكى دفعه وسرعسكرلكده اوچ وبحريه نظارتنده ايكى دفعه بولنديغى كبى ايام اخيره‌ده قومسيونلرده ورياستلرده بولنه‌رق اوچيوز اون سنه‌سى ٩٥ ياشنده وفات ايتمشدر.

﴿ نامى ﴾

نشانجى محمد پاشانك شعرده قوللانديغى مخلصيدر.

﴿ نجاتى ﴾

عثمانلى شعراسنك قدماسندن اولوب عن اصل ادرنه‌ليدر.

فاتحك منظورى اوله‌رق شهزادكان خواجه‌سى اولمش و سلطان

عبد الله ایله مدت مدیده سنجاغنده بولنه‌رق مشار الیهك ارتحالنه مرثیه دخی سویلنمشدی .

(نحیفی)

مشاهیر شعرادن سلیمان نحیفی افندی استانبوللی اولوب شق ثانی دفترداراغنده بولنمش وایران ومجارستانه دخی کیتمشدی .

١١٥٠ ده ارتحال ایتمشدر .

اشعاری غایت لطیف اولوب مثنوئ شریفی نظماً ترجمه ایتمش ومولد شریف قصه‌سنی وحلیة الانواری پك دلنشین صورتده یازلمشدر .

(ندیم احمد افندی)

صدر اعظم داماد ابراهیم پاشانك ندیمی و کتابجیسی اولوب عصرنده فوق العاده اشتهار ایتمش وشعر وانشاسی الیوم ادبیات عثمانیه‌ده بر مهم موقع احراز ایلمش دکرلی برشاعردر .

منجم باشی تاریخنی ترکجه‌یه ترجمه ایتمشدر .

١١٤٣ تاریخنده ابراهیم پاشانك شهادتنی منتج اولان وقعه کونی طامدن دوشه‌رك وفات ایتمشدر .

اسکدارده قوشباغی قبرستاننده مدفوندر .

(نرکس)

عن اصل بوسنه‌لی اولوب عثمانلی منشیلرندن زماننده شهرت قزانمش برذاتدر خمسهٔ نرکسی اسمیله یازدیغی بر اثر غایت طمطراقلی الفاظی حاویدر .

١٠٤٤ ده ارتحال ایتمشدر .

(نزهت افندی)

رجال دولت علیه‌دن ومتأخرین شعرادن محمد امین نزهت افندی

استانبوللی اولوب ١٣٣٧ تاریخنده درسعادتده خواجه پاشا سمتنده قضاتدن رشید افندینك صلبندن دنیایه کلهرك تحصیل ابتدائیی مکاتب موجودهده اکمالدن صکره طریق کتابته سلوك ایدرك صدر اسبق صارم وداماد محمد علی وکریدلی مصطفی پاشالره دیوان کتابتی خدمتنده بولنمش وبر مدت صکره خداوندکار ولایتی ، وطربزون ، یانیه ، کردستان ولایتلری دفتردارلقلرنده ابراز اهلیت ایدرك مجازه دخی کیتمشدر .

براز وقت معزولاً اسکدارده‌کی خانه‌سنده اقامتدن صکره دفعهٔ ثانیه اولهرق یانیه‌یه دفتردار ورسومات نظارتنه نصب‌اولنوب ایکی سنه قدر مذکور ولایتده بولندقدن‌صکره درسعادته کلوب دیوان محاسبات مالیه اعضالغی انضمامیله باش کتابتنه تعیین اولنمش و ١٢٨٤ ده ارتحال ایلمشدر . صاحب ترجمه محرر فقیرك پدری ایدی .

شعری ومنثور بعض آثاری وار ایسه‌ده غیر مطبوعدر .

﴿ نشری ﴾

سلطان بایزید ثانی دورنده وقعه نویس اولان مورخ مشهور نشری افندیدر عصر مذکورده مدرسلك وظیفه‌سیله بر خیلی زمان اشتهار ایتدکدن صکره امر پادشاه زمان ایله وقعه نویس اولمش ومکمل بر تاریخ یازمشدر .

جهانما اسمنده برده ترك وتاتار تاریخی واردر .

﴿ نصوح پاشا ﴾

وزرای عثمانیه‌دن کوملجنه‌لی برذات اولوب سرای همایونده نشو ونما بولهرق چاوشلقله طشره چیقمش ١٠٠٨ حلب والیسی ومؤخراً

دیاربکر والیسی اولمش وعائشه سلطانك تزوجیله شرف صهریته دخی نائل اولمش ایدی .

١٠٢٠ تاریخنده مشهور قیوجی مراد پاشادن صکره صدارته کچدیسه‌ده اوچ آی صکره مقتولاً وفات ایتمشدر .

غایت زنکین وصوك درجه‌ده طمعکار وغرضکار بر ذات ایمش.

(نعیما)

تاریخ مشهور صاحبی نعیما افندیدر .

بوذات عن اصل حلبلی اولوب اوائل حالنده تبرداران اوجاغنه وبعده زمرهٔ کتابه دخالت ایدرك قلایلی قوز احمد پاشایه انتسابی سببیله آناطولی محاسبه‌جیلکنه نصب اولنمش وبر آرالق بر مأموریتله موره‌یه دخی کیتمش ایدی .

یازدیغی تاریخ غایت سلیس وطرز افاده‌سی وبر وقعه‌یی تصویرده‌کی اقتدار قلمیسی جالب خیرتدر .

١١٢٨ ده وفات ایتمشدر .

(نفعی)

شعرای رومك حقیقةً سرفرازی دینمکه شایسته اولان نفعی عن اصل حسن قلعه‌لی عمر بك نامیله معروف ایدی .

سلطان احمد خان اوّل دورنده درسعادته کله‌رك بعض وزرایه انتساب ایتمش وخاقان مشارالیهه عثمان ثانی ومراد رابع حضراتنه قصائد ومدحیه‌لر تقدیمیله مظهر التفات اولمش ایدی .

مراد رابع حضرتلری زماننده نفعینك قدر ومنزلتی بالاتر اولوب شرف مصاحبته دخی نائل اولمش ایکن بایرام پاشا حقنده سویلدیکی بر هجویه‌سی باعث موتی اولمشدر .

قصائدی غایت لطیف و آبداردر .

سهام قضا اولو بر هجو مجموعه‌سنه صاعقه اصابت ایتمسی اوزرینه هجوه توبه ایتمش وظرفای عصر شو وقعه‌یه بو بیتی سویلمش ایدی :

کوکدن نظیره ایتدی سهام قضاسنه
نفعی دیلیله اوغرادی حقك بلاسنه

آتیده‌کی ابیات عثمان خان حقنده‌کی قصائدندر :

آفرین ای روزکارك شهسوار صفدری
عرشه آص شمدنکیری تیغ ثریا جوهری
پارهٔ الماسدر سنك فسانی نیلر اول
چرخه چکمه بردخی شمشیر والاکوهری
تیغنه نوله یمین ایلرسه روح مرتضا
بر غزا ایتدك كه خوشنود ایلدك پیغمبری

نفعینك وفاتنه حساد زمانه شو بیتله تشریح صدور ایتمشلردی :

آن شاعر هیجا کوکه نام اوست نفعی
قتاش بچار مذهب واجب چوقتل افعی

حرف الواو

﴿ واصف ﴾

سلطان محمود خان ثانی دورنده یتشمش مشهور اندرونی واصف افندیدر زماننده شعر وادیسنده طولاشمش وبرخیلی اشعار سویلمش ایسه‌ده جملهٔ اشعاری تنقید ایدلمك لازم کلسه ایچنده ایوسی پك آز بولنور . مرتب ومطبوع دیوانی واردر .

۱۲٤۰ تاریخنده ارتحال ایتمشدر .

﴿ وانی ﴾

مشاهیر علمادن ۱۰۰۰ تاریخنده مدینهٔ منورهٔ ملاسی ایکن ارتحال ایدن ذاتدر .

لغتده فقهده وادبیات عربیه‌ده یدطولا صاحبی ایدی .

صحاح جوهری‌یی ترجمه ایتمش درر وغیره حاشیه یازمشدر .

﴿ وانی ﴾

سلطان محمد خان رابعك عصرنده یتشمش متعصبین علمادن اولوب واعظلق و شهزادکان خواجه‌لکیله اشتهار ایتمش ایدی .

﴿ وفا ﴾

اعظم مشایخیندن ومظهٔ کرامدن شیخ مصلح الدین مصطفی افندی حضرتلری اولوب اسمنه منسوب میدانده‌کی زاویه‌سنده مدفون وقبری زیارتکاهدر .

عن اصل قونیه‌لی اولوب فاتح سلطان محمد زماننده درسعادته کله‌رك وعظ وارشاد ایله مشغول اولمش ایدی .

وفاتی ۸۹٦ ده در .

﴿ ولی الدین افندی ﴾

۱۱۷۳ و ۱۱۸۰ تاریخلرنده ایکی دفعه مقام معلای مشیخت اسلامیه‌ده بولنمش عفیف ومستقیم وخط تعلیقده ماهر برذات اولوب ۱۱۸۲ تاریخده ۹۰ یاشنده ارتحال ایلمشدر .

ولی افندی دینمکله مشهور مسیره صاحب ترجمه‌نك اورادە انشا ایتدرمش اولدیغی چشمه سببیله تسمیه قلنمشدر .

﴿ ویسی ﴾

مشاهیر علمادن مدت مدیده اسکوب قاضیلغنده بولنمش و۱۰۳۷ ده اوراده ارتحال ایتمش اولان اویس افندیدر .

طرز قدیمده اولان انشاسی پك لطیف وزمانه کوره نظیره قبول ایتمیه‌جك درجه‌ده‌در .

سیر ویسی نامیله معنون اولان آثاری درجهٔ فضلنی اثباته کافیدر .

حرف الهاء

﴿ هدايى ﴾

اعظم مشـايخندن طريق حلوتينك پير واجب التوقيرى اولان عزيز محمود افندى قدس الله سره الودود حضرتلريدر .
مشـار اليه اوائل حالنـده علمادن وقضاتدن اولديغى حالده پير افتاده (قدس سره) دن اخذ انابت ايله تكميل سـلوك ايدرك عصر سليمان خان قانونيده درسعادته كلمش وارشاد ايله مشغول اولمشدر .
پادشاه وقت سـلطان عثمان ثانى واحمد خان اوّل حضراتى عزيز مشار اليهى زيارتله شرف صحبتلرندن متلذذ اولورلر ايدى .
سـلطان عثمان مرحومك كورديكى بر رؤيايى قوهٔ ولايتـله تعبير ايتدكلرى مشهوردر .
اشعارى متصوفانه وعارفانه اولوب آتيده‌كى بيت جملهٔ اشعارندندر.

بيت

ذات بيچونك مكانلردن منزهدر سـنك
بس سنى يالقنده بولسون آغلايوب فرياد ايدن

﴿ هدايت پاشا ﴾

عصر اخيرده يتشـمش مشـيراندن اولوب بعض ولايتلر على الخصوص بغداد وبصره واليلكلرنده واردو مشيريتنـده بولنـدقدن صكره ارتحال ايتمشدر .

﴿ هاشمى ﴾

شـعرا وسـاداتدن بر ذات اولوب ٩٤٨ ده مدينـه‌ده ارتحال ايلمشدر . مظهر الانوار آدلو بر منظومه‌سى واردر .

(هجری)

استانبول قضاسنده ایکن ارتحال ایتمش برشاعرك اسمیدر .

(هزار پاره احمد پاشا)

دور ابراهیمینك اواخرنده مسند صدارتده بولنه‌رق شهریار مشار الیهه داماد اولمش اولان مزاجگیر نبض آشنا برذات ایدی .

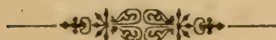
(هلالی)

اونجی عصر شعراسندن اولوب کلیله ودمنه‌یی نثراً ونظماً ترکجه‌یه ترجمه ایتمشدر .

(هدائی)

لسان فارسی‌یه شدت انتساب ایله مشهور مقتدر بر شاعر اولوب گلستان وبوستانی ترجمه ایتمشدی .

صوك

SULTAN OTHMAN KHAN Ier CHEF DE LA MAISON IMP. OTTOMANE

مؤسس بنيان سلطنت غازى

سلطان عثمان خان اول حضرتلرى

بروسه فاتحی غازی سلطان اورخان

حضرتلری

خداوندکار غازی شهرتیله معنون
سلطان مراد خان اول حضرتلری

رابع تاجداران عالیشان غازی سلطان
یلدیرم بایزید خان حضرتلری

مؤسس ثانی سلطنت چلبی سلطان
محمد خان غازی حضرتلری

غازی سلطان مراد خان ثانی
حضرتلری

ابوالفتح والمغازی سلطان محمد خان
ثانی حضرتلری

غازی سلطان بایزید خان ثانی

حضرتلری

فاتح مصر سلطان سليم خان اول

حضرتلری

غازی سلطان سلیمان خان اول

حضرتلری

غازی سلطان سلیم خان ثانی
حضرتلری

غازی سلطان مراد خان ثالث

حضرتلری

اكرى فاتحى غازى سلطان محمد
خان ثالث حضرتلرى

غازی سلطان احمد خان اول

حضرتلری

سلطان مصطفى خان اول

حضرتلری

کنج سلطان عثمان خان حضرتلری

فاتح بغداد غازی سلطان مراد خان

رابع حضرتلری

سلطان ابراهیم خان

حضرتلری

غازی سلطان محمد خان رابع

حضرتلری

غازی سلطان سلیمان خان ثانی

حضرتلری

غازی سلطان احمد خان ثانی
حضرتلری

سلطان مصطفى خان ثانى

حضرتلرى

غازی سلطان احمد خان ثالث

حضرتلری

غازی سلطان محمود خان اول

حضرتلری

سلطان عثمان خان ثالث

حضرتلری

غازی سلطان مصطفی خان ثالث

حضرتلری

غازی سلطان عبدالحمید خان اول
حضرتلری

فاتح ثانئ مصر غازی سلطان سلیم
خان ثالث حضرتلری

سلطان مصطفى خان رابع

حضرتلری

غازی سلطان محمود خان ثانی
حضرتلری

غازی سلطان عبدالمجید خان

حضرتلری

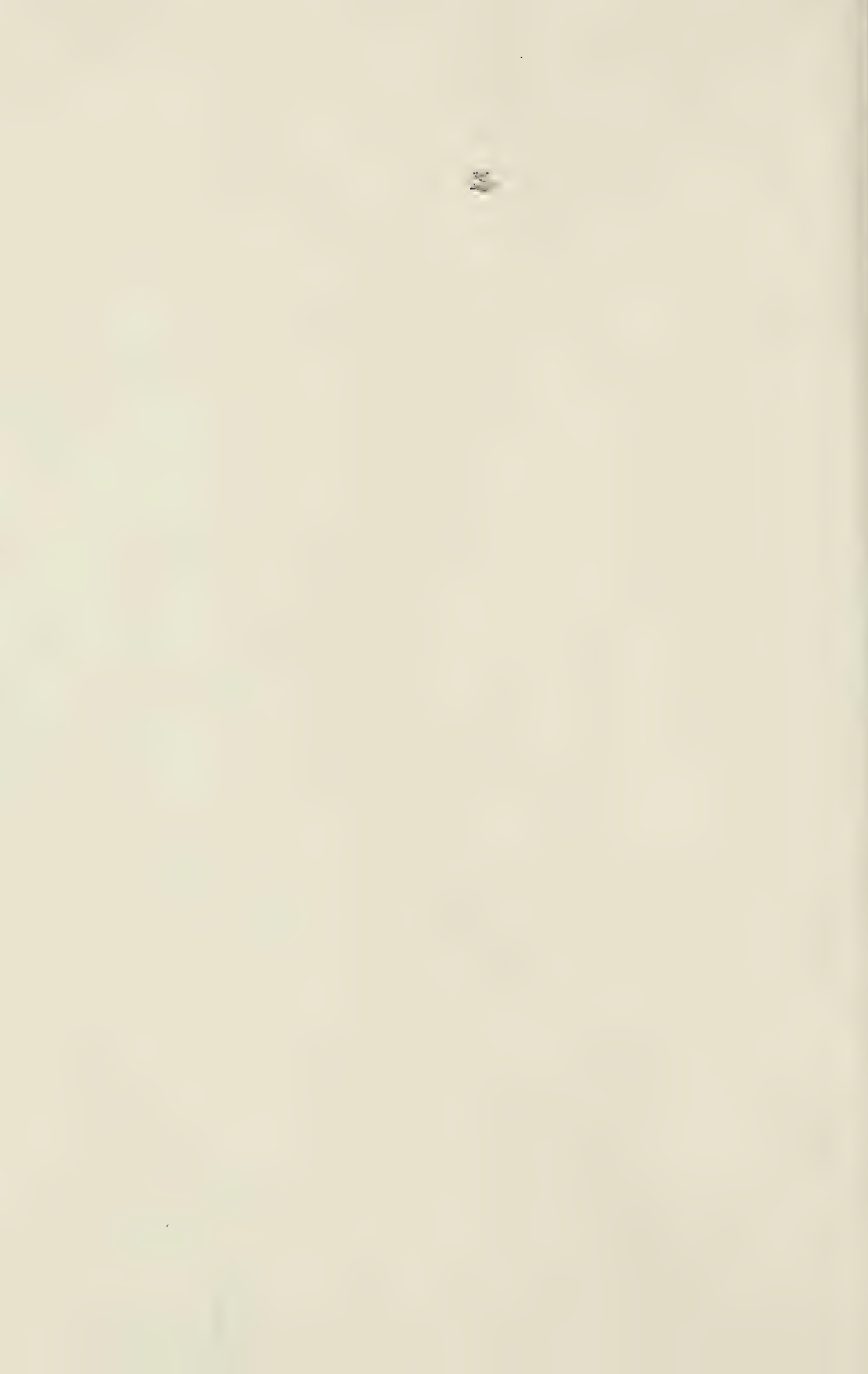
محمود خان ثانی حضرتلرینك مخدوملریدر ۱۲٤٥ سنه‌سی شعبانینك اونه
کونی تولد ایدوب ۱۲۷۷ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك اون یدنجی کونی برادرلری سلطان
المجید خان حضرتلری مقامنه جالس اولمشیدی و ۱۲۹۳ سنه‌سی جمادی الاولی‌سنك
کونی خلع اولنوب بشنجی کونه صحتلری اختلال ارتحال دار عقبا ایدرك
ی سلطان محمود خان ثانی حضرتلری تربه‌سنده دفن اولنمشلردر

(سلطان مراد خان خامس حضرتلری)

عبد المجید خان حضرتلرینك مخدوملریدر ۱۲۵٦ سنه‌سی رجبنك یکرمی بشنجی
و ۱۲۹۳ سنه‌سی جمادی الاولی‌سنك ... نجی کونی جلوس ایتمش و
ی اوچ کون سلطنتده صحتك مبتلا اولدقلری علت دماغیه
ی ایله خلع اولنوب ۱۳۲۲ سنه‌سی جمادی الاخره‌سنك یدنجی بازارایرتسی کونی
ده توفیلو یلوبا تربه قرینه والده‌لری تربه‌سنه دفن اولنمشلردر

(غازی سلطان عبد الحمید خان ثانی حضرتلری)

عبد المجید خان حضرتلرینك مخدوملریدر ۱۲۵۸ سنه‌سی شعبانینك اون التنجی کونی
ایدوب ۱۲۹۳ سنه‌سی شعبانینك اون برنجی کونی برادرلری سلطان مراد خان خامس
نك یرینه جلوس ایتمش و ۱۳۲۷ سنه‌سی ربیع الاخرینك یدنجی کونی فتوای
اوزرینه اعطا ایدیلن مجلس عمومی قراریله خلع اولنمشلردر

3 1761 06978325 6